

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
จังหวัดอุดรดิตถ์

กณิจฐิมญค์ ลิมปนารมณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

มีนาคม 2565

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
จังหวัดอุดรดิตถ์

กณิจฐิณญ์ ลิมนารมณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มีนาคม 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

A Development of local Curriculum on Performing Arts of
Mangkla Dance for Junior high school students,
Municipal School Muang District, Uttaradit Province.

Kanijtimon Limpanarom

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education Program (Curriculum and Instruction)
faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

March 2022

Copyright of Uttaradit Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ เรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
จังหวัดอุดรดิตถ์

ของ

กณิจภูมิญศ์ ลิมปนารมณ

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ แก้วนุช)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา รุจิเมธาภาส)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.จริยา พิชัยคำ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำหลักสูตร

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวณี สัตยาภรณ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
ผู้วิจัย	กนิษฐิณญ์ ลิ้มปนารมณ
ปริญญา	หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร.จริยา พิชัยคำ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ ศึกษาผลการใช้หลักสูตร และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ จาก 3 โรงเรียน คือโรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ และโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา จำนวน 1,098 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน ทั้งหมด 43 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยเนื้อหาของหลักสูตรแบ่งเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 ความเป็นมาควรศึกษา หน่วยที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ และหน่วยที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแนวการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะและวิถีจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 4 แผน ใช้เวลาเรียน 8 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทักษะปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.62 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.21 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รำมั่งคละ, หลักสูตรท้องถิ่น, การพัฒนาหลักสูตร

Abstract

Title	A Development of local Curriculum on Performing Arts of Mangkla Dance for Junior high school students, Municipal School Muang District, Uttaradit Province.
Author	Kanjtimon Limpanarom
Degree	Master of Education Program (Curriculum and Instruction)
Advisor	Associate Professor Dr. Nitaya Suwanasri
Co-Advisor	Dr. Jariya Pichaikum

The purposes of this research were to develop a local curriculum of Mangkla Dance, investigate the results of curriculum implementation, and study student satisfaction of the curriculum for lower secondary school students in Muang district municipal schools in Uttaradit province. The population were 1,098 students from Wad Thay Talad Municipal School, Tha It Municipal School, and Nong Pha Municipal School in Uttaradit province. The study sample selected through a cluster random sampling technique included a classroom of 43 students from Nong Pha Municipal School who were enrolled in the second semester of 2018 academic year. The research instruments were a local curriculum of Mangkla Dance, a learning management plan, a test, a performance evaluation form, a desirable characteristics evaluation form, and a questionnaire. The statistical devices employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results showed that the local curriculum of Mangkla Dance for lower secondary school students in Muang district municipal schools in Uttaradit province. For the content of the curriculum, there were 3 learning units: Unit 1 *History of Mangkla Dance*, Unit 2 *Components of Mangkla Dance*, and Unit 3 *Excellent Thai Dancing*. For designing learning activities using dance learning management and organizing proactive learning activities, there were 4 lesson plans of 8 hours. The results of the suitability evaluation of the curriculum were at a high level. Students' average knowledge of

Mangkla Dance after learning was higher than that of before learning at the 0.01 level of significance, with an average performance score of 98.62 percent and an average desirable characteristics score of 97.21 percent, both of which were higher than the specified requirement of 80 percent. The students also had the highest level of satisfaction of the curriculum.

Keyword : Curriculum development, local Curriculum, Mangkla Dance

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จได้โดยสมบูรณ์อย่างมีคุณค่าด้วยความเมตตาของรองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.จรรยา พิชัยคำ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งสองท่านสละเวลาอันมีค่าปรารถนาดีรับเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำด้านการเขียนวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบดูแลผู้วิจัยด้วยไมตรีจิตที่ดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงศิริณี อาจารย์ ดร.ชลายุทธ์ คุรุเมือง และอาจารย์ณัฐพัชร์ มหายศนันท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และกรุณาให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือ ให้คำปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี รวมถึงท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผาค้ออนุเคราะห์ให้อนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบุพการีอันเป็นที่รักและเคารพยังมีเสื่อมคลายขอบคุณครอบครัวที่แสนอบอุ่นคอยเคียงข้างเติมพลังใจให้คำปรึกษาที่ดีดูแลกันเสมอมา และชอบใจลูกสาวพี่แก้วเกล้าของน้องพระคุณที่มุ่งมั่นตั้งใจเป็นแบบอย่างภาพทำร้ายจนกระทั่งประสบผลสำเร็จประกอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คุณประโยชน์อันใดที่พึงมีจากงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและน้อมอุทิศแด่ผู้มีพระคุณ ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่าน

กณิจฉิมณูศักดิ์ ลิมนารมณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
สาระสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์	7
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	11
นาฏศิลป์พื้นบ้านรำมโนละคร	30
แนวการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์	36
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46

บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
แบบแผนการวิจัย	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	90
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	92
ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล	96
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	259
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างภาพกิจกรรมและผลงานการแสดงรำมังคละของนักเรียน.....	290
ประวัติย่อผู้วิจัย	296

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 โครงสร้างรายวิชาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์	59
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์	63
ตารางที่ 3 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้หลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	67
ตารางที่ 4 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	68
ตารางที่ 5 ผลการประเมินทักษะปฏิบัติในทฤษฎีและภาษาท่าเบื้องต้น	69
ตารางที่ 6 ผลการประเมินทักษะการเลือกใช้องค์ประกอบของการแสดง	70
ตารางที่ 7 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ	70
ตารางที่ 8 ผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	71
ตารางที่ 9 ความพึงพอใจที่นักเรียนมีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพที่ 2 แสดงแผนภูมิจังหวะหน้าทับกลองยี่น	31
ภาพที่ 3 แสดงแผนภูมิจังหวะการตีกลองมิ่งคละ	32
ภาพที่ 4 แสดงแผนภูมิแถวหน้ากระดานคู่ สองแถวสับหว่าง	33
ภาพที่ 5 แสดงแผนภูมิแถวหน้ากระดานเรียงเดียวและปากพั่ง (วิหงาย)	33
ภาพที่ 6 แสดงแผนภูมิแถวปากพั่ง ชายยืนซ้อนหลังผู้หญิงคู่ของตนเอง (วิหงาย).....	34
ภาพที่ 7 แสดงแผนภูมิแถวปากพั่งคู่ (วิหงายคู่).....	34
ภาพที่ 8 แสดงแผนภูมิแถวรูปวงกลม	34
ภาพที่ 9 แสดงแผนภูมิแถวเฉียงเรียงเดียว.....	35
ภาพที่ 10 แสดงแผนภูมิรูปแบบแถวที่ใช้ในการเคลื่อนขบวนแห่	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแสดงพื้นบ้านพื้นเมืองเป็นนาฏศิลป์ประจำชาติไทยอย่างหนึ่งซึ่งบ่งชี้อัตลักษณ์ท้องถิ่นที่สะท้อนถึงสภาพภูมิศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ อาชีพ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบการขัดเกลาและศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มคนนั้น ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมแตกต่างกันไป นำมาซึ่งความสามัคคีความภาคภูมิใจร่วมกันของหมู่คณะ ขณะเดียวกันด้วยสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างมีพลวัตตามยุคสมัยย่อมกระทบต่อศิลปะการแสดงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นการที่จะรักษาให้การแสดงพื้นบ้านพื้นเมืองดำรงคงอยู่ต่อไปได้จึงจำเป็นต้องอาศัยการสืบทอดและพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่อไม่ให้เกิดสถานะสูญหายไปจากสังคมวัฒนธรรม ซึ่งยศ สันตสมบัติ (2537, น.13) กล่าวว่า การไม่เปลี่ยนแปลงจะนำไปสู่ลักษณะที่เรียกว่า “วัฒนธรรมล่า” (ซึ่งหมายถึงสภาพที่ชักนำไปสู่ภาวะความแปลกแยกและการล่มสลายของสังคมวัฒนธรรม”

ปัจจุบันระบบการจัดการศึกษานับได้ว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการสืบทอด สร้างสรรค์พัฒนาและรักษาศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ของชาติ เห็นได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดให้มีการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ประกอบด้วยสาระทัศนศิลป์ สาระดนตรี และสาระนาฏศิลป์ นาฏศิลป์จัดอยู่ในสาระที่ 3 ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้และมีทักษะทางนาฏศิลป์อย่างเหมาะสมในทุกช่วงวัย เอกสารตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุไว้ว่า (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ] กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.1) การเรียนนาฏศิลป์มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนาฏศิลป์เป็นประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คาดหวังให้เกิดขึ้น โดยให้สถาบันการศึกษาทั้งในระดับ

ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สร้างสรรค์และพัฒนา ให้คงอยู่เป็นอัตลักษณ์ และเป็นความภาคภูมิใจของผู้เรียนที่เกิดเข้าใจบริบทท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี

การรำมังคละเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านพื้นเมืองเป็นวัฒนธรรมร่วมเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พบเห็นได้ในหลาย ๆ ท้องที่ของจังหวัดอุดรดิษฐ์ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัยที่มีทั้งความเหมือนและความต่างในลีลาท่ารำและกระบวนการรำตามประสบการณ์ทางสุนทรียะของปราชญ์ในแต่ละท้องถิ่นและกระบวนการขัดเกลาที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งนับวันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถจำแนกแยกแยะถึงอัตลักษณ์ รวมถึงที่มาในการรำมังคละของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเห็นความสัมพันธ์ทั้งในส่วนที่เหมือนและส่วนที่แตกต่างของการรำมังคละที่เป็นวัฒนธรรมร่วม เคารพองค์ความรู้ของแต่ละท้องถิ่นที่มีการรำมังคละ และช่วยกันอนุรักษ์รูปแบบการรำมังคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุดรดิษฐ์ ให้คงอยู่สืบไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์ จังหวัดอุดรดิษฐ์ และยังสอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าวเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุกเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมกล้าแสดงออกในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีมีความคงทนอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวุฒิภาวะ

ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุกนั้น เอกสารคู่มือการจัดการเรียนรู้ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ [มมส.] (2558, น.9) ปรากฏคำอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกมีความว่า คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลายโดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยตนเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์พบว่า ทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์ มีความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นให้กับนักเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงพื้นบ้านพื้นถิ่นรำมังคละที่จะบ่งชี้ถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นอุดรดิษฐ์

คำถามการวิจัย

1. หลักสูตรท่องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ มีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร
2. ผลการใช้หลักสูตรท่องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ เป็นอย่างไร
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท่องถิ่นเรื่องรามังคละ อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท่องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรท่องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท่องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตของการวิจัยเพื่อนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ และโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1 ห้องเรียน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้นจำนวน 43 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม
2. ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา
 - 2.1 พื้นที่ที่ผู้วิจัยใช้ดำเนินการวิจัย คือ โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
 - 2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 4 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ รวม 8 คาบ ในคาบกิจกรรมลดเวลาเรียน-เพิ่มเวลารู้

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สาระเนื้อหาภาคทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาและองค์ประกอบของการแสดง ภาควิชาปฏิบัติฝึกทักษะการรำมังคละจากงานวิจัยเรื่องการรำมังคละในเขตอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2560 โดยการออกแบบกำหนดหน่วยการเรียนรู้และเขียนแผน การจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ นำไปสอดแทรกตรงตามตัวชี้วัด ที่เกี่ยวข้องใน โครงสร้างรายวิชานาฏศิลป์พื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 ระดับชั้นละ 8 คาบเรียน (คาบคู่)

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

4.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นในกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องรำมังคละ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มี ประสิทธิภาพ โดยการศึกษาและวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับสาระที่ 3 นาฏศิลป์ ออกแบบพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง การวัดและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบทุกขั้นตอนเพื่อปรับปรุงพัฒนานำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง เอกสารหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมี เนื้อหาสาระที่สำคัญในประเด็นประวัติความเป็นมา องค์ประกอบการแสดง และทักษะปฏิบัติการ รำมังคละ

3. รำมังคละ หมายถึง องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของศิลปะการแสดงพื้นบ้าน พื้นเมืองที่แสดงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นอุตรดิตถ์ โดยมีท่ารำหลักจำนวน 17 ท่า ประกอบด้วย ท่าตกปรัก (กลองโยน) ท่าช้างประสานงา ท่ากาสาวไส้ ท่ากวางเดินดง (กวางเหลียวหลัง) ท่าตบมือ ท่ากระโดดตบ ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ท่าปัด ท่าไหว้ ท่าแม่มายิ่งแบ้ง ท่านางอายุ ท่าลิงอุ้มแตง ท่าลิงข่มตอ ท่ามาลาเพียงไหล ท่าจิบยาว (รำกระบี่สี่ท่า) ท่ามอญชมดาว

ทำจีบ-ปล่อย และมีรูปแบบการแปรแถว 6 รูปแบบ ประกอบด้วย แถวหน้ากระดานคู่ สองแถว สลับแถว แถวหน้ากระดานเรียงเดียวและปากพนัก (วีหงาย) แถวปากพนักชายยืนซ้อนหลังหญิง (วีหงาย) แถวปากพนักคู่ (วีหงายคู่) แถวรูปร่างกลม และแถวเฉียงเรียงเดียว (แถวตอนเรียงเดียว รำเข้าเวที) หากใช้นำขบวนจะเป็นแถวตอนเรียงเดียวอีก 1 รูปแบบ (ชาย-หญิง, หญิง-หญิง อย่างละหนึ่งแถวรำคู่กัน) โดยใช้วงดนตรีพื้นบ้านม้งคณะบรรเลงประกอบการรำรำ

3. ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำม้งคณะ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ที่เรียนทั้งหมดให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามที่คาดหวังของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำม้งคณะ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

3.1 ด้านองค์ความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำม้งคณะ ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบองค์ความรู้

3.2 ด้านทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่า ทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง และทักษะการรำม้งคณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประเมินจากแบบประเมินทักษะของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่สังคมต้องการ โดยประเมิน จากแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

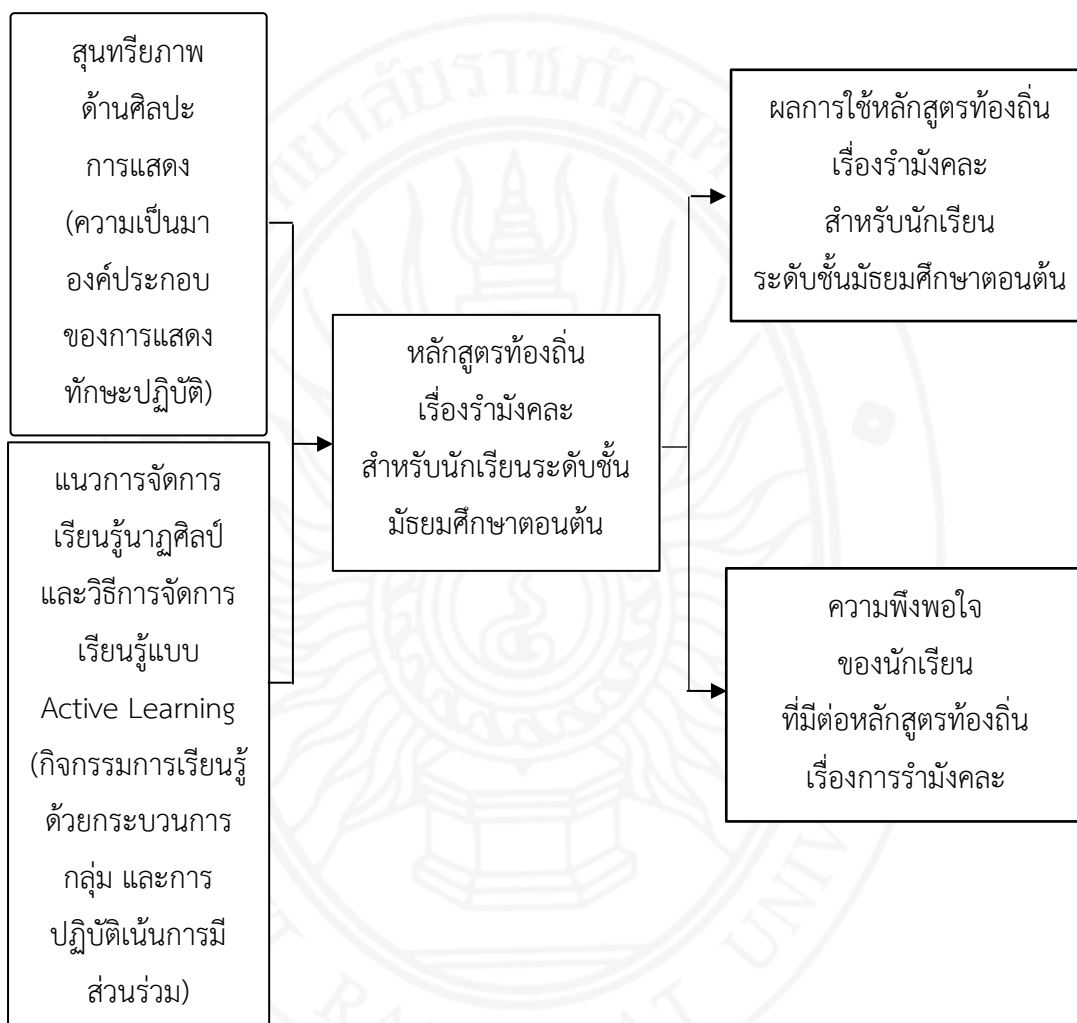
4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำ ม้งคณะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัด อุดรดิตถ์ผลสะท้อนภาพความสำเร็จที่วัดจากระดับความสนใจ ความชื่นชอบ ใฝ่เรียนรู้จดจ่อกับ กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. มีหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านพื้นเมืองชุดรำม้งคณะบ่งชี้อัตลักษณ์ของท้องถิ่น
2. ท้องถิ่นและชุมชนเกิดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เห็นคุณค่า ของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง
3. เกิดเครือข่ายนำองค์ความรู้จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำม้งคณะ ไปใช้ขยายผล ในโรงเรียนและชุมชนอื่น ๆ
4. เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องอื่นที่มีความเกี่ยวข้องในโอกาสต่อ ๆ ไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ของผู้วิจัยในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนงานวิจัยของผู้วิจัยให้บรรลุเป้าประสงค์ของการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. สาระสำคัญ กลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
3. นาฏศิลป์พื้นบ้านรามังคละ
4. แนวการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์
5. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ในส่วนสาระที่ 3 นาฏศิลป์ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ] กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.2-5) อธิบายไว้ในเอกสารตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ และคุณภาพของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ประกอบด้วย

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รู้และเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบและเทคนิคที่หลากหลายในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ และ 3 มิติ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาและประเมินคุณค่างานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่น สามารถเลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ กราฟิกในการนำเสนอข้อมูล และมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกันกับงานทัศนศิลป์

รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของงานทัศนศิลป์ของชาติและท้องถิ่น แต่ละยุคสมัย เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและสามารถเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ที่มาจากยุคสมัยและวัฒนธรรมต่าง ๆ

รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์ประกอบ อารมณ์ ความรู้สึก ของบทเพลง จากวัฒนธรรมต่าง ๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเดี่ยวและเป็นวงโดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย อ่านเขียนโน้ตในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงเบื้องต้นได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์ประกอบของผลงานด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็น และบรรยายอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม

รู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละวัฒนธรรม ในยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความ และสื่อสารผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพการแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์และละครในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.159)

ความสำคัญของศิลปะ

ศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความงาม และความพึงพอใจที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์สืบเนื่องกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และ จะสร้างสรรค์สืบต่อไปในอนาคต โดยมีการสร้างสรรค์พัฒนารูปแบบต่าง ๆ ออกไปอย่างมากมายไม่มีที่สิ้นสุด และศิลปะ ยังมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญดังนี้ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามมีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะ ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.120)

การสอนนาฏศิลป์

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์ไว้ ดังนี้

อมรา กล้าเจริญ (2542, น.3) ได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์ว่า การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น จากธรรมชาติด้วยความประณีตลึกซึ้ง เพียนพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน นอกจากหมายถึงการฟ้อนรำ ระบุตำแหน่งแล้ว ยังหมายถึงการร้องและการบรรเลงด้วย

เรณู โกศินานนท์ (2543, น.1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น แต่ความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป คือ การร้องรำทำเพลงการให้ความบันเทิงใจอันประกอบด้วย ความโน้มเอียงของอารมณ์และความรู้สึก เป็นศิลปะประเภทต้องอาศัยการบรรเลงดนตรี และการขับร้องเข้าร่วมด้วย

พิรพงศ์ เสนไสย (2546, น.15) ให้ความหมายของนาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์ คือ ศิลปะที่เกิดมาพร้อมกับมนุษย์แต่ครั้งบรรพกาล จากความเชื่อในสิ่งที่ไม่มีตัวตน อำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติ จนกระทั่งเกิดเป็นพิธีกรรม วัฒนธรรมและประเพณีในที่สุด สืบทอดกันมาตามลำดับสมัย มนุษย์เรียนรู้และศึกษาในอำนาจลึกลับและความเชื่อของตน พิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณีแต่ละกลุ่มชนปรับเปลี่ยนไปตามกระแสวิวัฒนาการของกาลเวลา ก็เนื่องมาจากการศึกษา ค้นคว้าและทดลอง จนกระทั่งยอมรับและพร้อมจะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนให้สอดคล้องกับยุคสมัย

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547, น.13) ให้ความหมายของนาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์และนาฏยศิลป์ หมายถึง ศิลปะการพ้อนรำ ทั้งที่เป็นระบำ รำ เต้น และอื่นๆ ดังกล่าวแล้ว รวมทั้งละครรำ โขน หนังใหญ่ ฯลฯ ปัจจุบันมักมีคนคิดชื่อใหม่ให้ดูทันสมัยคือ นาฏกรรม สังคีตศิลป์ วิพิธทัศนา และ ศิลปะการแสดง ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะเป็นคำที่ครอบคลุมศิลปะแห่งการร้อง การรำ และการบรรเลงดนตรี

สุมิตร เทพวงษ์ (2548, น.2) ได้ให้ความหมายของคำว่านาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์ หมายถึง การร้องรำทำเพลงที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ โดยประดิษฐ์ขึ้นอย่างประณีตและมีแบบแผน ให้ความรู้ความบันเทิง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความรุ่งเรืองของชาติไทยเป็นอย่างดี

จากความหมายและคำจำกัดความของคำว่านาฏศิลป์ทั้งหมด ประมวลได้ว่า นาฏศิลป์ คือ ศิลปะการรำ รำ เต้น อย่างมีแบบแผน ประดิษฐ์โดยมนุษย์ซึ่งอาศัยธรรมชาติและประเพณีเป็นพื้นฐาน มีการขับร้องและบรรเลงดนตรีประกอบการรำ นับว่าเป็นศิลปะที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ สืบสานต่อไปเพื่อไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา

ความมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์

อมรา กล่ำเจริญ (2531, น.3) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเรียนนาฏศิลป์ไว้ว่า

1. เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะแก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้อยู่สืบไป
4. เพื่อเป็นการฝึกทำงานร่วมกับคนหมู่มากได้เป็นอย่างดี
5. เพื่อเป็นการรู้จักกล้าแสดงออกได้เป็นอย่างดี

สุมิตร เทพวงษ์ (2548, น.3) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเรียนนาฏศิลป์ไว้ว่า

1. เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะแก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้อยู่สืบไป
4. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักกล้าแสดงออก

สรุปความมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์ คือ เพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัยทางด้านศิลปะแก่ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะการแสดงนาฏศิลป์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข รวมถึงเป็นการฝึกความกล้าแสดงออกได้เป็นอย่างดี ตลอดจนช่วยส่งเสริม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาวัฒนธรรมของชาติให้อยู่สืบไป

วิธีสอนนาฏศิลป์

นาฏศิลป์เป็นการเรียนที่ต้องเน้นการฝึกทักษะกระบวนการปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างนิสัยการฝึกตนเอง กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการเคลื่อนไหวส่วน

ต่าง ๆ ของร่างกาย อย่างมีลีลา ท่าทางที่อ่อนช้อย งดงาม และถูกต้อง ดังนั้นการสอนนาฏศิลป์ จึงจำเป็นต้องมีหลักการสอนนาฏศิลป์โดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่ง ถวัลย์ มาจรัส และวรรณิ สมานสารกิจ (2547, น.138) ได้เสนอแนะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ว่าคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลและควรอธิบายประกอบการสาธิตฝึกการใช้ภาษาท่าและความหมายความรู้สึกและบุคลิกภาพให้สัมพันธ์กันฝึกการรำประกอบบทเพลงง่ายๆสั้นๆให้เหมาะสมกับวัยของเด็กนอกจากนี้ควรปลูกฝังจิตสำนึกระเบียบวินัยความมีมารยาทความมีน้ำใจการให้ความร่วมมือในกลุ่ม เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.66) ได้ระบุถึงวิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะ คือ การที่บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ในการทำสิ่งต่างๆ นอกจากจะต้องอาศัยสติปัญญา ความคิด ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะในการทำงาน ทักษะเป็นปัจจัยสำคัญ ในการช่วยให้การทำงานคล่องแคล่ว มีประสิทธิภาพ ลักษณะการทำงานที่แสดงถึงการมีทักษะจะต้องประกอบด้วยทักษะ 2 ประการ คือ

1. ความแม่นยำและความรวดเร็วในการกระทำ
2. ความสอดคล้องผสมผสาน จึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่เกิดทักษะในสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมกระทำสิ่งนั้นได้อย่างชำนาญถูกต้องคล่องแคล่ว และแล้วเสร็จได้ด้วยดี

จากการศึกษาวิธีสอนนาฏศิลป์ กล่าวโดยสรุปได้ว่า คือ การสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานด้านนาฏศิลป์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยไม่เน้นเรื่องความชำนาญ ความเชี่ยวชาญแต่อย่างใด หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การนำเอาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้ จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิต เพื่อเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ดังนั้นในการสอนทักษะจึงต้องเน้นการลงมือปฏิบัติอย่างมีหลักการ กิจกรรมการสอนควรเริ่มจากจังหวะหรือท่ารำที่ง่ายไปหายาก ค่อยๆเพิ่มขึ้นตอนจนสามารถรำได้ตามกระบวนการ การปลูกฝังทีละขั้นจะช่วยเพิ่มทักษะในการจำให้แม่นยำมากยิ่งขึ้น การทำกิจกรรมควรคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเข้ามาประกอบในกิจกรรมด้วย เช่น การกล้าแสดงออก การยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามสภาพจริงของตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้การพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุติธรรม และชุมชนได้ การจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นหน้าที่ของการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข หลักสูตรท้องถิ่นจะสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นการเรียนรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้เรียนแสวงหาองค์ความรู้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ ในสภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบมีพลวัต โดยมีผู้ให้ความหมาย และลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นไว้หลายท่าน ดังนี้

รัตน์ บัวสนธ์ (2536, น.165) กล่าวถึง ความจำเป็นและความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นว่า เนื่องจากหลักสูตรกลางได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือจัดการเรียนการสอนให้ระดับกลุ่มผู้เรียนทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสุดท้ายที่ต้องบรรลุคือ การให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะร่วมบางประการที่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามในสภาพความเป็นจริงของปัจจัยพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจในประเทศไทยย่อมมีความหลากหลายแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ ด้วยความแตกต่างหลากหลายของปัจจัยพื้นฐานดังกล่าวนี้ การจัดการเรียนการสอนให้กลุ่มผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีปัจจัยพื้นฐานแตกต่างกันโดยใช้หลักสูตรกลางเพียงอย่างเดียวจึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ทั้งนี้พึงตระหนักว่าหน้าที่ของการศึกษาประการแรกนั้น คือการถ่ายทอดวัฒนธรรมหรือเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ดังนั้นแม้ว่าในภาพรวมของวัฒนธรรมสังคมไทย จะมีลักษณะร่วมที่เหมือนกัน ซึ่งได้รับการกำหนดไว้ในหลักสูตรกลาง เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนแล้วก็ตาม แต่ทว่าก็เป็นที่ยอมรับกันว่า หากพิจารณาในภาพย่อยแล้ว จะพบกับวัฒนธรรมและสังคมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ด้วยเหตุผลดังกล่าวการละเลยไม่นำวัฒนธรรมและสภาพสังคมท้องถิ่นมากำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนจึงกล่าวได้ว่าหน้าที่ประการแรกของการศึกษาได้รับการละเลยไปโดยแท้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.107) ให้ความหมายหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพ และ ความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องตรงกับความต้องการของท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพได้นั้น มีนักการศึกษาหลายท่านเสนอแนวคิดที่เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, น.124) กล่าวว่าหลักสูตรท้องถิ่นคือการนำหลักสูตรแกนกลางทั้งเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลางมาปรับขยายหรือเพิ่มสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2543, น.3) จึงอาจสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้กับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จัดตามสภาพปัญหา และ

ความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้นๆ เป้าหมายหลัก คือ ต้องการให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้น

นิตยา สุวรรณศรี (2545, น.48) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษา หรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ คำว่าท้องถิ่นที่กล่าวถึงในหลักสูตรมีความหมาย 2 ประการ คือ ประการที่ 1 “ท้องถิ่น” หมายถึง “ชุมชน” ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตั้งอยู่ อาจจะเป็นชุมชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด หรือภาคภูมิศาสตร์ก็ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่และที่เป็นอยู่ของชุมชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของประวัติความเป็นมาของชนชาติ ชุมชน ที่ตั้งสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งแนวโน้มเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้หรือนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้ทั้งสิ้น ประการที่ 2 ท้องถิ่น หมายถึง สถานศึกษาหรือหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ รวมทั้ง องค์กรภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ที่มีในชุมชนทุกระดับ ตั้งแต่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา หน่วยงาน สมาคม องค์กร ฯลฯ บุคลากรในหน่วยงานสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของท้องถิ่นได้

ฉันท ชาติทอง (2550, น.151) ให้ความหมายหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่ท้องถิ่น สร้างขึ้นเอง หรือการพัฒนาจากหลักสูตรแกนกลาง โดยการปรับขยาย เพิ่ม หรือสร้างหลักสูตรย่อย ขึ้นใหม่ โดยมีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของตน เรียนรู้อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมใน ท้องถิ่น เพื่อนำไปแก้ปัญหา พัฒนาชีวิตของตนเองครอบครัวและท้องถิ่นได้

สุขวสา ยอดกมล (2551, น.144) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นคือการจัดประสบการณ์ การเรียนและเนื้อหาสาระให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง ทางสังคมวัฒนธรรม และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นนั้น ๆ

นลินี ณ นคร (2554, น.11-30) กล่าวถึงหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ ต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นโดยปรับ ขยายมาจากหลักสูตรแกนกลาง หรือพัฒนาขึ้นเป็นส่วนย่อยเพื่อเสริม การใช้หลักสูตรแกนกลาง หรือพัฒนาขึ้นมาใหม่เพื่อกลุ่มเป้าหมายเฉพาะให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554, น.163) กล่าวถึงหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การกำหนดสาระ การเรียนรู้ หรือหัวข้อเรื่องในท้องถิ่นสนองตอบความต้องการของชุมชน นำมาตรฐานการเรียนรู้ของ กลุ่มสาระต่าง ๆ จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ กำหนดสาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้

ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลโดยคำนึงถึง
ความสอดคล้องกับสภาพบริบทชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

ชุตินา เกตุการณ์ และดวงเดือน พินสุวรรณ (2555, น.10) สรุปไว้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น เป็น
มวลประสบการณ์ที่มีการพัฒนา ปรับ ขยาย หรือสร้างหลักสูตรย่อย ๆ มาเสริมหลักสูตรแม่บทให้
มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนที่มีความต้องการใช้หลักสูตรนั้น ๆ โดย
ชุมชนและบุคคลได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, น.186) สรุปว่า หลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นให้
สอดคล้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียน วัฒนธรรม เอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น รวมทั้ง
ปัญหาและความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วม
ในการพัฒนาหลักสูตร

สายหยุด ญูปยุ (2559, น.416) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า
หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่สร้างขึ้นหรือพัฒนามาจากหลักสูตรแกนกลาง โดยการ
ปรับขยาย เพิ่ม หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาโดยมีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับสภาพและความต้องการ
ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน ท้องถิ่นซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมใน
ชีวิตจริงของตน ทำให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าสำนึกรักผูกพันกับท้องถิ่น ภาคภูมิใจในบรรพบุรุษ
ถิ่นฐานบ้านเกิดเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีโอกาสเรียนรู้อาชีพและวัฒนธรรมในท้องถิ่น สอดคล้อง
เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้
ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาชีวิต อาชีพ ครอบครัวและสังคมของตนเองได้ตามควรแก่ฐานะ
และสายหยุด ญูปยุ (2559, น.418) ยังกล่าวไว้อีกว่า การเรียนการสอนในสถานศึกษาของท้องถิ่น
น่าจะเป็นความจำเป็นในอันที่จะคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นก็คือหลักสูตรท้องถิ่น
จะต้องมีวัฒนธรรมของตนเองในแต่ละท้องถิ่นบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการดำรง
คงอยู่ของวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ สืบไป อย่างน้อยที่สุดก็เพื่อเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษของ
ท้องถิ่น

โบซอง (Beauchamp, 1981, p.146) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็น
การขยายและปรับปรุงหลักสูตรระดับชาติ คือคำว่า“การขยาย”หมายถึง การนำเอาทั้งจุดหมายและ
เนื้อหาขยายความ คือ ขยายออกจากรวมธรรมให้เป็นรูปธรรม ขยายเนื้อหาเพิ่มขึ้นมีรายละเอียดที่
ครูจะนำไปใช้สอนได้ ส่วนการ“ปรับ”ก็คือการนำเอาจุดหมายและเนื้อหาวิชามาปรับให้สอดคล้องกับ
สภาพสังคมภูมิศาสตร์และความต้องการของประชาชนในแต่ละเขต

คิม รา ซุบิติ Subedi, K. R. (2018, p.60) กล่าวว่าหลักสูตรท้องถิ่นคือ หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นบริบทและความต้องการของท้องถิ่น ครอบคลุมและรวมถึงองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในหลักสูตร การผลิตในท้องถิ่น วัฒนธรรม สิ่งทางประวัติศาสตร์ ศาสนาและธุรกิจรอบพื้นที่

แอนเดรียน และฮาดี Andrian, D., Kartowagiran, B., & Hadi, S. (2018, p.923) ได้สรุปไว้ว่าหลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่จัดทำโดยรัฐบาลแต่ละภูมิภาคโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิกษณนั้น เช่น วัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยม ชีวิตความเป็นอยู่

จากความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นคือมวลประสภการณั้ที่จำเป็นและความสำคัญที่นำมาจัดกระทำเป็นองค์ความรู้ท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแก่บุคคลแสดงอัตลักษณ์ตัวตนให้เกิดเป็นความภาคภูมิใจร่วมกัน และพร้อมจะอนุรักษ์ไว้ให้แก่อนุชนคนรุ่นต่อไปอย่างเป็นแบบแผนมีขั้นตอนด้วยระบบการจัดการศึกษา จากความจำเป็นและความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีความสำคัญและจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้กับวงชนในแต่ละท้องถิ่นที่มีทั้งความเหมือน และ ความต่างในบริบทของสังคม วัฒนธรรมด้วยกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อบ่งชี้ลักษณะเฉพาะตัวและความต้องการที่แตกต่างกันไป โดยนับว่าเป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญอย่างยิ่งของกระบวนการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ สามารถเห็นรายละเอียดที่ชัดเจนว่าแต่ละองค์ประกอบจะแสดงถึงสิ่งใดบ้างและสามารถจะนำไปปฏิบัติได้อย่างไร ทั้งนี้ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ (2532, น. 16) ได้กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรจะมีองค์ประกอบ 2 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบที่จำเป็นของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหาสาระ ประสภการณั้การเรียนรู้และการประเมินผล

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบอื่นๆที่น่าจะบรรจุไว้ในหลักสูตร ได้แก่ เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร การเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การเสนอแนะการใช้สื่อการเรียนการสอนควรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายรายวิชา
2. เนื้อหาสาระวิชา
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล

จํารง บัวศรี (2542, น. 8-9) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการคือ

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
 2. จุดหมายของหลักสูตร หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว
 3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์
 4. จุดประสงค์ของวิชา หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นแล้ว
 5. เนื้อหา หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ และความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
 6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
 7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
 8. การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
 9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ วัสดุทัศน ภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน
- สำลี ทองจิ๋ว (2545, น.213) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง เนื้อหาสาระ โครงสร้าง การจัดเวลา การบริหารหลักสูตร ซึ่งมาจากความต้องการของคนในท้องถิ่นเป็นสาระ แนวคิด หลักการที่คนในท้องถิ่นให้ความสำคัญ และมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดและการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นนั้น ๆ และหลักสูตรที่คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างและประเมินนักเรียนอย่างเท่าเทียมกับครูและผู้บริหาร โรงเรียน นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นท้องถิ่นกับความสามารถในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ เป็นการพัฒนาท้องถิ่นลักษณะเพื่อความยั่งยืนของท้องถิ่นนั้น ๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2554, น.87) กล่าวว่าหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในลักษณะใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. จุดหมายและจุดประสงค์ (Aims and objectives)
 - 1.1 จุดหมาย เป็นสิ่งที่กำหนดไว้กว้าง ๆ เน้นคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียน

- 1.2 จุดประสงค์ เป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะเรื่องในระดับกลุ่มวิชา กลุ่มประสบการณ์และรายวิชา
2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Contents and experiences)
- 2.1 เนื้อหาสาระที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์
- 2.2 ประสบการณ์เป็นการกำหนดคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม อันพึงปรารถนาให้ผู้สอนได้นำไปพิจารณาตัดสินใจสร้างเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและชั้นเรียน
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่มีการปรับปรุงตลอดเวลาของการใช้หลักสูตร ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ และมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ
4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ค้นหาสาเหตุของสิ่งที่ไม่สัมฤทธิ์ผล เป็นงานใหญ่ที่มีขอบเขตกว้างขวางจะต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นกระบวนการ
- สุเทพ อ่วมเจริญ (2557, น.4) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้
1. การวางแผนหลักสูตร (curriculum Planning) เป็นการใช้อนุมัติแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ อย่างแรกต้องทราบจุดมุ่งหมายการศึกษาที่โรงเรียนต้องแสวงหา มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นความรู้ ผู้เรียนและสังคมอาจเพิ่มเติมด้านสาขาวิชาและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปวางแผนหลักสูตร
 2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) การออกแบบหลักสูตรคือ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยการนำจุดมุ่งหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาจัดทำกรอบการปฏิบัติ ซึ่งหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการของหลักสูตร
 3. การจัดหลักสูตร (Curriculum Organization) เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องพิจารณาว่าตรงตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ และสอดคล้องกับคำถามที่ 3 ของไทเลอร์ ที่ได้กล่าวว่า จัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการบริหาร การนิเทศและการจัดการเรียนรู้
 4. การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้นในอนาคต

องค์ประกอบของหลักสูตรจะสะท้อนให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจนว่าแต่ละองค์ประกอบจะแสดงถึงสิ่งใดบ้างและสามารถจะนำไปปฏิบัติได้อย่างไร ทั้งนี้ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

สิทธิพล อัจฉินทร์ (2563, น.11) สรุปไว้ว่าองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของหลักสูตรอย่างน้อยจะต้องมี 4 องค์ประกอบดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระ
3. แนวทางการจัดการเรียนการสอน
4. การประเมินผลการเรียนรู้

ไทเลอร์ (Tyler. R.W, 1949, p.1) ได้กล่าวว่างค์ประกอบของหลักสูตรมีทั้งหมด

4 ประการดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย (Educational Purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
2. ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมาย

บรรลุผล

3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. วิธีการประเมิน (Determination of What to Evaluate) เพื่อตรวจสอบ

จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ทาบ (Taba, 1962, p.422) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 องค์ประกอบด้วยกัน

ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอนหรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรจากที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบหลักสูตรอาจมีความหลากหลาย แต่องค์ประกอบที่สำคัญในหลักสูตรที่จำเป็นต้องมีจึงจะเรียกว่า หลักสูตรโดยมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากเอกสารหรือตำรา หนังสือทั่วไปก็คือหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักการจุดมุ่งหมาย ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้ และเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, น.19) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 3 ระบบโดยเริ่มต้นจากระบบการร่างหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปใช้ และระบบการประเมินหลักสูตรซึ่งแต่ละระบบมีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดหลักสูตร โดยดูความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองหลังจากนั้นกำหนดรูปแบบหลักสูตร ได้แก่ การกำหนดหลักการ โครงสร้าง องค์ประกอบหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผลหลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ หรือการสัมมนาและมีการทดลองนำร่อง พร้อมทั้งรวบรวมผลการวิจัยและปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานหรือกระทรวง ดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร จัดงบประมาณและวัสดุหลักสูตร บริหารสนับสนุนจัดเตรียมอาคารสถานที่ ระบบบริหารและจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการใช้หลักสูตร หลังจากนั้นเข้าสู่ระบบการบริหารหลักสูตร โดยการดำเนินการตามแผน กิจกรรมการเรียนการสอนแผนการสอน คู่มือการสอน คู่มือการเรียนเตรียมความพร้อมของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียนและการประเมินผลการเรียน

3. ระบบการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งการประเมินย่อย การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหารและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.123-135) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ทั้งในระดับเขตการศึกษา ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน หรือระดับโรงเรียน โดยนัยหลักสูตรระดับท้องถิ่นในลักษณะของการจัดทำหรือสร้างหลักสูตรรายวิชาใหม่ โดยมีกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. ขั้นที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. ขั้นที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
3. ขั้นที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่น
4. ขั้นที่ 4 การกำหนดเนื้อหา
5. ขั้นที่ 5 การกำหนดกิจกรรม
6. ขั้นที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน
7. ขั้นที่ 7 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล
8. ขั้นที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร

9. ชั้นที่ 9 การตรวจคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร

10. ชั้นที่ 10 การเสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร

11. ชั้นที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้

12. ชั้นที่ 12 ชั้นประเมินผลหลักสูตร

มณฑิชา ชนะสิทธิ์ (2539, น.17) ได้กล่าวถึงกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้

ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร

1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย

1.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ

1.4 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้

1.5 การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล

2. การนำหลักสูตรไปใช้

3. การประเมินผลหลักสูตร

4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

เฉลา มิสติย์ (2540, น.17-19) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มีการพัฒนาแตกต่างกัน

เนื่องจากจากจุดเน้นที่ต่างกัน ได้แก่

1. การมุ่งเน้นการกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่การศึกษากระบวนการต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของการสร้างหลักสูตรและการพัฒนารูปแบบหลักสูตร

2. การมุ่งเน้นกระบวนการสอน เป็นการแบ่งหลักสูตรออกมาเป็นการกำหนดการสอน แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน วัสดุ และสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆเป็นบทบาทนักพัฒนาหลักสูตรในระดับห้องเรียน

3. การมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่ต่อเนื่องกันไป เป็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเรียงลำดับแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้เต็มรูปแบบ

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542, น.90) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรว่ามี 9 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสังคมและชุมชน ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นที่ให้นำมาปรับปรุงหลักสูตร ขั้นตอนการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของสังคม ชุมชนและผู้เรียน ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ตรงกับความต้องการของสังคม ชุมชน และผู้เรียน ขั้นตอนการเลือกเนื้อหาวิชาที่ตรงกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเลือกบุคลากรที่มีความชำนาญในวิชานั้น ๆ มาร่วมจัดทำหลักสูตร ขั้นตอนการจัดเรียงลำดับเนื้อหาความรู้ ขั้นตอนการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับเนื้อหาวิชาเพื่อจัดการเรียนการสอน และขั้นตอนการวัดผลประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์

อึ้ง บั๋วศรี (2542, น.152) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดหมายของหลักสูตร
- ขั้นที่ 3 การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร
- ขั้นที่ 4 การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา
- ขั้นที่ 5 การเลือกเนื้อหา
- ขั้นที่ 6 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
- ขั้นที่ 7 การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้
- ขั้นที่ 8 การกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
- ขั้นที่ 9 การประเมินผลการเรียนรู้
- ขั้นที่ 10 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, น.88) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินหลักสูตร
6. การปรับปรุง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
7. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

นอกจากนี้ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, น.150) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่สามารถดำเนินการได้ทุกระดับตั้งแต่ระดับเขตการศึกษา ไปจนถึงระดับโรงเรียน โดยไม่ว่าจะเป็นการทำงานระดับใดต้องเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งควรเลือกบุคคลในการปฏิบัติงาน 5-7 คน ซึ่งอาจประกอบด้วยครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ และผู้ที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ศึกษาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อให้มีความเข้าใจ โครงสร้างหลักสูตร และแนวทางการดำเนินการของหลักสูตรแกนกลางอย่างถ่องแท้ก่อน
3. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของท้องถิ่น การเก็บข้อมูลอาจจะรวบรวมจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และการประชุมสัมมนา หรือวิธีการอื่น ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ที่ทำให้ทราบข้อมูลที่แท้จริงของท้องถิ่น

4. การประมวล และพิจารณาสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการควรพิจารณาว่าสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วนั้น เป็นไปตามความต้องการหรือไม่ มีสิ่งใดบ้างที่จะต้องจงใจให้เกิดขึ้น โดยเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล ผลที่ได้อาจจำแนกได้ 2 ประเด็น คือ

4.1 การปรับ เพิ่ม หรือขยายหลักสูตรแกนกลาง

4.2 การสร้างหลักสูตรย่อยเสริมหลักสูตรแกนกลาง

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.151-153) ได้เสนอขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังนี้ จะตั้งคณะกรรมการ โดยเลือกบุคคลที่มีความสามารถ และมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการเก็บข้อมูลอาจใช้วิธีการวิจัย สัมภาษณ์ ประชุม สัมมนา หรือวิธีการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ทำให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงและการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร โดยกำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์ ครอบคลุมกับสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ความรู้ทักษะเจตคติและกระบวนการ และจัดทำเอกสารหลักสูตรได้แก่แผนการสอนคู่มือครูหนังสืออ่านเพิ่มเติมและสื่อต่างๆเป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้หลักสูตรโดยพิจารณาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบองค์ประกอบต่างๆ จากนั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้ศึกษาผลการทดลองใช้และร่วมกันวิเคราะห์หาข้อบกพร่องปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้จริงและเสนอขออนุมัติใช้หลักสูตรโดยนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระเบียบและขั้นตอนที่กำหนดการนำหลักสูตรไปใช้ในระหว่างการใช้หลักสูตรส่วนที่สำคัญมากในขั้นตอนนี้ได้แก่การนิเทศและติดตามผลการประเมินผลหลักสูตรและการปรับปรุงแก้ไขเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไรข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการใช้หลักสูตร จะเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

นอกจากนี้ พงษ์พันธ์ แก้วปู่ (2545, น.62) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยกำหนดโครงสร้างหลักสูตรด้วยองค์ประกอบ 6 ส่วน ได้แก่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของเนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวดำเนินการ และการวัดผล-ประเมินผล

สำลี ทองธิว (2545, น.27) ได้สรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. คณะครูศึกษา และวิเคราะห์ (ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับท้องถิ่นและข้อมูลเกี่ยวกับกรอบโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลาง) ครูกับนักเรียนร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามความเข้าใจ
2. กำหนดเนื้อหา (ยึดฟ้าหาส่วนกลางเป็นหลักแต่ให้เพิ่มหรือยกตัวอย่างจากท้องถิ่นเพื่อให้ นักเรียนช่วยกันเชื่อมโยงกับประสบการณ์ตรงได้ดียิ่งขึ้น)
3. กำหนดกิจกรรม

4. กำหนดคาบเวลาเรียน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นเกณฑ์
5. กำหนดเกณฑ์การวัดการประเมินผล
6. ครูหรือคณะครูจัดทำเอกสารหลักสูตร
7. ตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้หลักสูตร
8. เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร
9. นำหลักสูตรไปใช้ในบริบทของโรงเรียน
10. การประเมินผลหลักสูตรโดยครูภายในโรงเรียน

อุดม เขยกิจวงศ์ (2545, น.33-37) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีคุณภาพนั้น ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจำเป็นต้องศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ทุกขั้นตอนซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. ได้สำรวจสภาพปัญหาชุมชน เป็นการศึกษาข้อมูลความเป็นอยู่ของชุมชนและผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผู้สำรวจ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและผู้เรียน ข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนได้มาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

- 1.1 ศึกษาข้อมูลโดยการสำรวจชุมชนเรียกว่าข้อมูลปฐมภูมิซึ่งเป็นข้อมูลที่สำรวจเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากชุมชนเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพที่แท้จริงของชุมชนในขณะที่ผู้สำรวจเข้าไปพบเห็น

- 1.2 ข้อมูลจากเอกสารเรียกว่าข้อมูลทุติยภูมิซึ่งเป็นข้อมูลที่มีผู้สำรวจศึกษารวบรวมสะสมไว้แล้วเช่นข้อมูลจากการวางแผนจุลภาคข้อมูล จปฐ. ข้อมูล กชช.2ค ฯลฯ และจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่รวบรวมได้

2. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและการกำหนดความต้องการ การวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนเป็นกระบวนการในการนำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดกลุ่มเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดความต้องการจากสภาพปัญหา เพื่อนำไปสู่การจัดทำผังหลักสูตรท้องถิ่น ที่สนองต่อความต้องการชุมชน ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนและความต้องการของผู้เรียนได้นำวิธีการ New Participatory Technique (NP) มาใช้ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

- 2.1 อภิปรายปัญหาเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาอภิปรายเพื่อกลั่นกรองให้ได้ปัญหาที่ตรงกับสภาพจริง

- 2.2 มาเขียนสภาพปัญหา ผู้สำรวจนำข้อมูลที่ได้มาเขียนสภาพปัญหาในแผ่นกระดาษปัญหาละ 1 แผ่นโดยเขียนตามความคิดเห็นของตนเองให้เห็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์

2.3 จัดกลุ่มปัญหาเป็นขั้นตอนที่นำปัญหาของแต่ละคนที่เขียนในแผ่นกระดาษ
ทุกปัญหามาจัดกลุ่มปัญหาที่ตรงกันหรือมีความหมายที่คล้ายคลึงกันรวมไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน

2.4 ตรวจสอบปัญหาโดยนำปัญหาที่จัดกลุ่มไว้แล้วมาตรวจสอบถ้ายังไม่ถูกต้อง
ให้จัดใหม่พร้อมเรียงลำดับความรุนแรงของปัญหาโดยพิจารณาจากความถี่ของจำนวนปัญหาที่เขียน
ในแผ่นกระดาษ

2.5 ตั้งชื่อหัวข้อปัญหาเมื่อจัดกลุ่มปัญหาแล้วให้ตั้งชื่อหัวข้อของกลุ่มปัญหาแต่ละกลุ่ม
ปัญหาการตั้งชื่อหัวข้อปัญหาควรตั้งให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

2.6 กำหนดความต้องการความต้องการที่กำหนดนี้ควรเป็นความต้องการที่ครูและ
ผู้เรียนสามารถช่วยกันแก้ไขได้ถ้าความต้องการที่กำหนดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ให้นำเสนอต่อผู้มี
อำนาจหรือผู้เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขต่อไป

มนตรี วงษ์สะพาน (2563, น.116-118) กล่าวว่า ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรสาระการ
เรียนรู้ท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้ทั้งในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด
และระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยสามารถดำเนินการได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำหลักสูตร โดยผู้บริหารโรงเรียนคัดเลือกครู ศึกษานิเทศ
นักวิชาการในท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำชุมชนและประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ มาเป็นคณะทำงาน
เพื่อร่างหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คณะทำงานต้องทำการศึกษาสภาพและความ
ต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตรนั้น ๆ เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยรวบรวมข้อมูล
จากคนในท้องถิ่นด้วยวิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม การสังเกต ฯลฯ สำรวจความต้องการของ
ผู้เรียน เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับศักยภาพความต้องการของผู้เรียน ศึกษาองค์ประกอบต่าง
ๆ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาว่ามีส่วนใดบ้างที่ท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้
นอกจากนี้ยังต้องวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนด้วยว่ามีจุดแข็งจุดอ่อนอะไรบ้าง เพื่อนำไปปรับปรุง
ให้โรงเรียนมีความพร้อมมากที่สุด และสามารถนำหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้ได้อย่างเกิด
ประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร คณะทำงานจะต้องศึกษาสภาพปัญหา และความ
ต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน จากนั้นกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เมื่อเรียนจบ
รายวิชานั้น ๆ ที่สำคัญคือ จะต้องเป็นจุดประสงค์ที่สามารถเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 กำหนดเนื้อหาให้นำจุดประสงค์จากขั้นที่ 3 มาวิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาสาระ
รายวิชาอย่างกว้าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ จากนั้นจึงแยกออกเป็นเนื้อหา
ย่อย ซึ่งในส่วนนี้สามารถปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นและผู้เรียนได้ ตลอดจนมี
ความต่อเนื่องกับรายวิชาในขั้นต้นและรายวิชาต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 กำหนดกิจกรรม พิจารณาจากจุดประสงค์แต่ละข้อกิจกรรมที่ควรกำหนด ไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป เน้นทักษะกระบวนการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม โดยมีครู เป็นผู้ประสานกิจกรรมและชี้แนะ

ขั้นที่ 6 กำหนดชั่วโมงการเรียน ถ้ารายวิชาที่จัดทำได้กำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับเลือก เวลาเรียนที่กำหนดจะต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ถ้าเป็นรายวิชาเลือกเสรี สามารถกำหนดตามความเหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดให้ แต่ความสัมพันธ์กับ โครงสร้างของกลุ่มวิชาที่เป็นอยู่เดิมด้วย ในกรณีที่มีเนื้อหาอาจจัดทำเป็นรายวิชาและอาจมีได้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล คณะทำงานควรกำหนดเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลในรายวิชาที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อผู้นำไปใช้จะได้ทำการวัดและประเมินผลได้ตรงตามเจตนารมณ์ ของหลักสูตร สิ่งที่ควรระบุคือ รายวิชาที่สร้างขึ้นจะมีการวัดและประเมินผลแบบใด ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หรือเมื่อจบหลักสูตร ใช้วิธีการและเครื่องมือในการวัดผลอะไรใช้เกณฑ์ ในการประเมินผล

ขั้นที่ 8 จัดทำเอกสารหลักสูตร หลังจากจัดทำหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในรายวิชาใหม่แล้ว ควรจะต้องทำเอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม และหนังสือต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 9 ตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร คณะทำงานควรพิจารณาร่วมกันหรือให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม ฯลฯ มีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร แผนการสอน สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับ หลักสูตรหรือไม่ ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเพียงใด หากพบข้อบกพร่องหรือปัญหา จะทำการแก้ไข จากนั้นคณะทำงานจึงคัดเลือกกลุ่มทดลองและกำหนดวิธีการประเมินผล เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตร สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สร้างขึ้นใหม่ และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ หรือไม่อย่างไรในการทดลองใช้หลักสูตรเสียก่อน จากนั้นจึงทดลองให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยมี การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นก่อน นำไปใช้ได้จริงต่อไป

ขั้นที่ 10 เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร เมื่อตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขหลักสูตรสาระการ เรียนรู้ท้องถิ่นที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่เขียนตามแบบฟอร์มที่กำหนด แล้วเสนอตามลำดับขั้นเพื่อขออนุมัติใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 11 นำหลักสูตรไปใช้ ขณะรอการอนุมัติใช้หลักสูตร คณะทำงานจะต้องวางแผนการใช้ หลักสูตรโดยเตรียมการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร โดยควรจัดในรูปแบบการประชุม เชิง

ปฏิบัติการ และเมื่อการประชุมสิ้นสุดลงแล้ว ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องนิเทศติดตามผลของการใช้หลักสูตรของครูด้วย เพื่อให้การสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นที่ 12 ประเมินผลหลักสูตร หลังจากครูนำหลักสูตรไปใช้โรงเรียนในระยะหนึ่งแล้ว โรงเรียนควรจัดให้มีการพิจารณาถึงคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ให้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ต้องปรับปรุงในส่วนใดหรือควรยกเลิกไป

Taba (1962, p.112) เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรแบบรากหญ้า (Grass-Roots) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ วินิจฉัยความต้องการ โดยสำรวจความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม พร้อมกับกำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนและมีความเข้าใจตรงกันตามที่สังคมต้องการ และเลือกเนื้อหาสาระที่ต้องการนำมาสอนให้ตรงกับความต้องการและจำเป็นของสังคม นอกจากนั้นยังจัดเนื้อหาสาระโดยจัดระเบียบ จัดลำดับของเนื้อหาสาระที่คัดเลือกไว้แล้วในขั้นตอนที่ 3 และเลือกประสบการณ์เรียนรู้ โดยคัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการนำมาเสริมเนื้อหาสาระประสบการณ์เรียนรู้ การตัดสินใจว่าเนื้อหาประสบการณ์เรียนรู้อะไรที่จะต้องประเมินผลว่าได้มีการเรียนรู้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด พร้อมกำหนดวิธีการประเมินผล ตรวจสอบความสมดุลของลำดับขั้น รูปแบบการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก่อนการนำไปทดลองใช้ และนำหลักสูตรไปใช้ทดลองใช้ เพื่อหาความเที่ยงตรง และประสิทธิภาพตลอดจนกำหนดระดับความสามารถที่ต้องการให้ผู้เรียน การปรับปรุงและแก้ไข หลังจากการทดลองใช้ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยพิจารณาถึงหลักการและทฤษฎีในการกำหนดโครงสร้างบนพื้นฐานที่มีสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมได้

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า การดำเนินการพัฒนาเพื่อใช้หลักสูตรท้องถิ่นร่ามิ่งคละของผู้วิจัย ต้องใช้กระบวนการที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา วิธีและรูปแบบการสอน และการวัดประเมินผลที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับธรรมชาติ วิชานาฏศิลป์ ประการสำคัญต้องสามารถกระตุ้นความสนใจการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการจัดการศึกษาที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบบนข้อมูลที่เชื่อถือได้ตรงตามความเป็นจริง ดังนั้นการวัดและประเมินผลที่ดีมีคุณภาพในทุกขั้นตอนกับทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและเฝ้าระวังและรอบคอบในการดำเนินการเสมอ ๆ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ] กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น.2, 81-84) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสอง

ประการ ประการแรกคือการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด การเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนา

ในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติ การประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนา คือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนเองได้ จุดมุ่งหมายประการที่สองคือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนนหรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน และได้กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ความว่า

การวัด (Measurement) หมายถึงการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน การจะได้มาซึ่งตัวเลขนั้นอาจต้องใช้เครื่องมือวัดเพื่อให้ได้ตัวเลขที่สามารถแทนคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการวัด เช่น ไม้บรรทัดวัดความกว้างของหนังสือได้ 3.5 นิ้ว ใช้เครื่องชั่งวัดน้ำหนักของเนื้อหมูได้ 0.5 กิโลกรัม ใช้แบบทดสอบวัดความรู้ในวิชาภาษาไทยของเด็กชายแดงได้ 42 คะแนน เป็นต้น

การประเมิน (Assessment) หมายถึงกระบวนการเก็บข้อมูล ตีความ บันทึกและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบของผู้เรียนที่ทำในภาระงาน/ชิ้นงาน ว่าผู้เรียนรู้อะไร สามารถทำอะไรได้และจะทำต่อไปอย่างไรด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

การประเมินค่า/การตัดสิน (Evaluation) หมายถึงการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดหลาย ๆ อย่างมาเป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) ที่

สถานศึกษากำหนดเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความเก่งหรืออ่อนเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใดซึ่งคือการสรุปผลการเรียนนั่นเอง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ ต้องการวัด นำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร ข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้อย่างรอบคอบในเรื่อง หรือหน่วยการเรียนรู้หรือในรายวิชา และการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครูโดยผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนจะเป็นข้อมูลสะท้อนให้ผู้สอนทราบถึงผลการจัดการเรียนการสอนของตนและ พัฒนาการของผู้เรียน ดังนั้นข้อมูลที่เกิดจากการวัดและประเมินที่มีคุณภาพเท่านั้น จึงจะสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นประโยชน์ตรงตามเป้าหมายและคุ้มค่าต่อการปฏิบัติงาน ผู้สอนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนสภาพจริงจะได้นำไปกำหนดเป้าหมาย และวิธีการพัฒนาผู้เรียน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักการ แนวคิด วิธีดำเนินงาน ในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการวางแผน และออกแบบการวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีความถูกต้องยุติธรรม เชื่อถือได้ มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หากการวัดและประเมินการเรียนรู้ไม่มีคุณภาพจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดข้อมูลสำคัญในการสะท้อนผลการดำเนินการจัดการศึกษา ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ต้นสังกัด ส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดข้อมูลสำคัญในการสะท้อนผล และสภาพความสำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ส่งผลให้การวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียนระยะต่อไป ไม่สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่าจะสอดคล้องกับสภาพปัญหา และมีความเหมาะสมกับระดับความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียนในระยะที่ผ่านมา

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษายังกล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบเป็นทางการ (Formal Assessment) และแบบไม่เป็นทางการ (Informal Assessment) ไว้ว่า วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบเป็นทางการเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลผลการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันมาแต่ดั้งเดิม เช่นวัดและประเมินโดยการทดสอบและใช้แบบสอบหรือแบบวัด (Test) ที่ครูสร้างขึ้น โดยการเก็บข้อมูลดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ในการวัดและประเมินที่ได้ผลเป็น

คะแนนและนำไปใช้ในการเปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อดูพัฒนาการหรือใช้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา สำหรับวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบไม่เป็นทางการเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่ผู้สอนเก็บรวบรวมตลอดเวลา วิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาความพร้อมและพัฒนาการของผู้เรียน ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ลักษณะของข้อมูลที่ได้ นอกเหนือจากตัวเลขหรือข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว อาจเป็นข้อมูลบรรยายลักษณะพฤติกรรมที่ผู้สอนเฝ้าสังเกต หรือผลการเรียนรู้ในลักษณะคำอธิบายระดับพัฒนาการ จุดแข็งจุดอ่อน หรือปัญหาของผู้เรียนที่พบจากการสังเกต สัมภาษณ์หรือวิธีการอื่น ๆ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ ผลการเรียนรู้ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการพัฒนาพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นมีความเหมาะสมกับวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบไม่เป็นทางการนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้งกว่าการประเมินแบบเป็นทางการ และเป็นวิธีการที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์และบริบท

การวัดและประเมินผลเรื่องการรำมังคละของผู้วิจัยในครั้งนี้มีความเหมาะสมกับวิธีการวัดและประเมินผลการสอบด้วยแบบทดสอบภาคทฤษฎี และประเมินผลด้วยการประเมินการปฏิบัติ ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ] กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น.86-87) กล่าวถึงวิธีการประเมินดังกล่าวไว้ว่า

การวัดและประเมินด้วยแบบทดสอบเป็นการประเมินตัวชี้วัดด้านการรับรู้ข้อเท็จจริง (Knowledge) ผู้สอนควรเลือกใช้แบบทดสอบให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินนั้น เช่น แบบทดสอบเลือกตอบ แบบทดสอบถูก-ผิด แบบทดสอบจับคู่ แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบความเรียง เป็นต้น ทั้งนี้แบบทดสอบที่จะใช้ต้องเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพมีความเที่ยงตรง (Validity) และเชื่อมั่นได้ (Reliability)

การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการคือ ภาระงาน (Tasks) หรือกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ เช่นการทำโครงการ/โครงงาน การสำรวจ การนำเสนอ การสร้างแบบจำลอง การทองปากเปลา่ การสาธิต การทดลองวิทยาศาสตร์ การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร เป็นต้น และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติ อาจจะปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะงาน

หรือประเภทกิจกรรม ทั้งนี้ในการประเมินการปฏิบัติงานผู้สอนต้องสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประกอบการประเมิน เช่น แบบมาตรฐานค่า แบบบันทึกพฤติกรรม แบบตรวจสอบรายงาน แบบบันทึกผลการปฏิบัติ เป็นต้น

นาฏศิลป์พื้นบ้านรำมั่งคละ

รำมั่งคละ เป็นการแสดงพื้นบ้านอย่างหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของไทยแถบจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัยและอุตรดิตถ์ ที่มีทั้งความเหมือนและความต่างในกระบวนการรำผสมผสานไปกับกระบวนการบรรเลงอันแสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง

จากการศึกษาวิจัยของกณิฉฐิมญณ์ ลิมปนารมณ และคณะ (2560, น.2, 39, 43-65) พบว่าการรำมั่งคละในเขตอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ทำรำที่เป็นแบบแผนไม่มีในกลุ่มของชาวบ้านจะรำเป็นไปตามท่วงทีลีลาของจังหวะดนตรีมั่งคละเน้นความสนุกสนานรำตาม ๆ กันไปแล้วแต่ประสบการณ์ทางสุนทรียะของแต่ละบุคคล ทำรำที่เป็นแบบแผนเกิดขึ้นเมื่อปี 2533-ปัจจุบัน โดยผ่านกลไกของระบบการศึกษา ผู้แสดงมีทั้งกลุ่มชาวบ้านผู้สูงอายุและนักเรียนโรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ทำรำมั่งคละที่พบในจังหวัดอุตรดิตถ์เมื่ออดีตเหมือนกับทำรำมั่งคละของพิษณุโลก เป็นทำรำที่นางอนงค์ นาคสวัสดิ์ อาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก คิดประดิษฐ์ไว้จำนวน 12 ท่า ได้แก่ ท่าถือดอกไม้ ท่ามอง ท่าขอดอกไม้ ท่าแยงดอกไม้ ท่าแข็ง ท่าเจ้าชู้ไก่แจ้ ท่ากุ่ม ๆ ท่าเจ้าชู้ยักษ์ ท่าไล่ ท่าผัดหวัง ท่าเมินและท่าป้อ โดยในช่วงก่อนปีพุทธศักราช 2516 นางพรรณนิ สายแสง อาจารย์โรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัยพิษณุโลกได้รับการถ่ายทอดทำรำจากอาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ ต่อมาในปี 2516 อาจารย์พรรณนิ สายแสง ได้ถ่ายทอดทำรำมั่งคละดังกล่าวให้กับอาจารย์ฐิติมา วิทยาวงศรุจิ ซึ่งต่อมาในปี 2521-2522 อาจารย์ฐิติมา วิทยาวงศรุจิ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยนเรศวร) ได้ถ่ายทอดทำรำมั่งคละให้คุณครูมาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ อดีตครูโรงเรียนพิชัย (ปี 2533-2543) ปัจจุบันท่านสอนอยู่ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ รวมจำนวน 9 ท่า ได้แก่ ท่าเจ้าชู้ยักษ์ ท่าเจ้าชู้ไก่แจ้ ท่าป้อ ท่าถือดอกไม้ ท่าไล่ ท่าขอดอกไม้ ท่าแยงดอกไม้ ท่าผัดหวัง และท่าเมิน โดยในระยะเวลาที่ท่านสอนที่โรงเรียนพิชัยได้ถ่ายทอดทำรำทั้ง 9 ท่าให้กับนักเรียนโรงเรียนพิชัยอย่างต่อเนื่อง

ระยะต่อมาในช่วงปี 2551-2559 คุณครูณันดกิจ ขวัญแก้ว ครูสายผู้สอนวิชานาฏศิลป์ที่โรงเรียนพิชัย จึงเริ่มฝึกสอนถ่ายทอดทำรำมั่งคละให้แก่นักเรียนและชาวบ้านจำนวนหนึ่ง โดยทำรำมั่งคละที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นทำรำของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยที่ปรับปรุงมาจากทำรำมั่งคละของอาจารย์สำเนา จันทร์จรูญ โดยทำรำที่นำมาใช้ 13 ท่า คือ ท่าตกปรัก ท่าช่างประสานงา ท่ากาสาวไล่ ท่ากวาง

เดินดง ทำสออดสร้อยมาลาแปลง ทำไหว้ ทำแม่หม้ายทิ้งแบง ทำนางอาย ทำลึงอุ้มแดง ทำลึงข่มต่อ
ทำผาลาเพียงไหล ทำจีบยาวและทำมอญชมดาว นอกจากนี้มีอีก 4 ท่าที่ปรับปรุงท่ารำโดยคุณครู
ณัดกิจ ขวัญแก้ว คือ ท่าตบมือ ท่ากระโดดตบ ท่าจีบ-ปล่อย และท่าปิด ซึ่งเป็นท่ารำที่นำมาจาก
ระบำชั้นสูง และท่ารำรวมทั้งสิ้นจำนวน 17 ท่านี้ถือได้ว่าเป็นพัฒนาการล่าสุดของปัจจุบันที่มีการ
เปลี่ยนแปลงไปตามกลไกของระบบการจัดการการศึกษาในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา

องค์ประกอบของการแสดง องค์ประกอบการแสดงรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัด
อุตรดิตถ์ในปัจจุบัน ประกอบด้วย

1. ผู้แสดง ผู้แสดงในกลุ่มชาวบ้านเป็นหญิงล้วนโดยรำไม่มีแบบแผนที่แน่นอนตายตัว ท่ารำ
เป็นไปตามประสบการณ์ทางสุนทรียะ สำหรับท่ารำตามแบบแผนที่เกิดขึ้นด้วยระบบการศึกษาจะเป็น
ผู้ชายและผู้หญิงแสดงคู่กัน หรือหญิงกับหญิง ไม่ระบุจำนวนคู่ว่าต้องมากหรือน้อยเพียงใดแล้วแต่
ความพร้อมและพื้นที่ที่ใช้ในการแสดงแต่ละครั้ง

2. ดนตรีและบทเพลง ดนตรีเป็นวงดนตรีพื้นบ้านเรียกว่าดนตรีมั่งคละ มีเครื่องดนตรี
ประกอบไปด้วยเครื่องดำเนินลีลาจังหวะ ได้แก่กลองมั่งคละ 1 ใบ(มีคนถือกลองมั่งคละ 1 คน) กลอง
ยี่น-กลองหลอนอย่างละ 1 ใบ ซ้องโหม่ง 3 ใบพร้อมคานหาม ฉิ่ง ฉาบยี่น ฉาบล่ออย่างละ 1 คู่ และ
เครื่องดำเนินลีลาทำนอง ได้แก่ ปี่ชวา หรือปี่จิ้น หรือปี่ฉอน 1 เลา

เพลงที่ใช้ในปัจจุบันได้แก่เพลงไม้ 1-7 แต่ที่นิยมใช้บรรเลงประกอบการแสดงมากที่สุด
คือเพลงไม้สี่ ซึ่งถือว่าเป็นเพลงครูใช้บรรเลงเริ่มต้นและเพื่อคารวะครูอาจารย์ไม่มีบทร้อง ส่วนเพลง
อื่น ๆ ที่ใช้บรรเลงคือเพลงไม้ 5-7 การบรรเลงรวมวงจะใช้เพลงใดนั้นจะยึดไม้กลอง (กลองยี่น)
เป็นสำคัญ ส่วนกลองหลอนไม่มีแบบแผนหน้าทับตายตัวแล้วแต่ปฏิภาณไหวพริบของผู้บรรเลงที่จะ
สามารถบรรเลงให้สอดคล้องด้วยจังหวะขัดกับกลองยี่นได้อย่างไพเราะน่าฟัง สำหรับปี่ชวาหรือปี่จิ้น
หรือปี่ฉอนจะเป่าเพลงใดนั้นก็ตามแต่คนเป่าจะสามารถบรรเลงได้ ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้ว่าจะต้อง
บรรเลงทำนองเพลงใด การบรรเลงประกอบการรำมั่งคละผู้รำจะฟังสัญญาณการรัวกลองมั่งคละใน
การเปลี่ยนท่ารำเป็นสำคัญ

เพลงไม้ 4	--- ปี่ะ	- ทัง - ทัง	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ					
เพลงไม้ 5	--- ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	-- ปี่ะ ทัง	- ปี่ะ - ปี่ะ	--- ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ	
เพลงไม้ 6	--- ปี่ะ	- ทัง - ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ	--- ปี่ะ	- ทัง - ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ	
เพลงไม้ 7	--- ปี่ะ	- ทัง - ทัง	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ	--- ปี่ะ	- ทัง - ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	ปี่ะทัง-ปี่ะ	

ภาพที่ 2 แสดงแผนภูมิจังหวะหน้าทับกลองยี่น

- III	- I - I	- - II	- I - I	- I - -	- I - I	- - II	II - I
- III	- I - I	- I - -	- I - -	- III	- I - -	- I - -	- I - I

ภาพที่ 3 แสดงแผนภูมิจังหวัดการตีกลองม้งคละ

3. เครื่องแต่งกาย นักดนตรีและผู้แสดงรำสวมใส่เครื่องแต่งกาย ดังนี้
 - นักดนตรีสวมเสื้อคอกลมลายดอก นุ่งโจงกระเบนสีพื้น หรือกางเกงม่อฮ่อม หรือกางเกงสมัยนิยม และใช้ผ้าขาวม้าคาดเอว
 - ผู้แสดงรำชาย(ถ้ามี) รำคู่กับฝ่ายหญิง สวมเสื้อคอกลมสีพื้น นุ่งโจงกระเบนลาย ผ้าพาดไหล่สองชาย และผ้าคาดเอว (ผ้าพาดไหล่, ผ้าคาดเอวจะใช้ผ้าสีพื้นหรือผ้าขาวม้าก็ได้)
 - ผู้แสดงรำหญิง สวมเสื้อแขนกระบอกและนุ่งผ้าขึ้นยาวคลุมเข่า มีผ้าพาดไหล่ซ้าย ที่หูซ้ายทัดดอกไม้ สวมใส่เครื่องประดับตามความชื่นชอบของผู้แสดง และสวมใส่ถุงเท้าขาวยาวครึ่งน่อง
4. อุปกรณ์ประกอบการแสดง การรำม้งคละของอุตรดิตถ์ไม่มีการใช้อุปกรณ์ใด ๆ ในการแสดง
5. โอกาสที่ใช้แสดง วงดนตรีและการรำม้งคละที่พบในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ ไม่ใช้ในงานอวมงคล จะใช้เฉพาะในงานที่เป็นมงคลเท่านั้น เช่น นำขบวนแห่ แสดงเพื่อความสวยงามสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น และแสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง หรือเพื่อการประกวดแข่งขัน
6. ทำรำและกระบวนการรำ มีรายละเอียดดังนี้
 - 6.1 มีทำรำจำนวน 17 ท่า ทำรำส่วนใหญ่เป็นของวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยจำนวน 13 ท่า และมีทำรำที่ปรับปรุงหรือนำมาจากชุดการแสดงอื่น (ท่าที่ 5, 6, 8 และ 17) จำนวน 4 ท่า รายละเอียดดังนี้ตามลำดับ
 - 6.1.1 ท่าตกรัก (กลองโยน)
 - 6.1.2 ท่าข้างประสานงา
 - 6.1.3 ท่ากาสาวไส้
 - 6.1.4 ท่ากวางเดินดง (กวางเหลียวหลัง)
 - 6.1.5 ท่าปรบมือ (ตบมือ)
 - 6.1.6 ท่ากระโดดตบ (ล่อฉาบ)
 - 6.1.7 ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง
 - 6.1.8 ท่าปิด (เป็นท่ารำเกี่ยวพาราสีกันระหว่างชาย-หญิง)
 - 6.1.9 ท่าไหว้

- 6.1.10 ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง
- 6.1.11 ท่านางอาย
- 6.1.12 ท่าลิงอุ้มแตง
- 6.1.13 ท่าลิงขยับตอ
- 6.1.14 ท่าผาลาเพียงไหล่
- 6.1.15 ท่าจีบยาว (รำกระบี่สี่ท่า)
- 6.1.16 ท่ามอญชมดาว
- 6.1.17 ท่าจีบ – ปล่อย (ตกปรัก เพิ่มเติมการจีบมือ)

6.2 สำหรับกระบวนการรำที่ปรากฏในปัจจุบันในกลุ่มชาวบ้านฝ่ายหญิงผู้สูงอายุไม่มีแบบแผนที่แน่นอน แต่หากว่าเป็นการรำคู่ระหว่างฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงจะมีลักษณะลีลารำรำเป็นไปในเชิงเกี่ยวพาราสี หยอกล้อเข้าเหย้ย เน้นความสนุกสนานและมีสีสันของความตลกขบขัน ทั้งนี้มีรูปแบบการแปรแถวจำนวน 7 รูปแบบ (รำคู่หญิงกับหญิงก็ได้) ดังนี้
(โดยกำหนดให้ ● = ผู้ชาย ☺ = ผู้หญิง ↓ = ทิศทางด้านหน้าเวที)

6.2.1 แถวหน้ากระดานคู่ สองแถวสับหว่าง ใช้ท่าตกปรัก ท่าซ่างประสานงา ท่ากาสาวไส้ และท่ากวางเดินดง

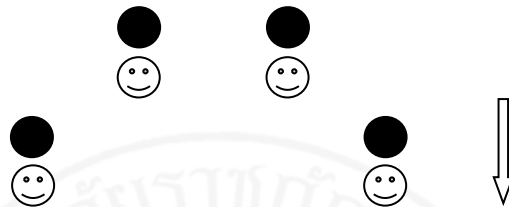
ภาพที่ 4 แสดงแผนภูมิแถวหน้ากระดานคู่ สองแถวสับหว่าง

6.2.2 แถวหน้ากระดานเรียงเดี่ยวและปากพั่ง (วีหงาย) ใช้ท่าปรบมือ และท่ากระโดดตบ (ล่อฉาบ) ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง และท่าปิด

ภาพที่ 5 แสดงแผนภูมิแถวหน้ากระดานเรียงเดี่ยวและปากพั่ง (วีหงาย)

6.2.3 แถวปากพนัก ชายยืนซ้อนหลังผู้หญิงคู่ของตนเอง (วีหงาย) ใช้ท่าไหว้

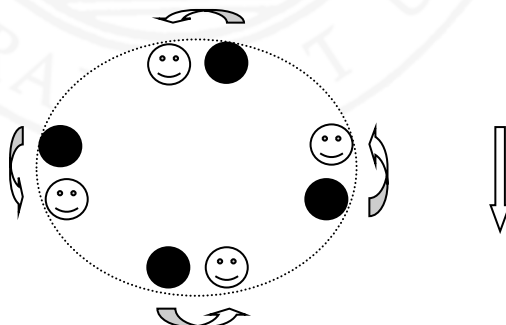
ภาพที่ 6 แสดงแผนภูมิแถวปากพนัก ชายยืนซ้อนหลังผู้หญิงคู่ของตนเอง (วีหงาย)

6.2.4 แถวปากพนักคู่ (วีหงายคู่) ใช้ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง ทำนางอาย ทำลิงอุ้มแดง ทำลิงข่มต่อท่าผาลาเพียงไหล่ ทำจีบยาว และท่ามอญชมดาว

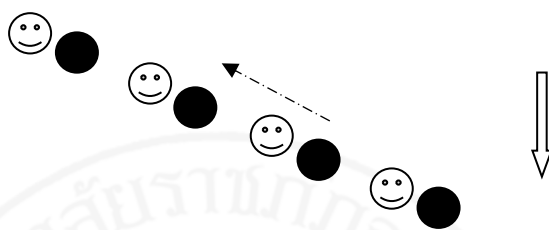
ภาพที่ 7 แสดงแผนภูมิแถวปากพนักคู่ (วีหงายคู่)

6.2.5 แถวรูปวงกลม ใช้ท่าจีบ - ปล่อย

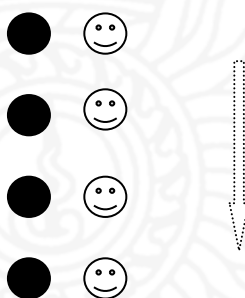
ภาพที่ 8 แสดงแผนภูมิแถวรูปวงกลม

6.2.6 แถวเฉียงเรียงเดี่ยว (แถวตอนเรียงเดี่ยว ราเข้าเวท) ใช้ท่าตกปรัก
รำกลับเข้าเวท

ภาพที่ 9 แสดงแผนภูมิแถวเฉียงเรียงเดี่ยว

6.2.7 รูปแบบแถวที่ใช้ในการเคลื่อนขบวนแห่ ดังนี้

ภาพที่ 10 แสดงแผนภูมิรูปแบบแถวที่ใช้ในการเคลื่อนขบวนแห่

ลักษณะอย่างหนึ่งที่พบเห็นได้ในกระบวนการรำมั่งคละของจังหวัดอุดรดิตต์ ได้แก่การ
หยอกล้อตอกันระหว่างผู้แสดง ขวนตลกขบขันในลักษณะเชิงเกี่ยวพาราสิสื่อสารผ่านท่าทางและสี
หน้า ตลอดจนการแสดงถึงความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่เกี่ยวกับเมตตามหานิยมให้ผู้คนหลงรักใคร่โดย
การเสกแป้งแล้วเป่าใส่ฝ้ายหญิงหรือคู่รำ ทำให้ฝ้ายหญิงหรือคู่รำหลงใหลตามง้อขอความรัก และทำรำ
บางท่าที่ต่างไปจากของจังหวัดสุโขทัยได้แก่ท่าปรบมือ (ตบมือ) เป็นท่าที่ได้แนวคิดปรับปรุงมาจาก
การตีฉาบ ท่ากระโดดตบ (ล้อฉาบ) เป็นท่าที่ได้แนวคิดปรับปรุงมาจากการเล่นล้อฉาบของวงกลอง
ยาว และการตีกลองยาวลอดใต้หว่างขา ท่าปัดเป็นท่าที่นำมาจากท่ารำในระบำชั้นตุงของภาคอีสาน
และท่าจิบ-ปล่อย เป็นท่าที่ปรับปรุงมาจากท่าตกปรัก โดยเพิ่มเติมการจิบมือเข้าไว้ด้วยเพื่อให้เกิด
ความหลากหลายสวยงาม

จากที่กล่าวมาในเรื่องร่ำมังคละผู้วิจัยจึงนำมาเป็นข้อมูลจัดกระทำเป็นใบความรู้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นประเด็นสำคัญของเนื้อหาสาระในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ร่ำมังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

แนวการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์

ธรรมชาติของการเรียนการสอนนาฏศิลป์ มุ่งส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ สุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลโดยตรงต่อด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์เน้นกระบวนการกลุ่ม เรียนรู้ด้วยตนเอง

ในเอกสารการจักระการเรียนรู้อศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้อศิลปะโรงเรียนลิโทพิทยาคม (2555, น.155-158) กล่าวถึงเรื่องกระบวนการเรียนรู้อศิลปะว่า กระบวนการเรียนรู้อศิลปะเป็นการส่งเสริมศักยภาพการทำงานของสมอง การพัฒนากระบวนการคิด ความฉลาดทางอารมณ์ การบูรณาการและการสร้างองค์ความรู้ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้อ มีคุณลักษณะทางนาฏศิลป์ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง ซึ่งมีแนวทางการจักระกระบวนการเรียนรู้อและยุทธศาสตร์การเรียนรู้อดังนี้

ส่งเสริมศักยภาพการทำงานของสมอง

นาฏศิลป์เป็นปัญญาหนึ่งในพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ของมนุษย์ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาไปพร้อมกับปัญญาด้านอื่น ๆ เป็นการสร้างความสมดุลของปัญญาแบบองค์รวม นอกจากนี้ ความสามารถทางนาฏศิลป์ยังเกิดจากการทำงานที่ประสานกันของสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้อศิลปะเป็นสิ่งเร้าที่ไปกระตุ้นการทำงานของเซลล์ประสาทในสมองให้มีการสร้างเครือข่ายเส้นใยประสาทและจุดเชื่อมต่อเพิ่มขึ้นช่วยให้กลไกการทำงานของสมองมีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการเรียนรู้อจึงเน้นการนำการฝึกปฏิบัติทักษะทางนาฏศิลป์มาเป็นแกนกลางเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้อด้านความรู้และเจตคติทางนาฏศิลป์

การพัฒนากระบวนการคิด

กระบวนการคิด เป็นการคิดที่ประกอบไปด้วยลำดับขั้นตอน เริ่มจากมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐานจากการเรียนรู้อ การกระทำ การจินตนาการและความเข้าใจในสิ่งที่เป็นามธรรม กิจกรรมการเรียนรู้อศิลปะที่ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการคิด ได้แก่ การใช้ข้อมูลทางนาฏศิลป์เชื่อมโยงกับกระบวนการคิดของตนเอง มีการตัดสินใจ การเลือกยุทธศาสตร์ กระบวนการ การประเมินตนเอง

การวางแผนปฏิบัติงานลงมือปฏิบัติงาน ตรวจสอบและปรับปรุงผลงาน กระบวนการคิดดังกล่าวนี้ประกอบด้วย

1. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ด้วยการสร้างแนวคิดใหม่ แสวงหาและพิจารณาทางเลือกอย่างหลากหลาย ประยุกต์และปรับเข้าหาแนวทาง สรรวจทางเลือกที่เหมาะสม ตั้งข้อตกลงร่วมกัน

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ด้วยกระบวนการตรวจสอบ ทำให้ชัดเจน จัดระบบให้เหตุผล วิเคราะห์ทำให้กระจ่างชัด ตั้งสมมติฐาน ทำนาย ประเมินและสังเคราะห์

3. การคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ด้วยการตั้งคำถาม ถามตนเอง เชื่อมโยงความคิดก่อนหน้าความคาดหวังและประสบการณ์ปัจจุบันเข้าด้วยกัน ประเมิน วิเคราะห์ ตั้งสมมติฐาน แสวงหาและพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม

กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดเน้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต การตั้งคำถาม การค้นหาคำตอบจากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ด้วยวิธีการที่เป็นระบบ มีกระบวนการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

ความฉลาดทางอารมณ์

สมองของมนุษย์สามารถจำแนกอารมณ์ว่าเป็นความสุข ความเศร้า ความตื่นเต้น ความกลัว ฯลฯ ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดขึ้นในระบบประสาทอัตโนมัติ กิจกรรมนาฏศิลป์เป็นภาพสะท้อนให้เห็นความหลากหลายทางอารมณ์ การแสดงออกทางอารมณ์ในกิจกรรมนาฏศิลป์ เป็นสถานการณ์จำลองของอารมณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคุ้นเคย อารมณ์ลักษณะต่าง ๆ รู้จักอารมณ์ของตนเองและบริหารจัดการอารมณ์ของตนเอง เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นและบริหารจัดการอารมณ์ของผู้อื่นด้วยการแสดงออกที่เหมาะสม

การบูรณาการและการสร้างองค์ความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ส่งเสริมการเชื่อมโยงความรู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ การเลือกประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการแสวงหาความรู้จากการปฏิบัติ ทดลอง หาเหตุผลด้วยตนเอง สัมผัสจริงด้วยตนเองและสรุปด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง

ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความสุขเป็นอิสระ แต่มีระเบียบวินัยในตนเอง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ตามแบบแผนการเรียนรู้ (Learning Style) ของตน สาระการเรียนรู้และกิจกรรมมีความหลากหลาย

สอดคล้องกับความสนใจ มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างชัดเจน มีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและน่าสนใจ ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ผู้เรียนมีคุณลักษณะทางนาฏศิลป์

กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ส่งเสริมการสร้างและการพัฒนาคุณลักษณะทางนาฏศิลป์ เต็มตามศักยภาพสูงสุดของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสาระการเรียนรู้และองค์ความรู้ ได้แก่ ความรู้ ขอบข่าย สัญลักษณ์ แนวคิดทางนาฏศิลป์ การสร้างสรรค์และการแสดงออก การวิเคราะห์วิจารณ์งานนาฏศิลป์และสุนทรียภาพ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางนาฏศิลป์ ศิลปะกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ไทยและสากล ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนมีทักษะทางนาฏศิลป์ การแสดงทางนาฏศิลป์รูปแบบต่าง ๆ การสร้างสรรค์ผลงาน การแปลความหมาย และการสื่อสารความคิด ความรู้สึกทางนาฏศิลป์ และมีกระบวนการในการทำงาน ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่เป็นตัวบ่งชี้ไว้ในการจัด การเรียนรู้สาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ รักและเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ นำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้เรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการและความสนใจ ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นตามศักยภาพ เห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น ๆ ของตน รวมทั้งได้รับการยอมรับจากผู้สอนและกลุ่มเพื่อน ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและภาคภูมิใจในผลงาน การนำเสนอผลงานหรือการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นความสามารถพิเศษเฉพาะของตน

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ ได้แก่ การบรรยายและสาธิต การฝึกปฏิบัติทักษะทางนาฏศิลป์ การฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การศึกษาค้นคว้าทดลองและการรายงานผล การฝึกฝนและการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะ การจัดกิจกรรมและการแสดงทางนาฏศิลป์ การสร้างสรรค์และการนำเสนอผลงาน การอภิปรายแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น การวิเคราะห์วิจารณ์ ชื่นชมและตระหนักในคุณค่า การแสวงหาความรู้จากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว และการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การสอนนาฏศิลป์

มีนัยการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์ไว้ ดังนี้

อมรา กล้าเจริญ (2542, น.3) ได้ให้ความหมายของนาฏศิลป์ว่า การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น จากธรรมชาติด้วยความประณีตลึกซึ้ง เพียนพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน นอกจากหมายถึงการฟ้อนรำ ระบำเต้นแล้ว ยังหมายถึงการร้องและการบรรเลงด้วย

เรณู โกศินานนท์ (2543, น.1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น แต่ความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป คือ การร้องรำทำเพลงการให้ความบันเทิงใจอันประกอบด้วย ความโน้มเอียงของอารมณ์และความรู้สึก เป็นศิลปะประเภทต้องอาศัยการบรรเลงดนตรี และการขับร้องเข้าร่วมด้วย

พิรพงศ์ เสนไสย (2546, น.15) ให้ความหมายของนาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์ คือ ศิลปะที่เกิดมาพร้อมๆกับมนุษย์แต่ครั้งบรรพกาล จากความเชื่อในสิ่งที่ไม่เป็นตัวตน อำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติ จนกระทั่งเกิดเป็นพิธีกรรม วัฒนธรรมและประเพณีในที่สุด สืบทอดกันมาตามลำดับสมัย มนุษย์เรียนรู้และศึกษาในอำนาจลึกลับและความเชื่อของตน พิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณีแต่ละกลุ่มชนปรับเปลี่ยนไปตามกระแสวิวัฒนาการของกาลเวลา ก็เนื่องมาจากการศึกษา ค้นคว้าและทดลอง จนกระทั่งยอมรับและพร้อมจะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนให้สอดคล้องกับยุคสมัย

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547, น.13) ให้ความหมายของนาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์และนาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการฟ้อนรำ ทั้งที่เป็นระบำ รำ เต้น และอื่นๆ ดังกล่าวแล้ว รวมทั้งละครรำ โขน หนังใหญ่ ฯลฯ ปัจจุบันมักมีคนคิดชื่อใหม่ให้ดูทันสมัยคือ นาฏกรรม สังคีตศิลป์ วิพิธทัศน์ และศิลปะการแสดง ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะเป็นคำที่ครอบคลุมศิลปะแห่งการร้อง การรำ และการบรรเลงดนตรี

สุมิตร เทพวงษ์ (2548, น.2) ได้ให้ความหมายของคำว่านาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์ หมายถึง การร้องรำทำเพลงที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ โดยประดิษฐ์ขึ้นอย่างประณีตและมีแบบแผน ให้ความรู้ความบันเทิง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความรุ่งเรืองของชาติไทยเป็นอย่างดี

จากความหมายและคำจำกัดความของคำว่านาฏศิลป์ทั้งหมด ประมวลได้ว่า นาฏศิลป์ คือ ศิลปะการรำรำ รำ เต้น อย่างมีแบบแผน ประดิษฐ์โดยมนุษย์ซึ่งอาศัยธรรมชาติและประเพณีเป็นพื้นฐาน มีการขับร้องและบรรเลงดนตรีประกอบการรำรำ นับว่าเป็นศิลปะที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ สืบสานต่อไปเพื่อไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา

ความมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์

อมรา กล้าเจริญ (2531, น.3) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเรียนนาฏศิลป์ไว้ว่า

1. เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะแก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น

3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้อยู่สืบไป
4. เพื่อเป็นการฝึกทำงานร่วมกับคนหมู่มากได้เป็นอย่างดี
5. เพื่อเป็นการรู้จักกล้าแสดงออกได้เป็นอย่างดี

สุมิตร เทพวงษ์ (2548, น.3) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเรียนนาฏศิลป์ไว้ว่า

1. เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะแก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้อยู่สืบไป
4. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักกล้าแสดงออก

สรุปความมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์ คือ เพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัยทางด้านศิลปะแก่ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะการแสดงนาฏศิลป์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างเป็นอย่างมีความสุข รวมถึงเป็นการฝึกความกล้าแสดงออกได้เป็นอย่างดี ตลอดจนช่วยส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมของชาติให้อยู่สืบไป

วิธีสอนนาฏศิลป์

นาฏศิลป์เป็นการเรียนที่ต้องเน้นการฝึกทักษะกระบวนการปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างนิสัยการฝึกตนเอง กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการเคลื่อนไหว ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อย่างมีลีลา ท่าทางที่อ่อนช้อย งดงาม และถูกต้อง ดังนั้นการสอนนาฏศิลป์จึงจำเป็นต้องมีหลักการสอนนาฏศิลป์โดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่ง ถวัลย์ มาศจรัส และวรรณิ สมานสารกิจ (2547, น.138) ได้เสนอแนะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ว่าคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลและควรอธิบายประกอบการสาธิตฝึกการใช้ภาษาท่าและ ความหมาย ความรู้สึกและบุคลิกภาพให้สัมพันธ์กันฝึกการรำประกอบบทเพลงง่ายๆสั้นๆให้เหมาะสมกับวัยของเด็กนอกจากนี้ควรปลูกฝังจิตสำนึกระเบียบวินัยความมีมารยาทความมีน้ำใจการให้ความร่วมมือในกลุ่ม เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.66) ได้ระบุถึงวิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะ คือ การที่บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ในการทำสิ่งต่างๆ นอกจากจะต้องอาศัยสติปัญญา ความคิด ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะในการทำงาน ทักษะเป็นปัจจัยสำคัญ ในการช่วยให้การทำงานคล่องแคล่ว มีประสิทธิภาพ ลักษณะการทำงานที่แสดงถึงการมีทักษะจะต้องประกอบด้วยทักษะ 2 ประการ คือ

1. ความแม่นยำและความรวดเร็วในการกระทำ
2. ความสอดคล้องผสมผสาน จึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่เกิดทักษะในสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมกระทำสิ่งนั้นได้อย่างชำนาญถูกต้องคล่องแคล่ว และแล้วเสร็จได้ด้วยดี

จากการศึกษาวิธีสอนนาฏศิลป์ กล่าวโดยสรุปได้ว่า คือ การสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานด้านนาฏศิลป์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะ ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยไม่เน้นเรื่องความชำนาญ ความเชี่ยวชาญแต่อย่างใด หลักการ สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การนำเอาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้ จากการเรียนไป ประยุกต์ใช้ในชีวิต เพื่อเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ดังนั้นในการสอน ทักษะจึงต้องเน้นการลงมือปฏิบัติอย่างมีหลักการ กิจกรรมการสอนควรเริ่มจากจังหวะหรือท่ารำที่ง่าย ไปหายาก ค่อยๆ เพิ่มขึ้นตอนจนสามารถทำได้ตามกระบวนการท่ารำ การปลูกฝังทีละขั้นจะช่วยเพิ่มทักษะ ในการจำให้แม่นยำมากยิ่งขึ้น การทำกิจกรรมควรคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเข้ามาประกอบใน กิจกรรมด้วย เช่น การกล้าแสดงออก การยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่ม ฯลฯ

นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ยังสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ โดยสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ] (ม.ป.ป., น.4) กล่าวถึงความสำคัญของวิธีการเรียนรู้แบบ เชิงรุก (Active Learning) ไว้ว่า Passive Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการอ่าน ฟังบรรยาย โดยยึดเนื้อหา (Content Based) จากหนังสือและตำรา เป็นรูปแบบที่ครูในประเทศไทยคุ้นเคยและ ใช้กันมาก ครูจะพยายามบรรยายบอกทุกสิ่งทุกอย่างในตำราหรือหนังสือให้นักเรียนจดบันทึก แล้ว นำไปใช้สอบวัดเก็บเป็นคะแนนความรู้ โดยสรุปก็คือ ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) ต่อมาครูเริ่มนำ Technology มาช่วยในการนำเสนอ Content ให้นักเรียนได้รับรู้ก็ยังคงถือว่าเป็นการ ยึดครูเป็นศูนย์กลางอยู่ ในศตวรรษที่ 21 การจัดการกระบวนการเรียนรู้จึงพยายามเปลี่ยนบทบาทครู จากผู้บรรยายมาเป็นคณะครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ (Pedagogy) ให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะผ่าน Technology ให้เข้าถึง ความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียนเรียก กระบวนการเรียนรู้ว่า Active Learning ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered)

ในเอกสารคู่มือการจัดการเรียนรู้ของคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ [มมส.] (2558, น.9) ปรากฏคำอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก มีความว่า Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลายโดยให้ ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองและสามารถนำไปใช้ใน สถานการณ์อื่น ๆ ได้ บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้วางแผนในการจัด กิจกรรมในชั้นเรียนเท่านั้น

นอกจากนี้ Suwannathachote (อ้างถึงใน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ [มมส.], 2558, น.8) กล่าวไว้ว่า Active Learning หมายถึงการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับลึก ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ สามารถบูรณาการความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มี สามารถประเมินต่อเติมและสร้างเป็นแนวคิดของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากวิธีการเรียนรู้ในระดับผิวเผินซึ่งเน้นการรับข้อมูลและจดจำข้อมูลเท่านั้น ผู้เรียนลักษณะนี้จะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning How to Learn) เป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นและมีทักษะที่สามารถเลือกรับข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีระบบ

ปิยะพล ทรงอาจ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป เป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือการเรียนรู้ด้วยความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์และแนวทางในการ เรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละคน โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เป็นการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียนยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่เต็มไปด้วยสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยชวนติดตามเสมอ ๆ ผู้เรียนได้แสดงออกและการมีบทบาทได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ รอบข้าง กล่าวคือเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ น่าสนใจท้าทายชวนให้คิด ให้ลองและลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกิดความกระตือรือร้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องรามังคละของผู้วิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมในการคิด การค้นคว้าข้อมูล การอภิปรายและการปฏิบัติจริง

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่บ่งชี้สะท้อนภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเกิดขึ้นจากแรงจูงใจที่นำพาให้เกิดความชื่นชอบในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งส่งผลต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามบริบทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้นานาทัศนะ ดังนี้

ชรีณี เดชจินดา (2536, น.6) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงและไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

สง่า ภูณรงค์ (2540, น.9) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือ เป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สุจิตรา ชูดา (2550, น.39) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่ชอบ ซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรมของบุคคล อาจเป็นผลมาจากสิ่งเร้า หรือ แรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่บุคคลจะเรียนรู้ หรือพัฒนาให้เกิดความเจริญงอกงามนั้น บุคคลจะต้องอยู่ในสภาวะพึงพอใจ สุขใจเบื้องต้นนั้น คือ บุคคลจะต้องได้รับแรงจูงใจ ทั้งในลักษณะนามธรรม และรูปธรรม สรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้

รัชนิบูลย์ แก้วทิพย์ (2550, น.36) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นพฤติกรรมทางอารมณ์ ที่รู้สึกชอบ และไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ และความพึงพอใจนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อกิจกรรมเหล่านั้นทำให้เกิดความพอใจ และเกิดความรักต่อกิจกรรมนั้น

Walman B.B. (1989, p.384) กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ

จากความหมายของความพึงพอใจดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติอย่างหนึ่งที่มีความเป็นนามธรรม เป็นแรงจูงใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าได้รับการตอบสนองหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

วิชัย เหลืองธรรมชาติ (2531, น.9) ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ คือพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองซึ่งมนุษย์ไม่ว่าอยู่ในที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน

ตระกูล สุวรรณดี (2538, น.30) ได้ประมวลความสำคัญของความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานโดยสรุปดังนี้ คือ ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ เสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจดีต่อกัน มีความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีการรวมพลังเพื่อกาจัดปัญหา เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาและช่วยเหลือเกื้อหนุน ให้กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนการเกิดความสร้างสรรค์ในกิจการต่างๆ ขององค์การ

สุเทพ พานิชพันธุ์ (2541, น.5) กล่าวถึงสิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ไว้ว่า

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุคือ เงิน สิ่งของ เป็นต้น
2. สภาพทางกายที่ปรารถนาคือ สิ่งแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งอันก่อให้เกิดความสุขทางกาย
3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติคือ สิ่งต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของบุคคล
4. ผลประโยชน์ทางสังคมคือ ความสัมพันธ์ฉันท์มิตรกับผู้ร่วมกิจกรรมอันจะทำให้เกิดความผูกพันความพึงพอใจ และสภาพการอยู่ร่วมกันอันเป็นความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคมหรือความมั่นคงในสังคมซึ่งจะทำให้รู้สึกมีหลักประกันและมีความมั่นคงในการประกอบกิจกรรม

ระพีพันธ์ โพรธีศรี (2549, น. 38) ให้ความหมายว่า ความพอใจคือความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมากหรือน้อยก็ได้ ของบุคคลแต่ละคน ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นความรู้สึกที่อาจดำรงอยู่นานานพอสมควร

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประเมินความพึงพอใจเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของผลการประเมินที่เชื่อถือได้นั้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจและอาศัยหลักการที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการในช่วงเวลานั้น ๆ ของการดำเนินงานความพึงพอใจซึ่งเป็นระดับความต้องการของมนุษย์มีความเป็นนามธรรมจึงจำเป็นต้องนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นฐานในการวัดและประเมินความพึงพอใจ

นอกจากนี้ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's of Needs) (Maslow's, 1970, p. 26-27) เป็นทฤษฎีด้านความต้องการที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งได้สรุปไว้ว่ามนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะได้ครอบครอง ความต้องการเฉพาะอย่าง ซึ่งความต้องการนี้เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลไว้ว่า บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกและไม่มีวันจบสิ้น ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจพฤติกรรมของพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมนั้น ความต้องการของบุคคลเรียงลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับ การตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป ลำดับความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอนตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่นความต้องการในเรื่อง อาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ ความต้องการทางร่างกาย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน ก็ต่อเมื่อคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Security or Safety Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับ ความต้องการระดับสูงต่อไป คือ เป็นความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือมั่นคง ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึง ความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belonging Needs) ภายหลังจากที่คนได้รับการตอบสนองในขั้นดังกล่าวข้างต้น ก็จะมีความต้องการที่สูงขึ้นคือความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เป็น ความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ อยากจะเป็นอยากจะได้ ตามความคิดของตน

สาระสำคัญของทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ สรุปได้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ชั้นของมนุษย์มีความสำคัญไม่เท่ากัน บุคคลแต่ละคน จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการบำบัดความต้องการในแต่ละชั้นที่เกิดขึ้น การมุ่งใจตามทฤษฎีนี้ จะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีความต้องการตามลำดับขั้นที่แตกต่างกันออกไปและความต้องการในแต่ละชั้นจะมีความสำคัญกับบุคคลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งนั้นๆ ผู้บังคับบัญชาจะต้องพยายามศึกษาความต้องการของ ผู้ร่วมงาน อยู่เสมอว่า แต่ละคนมีความต้องการสิ่งใด เพื่อว่าจะสามารถสนองความต้องการของ เขาได้ในระดับที่พึงพอใจ

การวัดและประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยดำเนินการวัดและประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ด้วยการออกแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับความรู้สึกที่ชีวิตระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระวิชาและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม และทักษะปฏิบัติที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม ทั้งนี้วิธีการวัดและประเมินความพึงพอใจมีหลากหลายวิธี ซึ่งสาโรจน์ ไสยสมบัติ (2534, น.39) ได้กล่าวไว้ 3 วิธี จะเลือกใช้วิธีการใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ความว่า

1. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้มากอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง
2. การสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจงใจให้ผู้ตอบคำถามตามข้อเท็จจริง
3. การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ขณะปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม จะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้สามารถที่จะวัดได้หลายวิธี

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกความเหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการวัดด้วยจึงจะส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ที่มีบริบทไปในลักษณะสอดคล้องเกี่ยวพันใกล้เคียงกันกับงานวิจัยของผู้วิจัยรวมถึงดนตรีและรำมั่งคละดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

รัชนิวรรณ เกิดสวัสดิ์ (2548) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่องการฟ้อนแง้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่องการฟ้อนแง้ มีดัชนีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.26-4.43 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.38-1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.86-1.00 แสดงว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน ประสิทธิภาพจากผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่าเวลาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม และกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีการวัดผลตามสภาพจริง 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านความรู้วัดผลจากการทำแบบทดสอบ ด้านทักษะวัดผลจากการปฏิบัติจริง ด้านคุณลักษณะวัดผลจากการสังเกต การสอบถาม และการสัมภาษณ์นักเรียน โดยภาพรวมนักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน เห็นคุณค่าของการฟ้อนแง้ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเห็นคุณค่าของปราชญ์ชาวบ้าน สามารถนำการฟ้อนแง้ไปร่วมแสดงในกิจกรรมสำคัญของชุมชนได้

วรรณิ ไชยมโน (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบวัดทักษะพื้นฐานการรำไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวพบว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจจากผู้เชี่ยวชาญของแบบวัดมีค่าระหว่าง 0.77-1.00 ค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจจากผู้เชี่ยวชาญของเกณฑ์การให้คะแนนมีค่าระหว่าง 0.81-1.00 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน 2 คนได้ค่าความเชื่อมั่น(RAI) เท่ากับ 0.98 ค่าความเชื่อมั่น (r_{XY}) เท่ากับ 0.91 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด (α) เท่ากับ 0.91 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด (r_{XY}) เท่ากับ 0.92 และการประเมินความเหมาะสมความสะดวกของการใช้แบบวัดโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 89.89

ศิริวรรณ ป้องคำสิงห์ (2553) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สารนาฏศิลป์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องกระตัวแทงเสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองร้อยละ 88.45 และนักเรียนทุกคนเห็นด้วยและมี

ความต้องการให้นำกระดาษตัวแท่งสีมาพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาที่พัฒนาประกอบด้วยประวัติความเป็นมา เนื้อเรื่อง องค์ประกอบของการแสดง ตัวละครและท่าทางการรำ เพลงร้องและจังหวะ การแต่งกาย ขั้นตอนการแสดง โอกาสที่แสดง หลักสูตรฉบับร่างประกอบด้วยเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ผลการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมาก ผลการประเมินหลักสูตรระหว่างการทดลองใช้พบว่าพฤติกรรมระหว่างเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องระยะเวลาและความเพียงพอของสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผลหลังการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาพบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลจากการประเมินหลักสูตรระหว่างการทดลองใช้ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรโดยเพิ่มระยะเวลาในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การประดิษฐ์หัวเสาจำนวน 2 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การรำประกอบการแสดง จำนวน 2 ชั่วโมง และการกำหนดแนวทางการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้อีกเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

จรรุวรรณ เทวกุล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน ระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน ระดับมากเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือด้านเนื้อหาหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน ด้านวัดผลประเมินผลและด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน สำหรับด้านที่อยู่ระดับปานกลางคือด้านการจัดบริการของวิทยาลัย นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญของสถิติที่อยู่ระดับ 0.05 นักเรียนที่เรียนชั้นปีต่างกันมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนที่เรียนสาขาต่างกันมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บุรินทร์ พิมมงละ (2555) ได้ทำการวิจัยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียน

มีความพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.27

ดารานี กระจับทุกซ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติร่างมาตรฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าแบบวัดภาคปฏิบัติร่างมาตรฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดภาคปฏิบัติร่างมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.20 ค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจจากผู้เชี่ยวชาญของเกณฑ์การให้คะแนนมีค่าระหว่าง 0.85–1.00 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน 2 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (RAI) เท่ากับ 0.87 ค่าความเชื่อมั่น (r_{XY}) เท่ากับ 0.88 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด (α) เท่ากับ 0.83 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด (r_{tt}) เท่ากับ 0.90 การประเมินความเหมาะสมและความสะดวกของการใช้แบบวัดโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 88.80

ปวิษฐา เนียมคำ (2558) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หนึ่งใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนึ่งใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความสำคัญ วิสัยทัศน์ โครงการสอน แนวการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการทดลองใช้ หลักสูตรพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทักษะการขีดหนึ่งใหญ่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สิ่งที่ควรคำนึงขณะแสดง การเต้นเสา การลงเหลี่ยมและการขีด โคร่งไม้ไผ่ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หนึ่งใหญ่วัดสว่างอารมณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและรำมั่งคละ

สันติ ศิริคชพันธ์ (2540, น.ช) ทำวิจัยเรื่องวงมั่งคละในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า วงมั่งคละมีพัฒนาการและรูปแบบของดนตรีหรือมีรากฐานเช่นเดียวกับเบญจดุริยางค์ของ อินเดีย ซึ่งได้แพร่กระจายเข้ามาในแถบเอเชียเกิดการปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรมดนตรีซึ่งกันและกัน วงมั่งคละเป็นวงดนตรีพื้นบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสังคมในเขตภาคเหนือตอนล่าง ของประเทศไทย ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัยและอุตรดิตถ์ วงมั่งคละประกอบด้วยเครื่องดนตรี คือ กลองมั่งคละ กลองยี่น กลองหลอน ซ้อง กลองรำมะนา ฉาบล่อ ฉาบยี่น กรับ รูปแบบของมั่งคละ ไม่มีรูปแบบใดเป็นมาตรฐานขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของนักดนตรี รูปแบบของดนตรีจะเริ่มด้วยเพลง ไม้ 4 ซึ่งถือว่าเป็นเพลงครุ และต่อจากนั้นก็บรรเลงด้วยเพลงอื่น ๆ และก็จะจบลงด้วยเพลงไม้สี่เช่นกัน การสร้างเครื่องดนตรีมั่งคละนักดนตรีจะเป็นผู้สร้างเอง เพื่อให้ได้เครื่องดนตรีตามที่ต้องการ โดยใช้เครื่องมือและวัสดุที่หาได้ภายในท้องถิ่นมีการพัฒนาการด้านเสียงอยู่เสมอ เนื่องจากเหตุผล

ในการประกอบพิธีกรรมและการประกวดแข่งขันนักดนตรีม้งคละมักมีความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องดนตรี และพิธีกรรมต่าง ๆ โดยยึดถือและปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาเป็นประเพณี เช่น พิธีกรรมในการสร้างเครื่องดนตรี การเก็บเครื่องดนตรี การประกอบพิธีไหว้ครูและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับนิทานและตำนานต่าง ๆ กลุ่มชนที่ใช้วงม้งคละบรรเลงประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ มักมีความเชื่อว่าวงม้งคละเป็นวงดนตรีพื้นบ้านที่มีความศักดิ์สิทธิ์แสดงถึงความเป็นสิริมงคล ความผาสุก และความอุดมสมบูรณ์

สุธิ ขำนาญพสุธา และคณะ (2540, น.8) ศึกษาเรื่องม้งคละบ้านกองโคผลการศึกษา พบว่าดนตรีม้งคละเป็นดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ภาคเหนือตอนล่างคือจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ใช้สำหรับประกอบและแห่ในงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นงานมงคลและอวมงคลและในการศึกษา ยังพบเรื่องความเชื่อต่าง ๆ ด้วย วงดนตรีม้งคละมีเครื่องดนตรีหลักคือกลองม้งคละ กลองยี่น กลองหลอน ข้อง ฉาบ บางวงก็มีรำมะนาดด้วย ปี่เป็นเครื่องที่ดำเนินทำนองด้วยการดัน กลองม้งคละเป็นเครื่องให้สัญญาณในการขึ้นเพลงและจบเพลง และเครื่องอื่น ๆ ใช้ในการตีประกอบ

นุชนาฏ ดีเจริญ (2542, (น.28-29, น.36) กล่าวว่าดนตรีม้งคละเคยมีบทบาทมากในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีการเล่นม้งคละกันอย่างแพร่หลาย แต่ปัจจุบันวงดนตรีม้งคละของอำเภอพิชัยเหลือวงที่เล่นและรับงานคือวงบ้านกองโคเพียงวงเดียวเท่านั้น โดยมีนางเล็ก ขำทอง เป็นหัวหน้าวงต่อจากนายบุญลือ ขำทอง สามที่เสียชีวิตไปแล้ว โดยแต่เดิมสามารถเล่นเพลงได้ 12 เพลงแต่ปัจจุบันเล่นได้ 6 เพลง ซึ่งมีชื่อเรียกว่าเพลงไม้ 1 ไม้ 2 ไม้ 3 ไม้ 4 ไม้ 5 ไม้ 6 บางครั้งใช้ชื่อวงว่าวงศูนย์วัฒนธรรม อำเภอพิชัย เมื่อมีงานแสดงก็จะตามนักแสดงในหมู่บ้านมาเล่น ถ้างานใดต้องการรำประกอบก็จะใช้นักเรียนโรงเรียนพิชัยเป็นผู้การแสดง ทำรำโดยการรำในขบวนแห่ และยังมีรำที่ได้รับถ่ายทอดจากนางมาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์มาฝึกซ้อมให้ ทำรำที่นำมาฝึกซ้อมให้ นั้นเป็นทำรำที่นางมาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ ได้ฝึกหัดขณะที่มาเรียนวิทยาลัยพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นทำรำที่นางอนงค์ นาคสวัสดิ์ เป็นผู้คิดขึ้น และนุชนาฏ ดีเจริญ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการรำม้งคละในจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัยและอุตรดิตถ์ ไว้ว่า ประกอบด้วยผู้แสดงชาย-หญิงรำคละเคลียยั่วเข้ากัน การแต่งกายแบบพื้นบ้านโดยฝ่ายชายนุ่งโจงกระเบนสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น มีผ้าคล้องคอพาตไหล่สองชาย และผ้าคาดเอว บางครั้งนุ่งกางเกงขาสั้นขึ้นอยู่กับสถานที่และรูปแบบการแสดง สำหรับการแต่งกายฝ่ายหญิงมีสี่แบบโดยระยะแรกเป็นแบบชาวบ้านคือ นุ่งผ้าถุงยาวกรอมเท้า สวมเสื้อแขนกระบอก ต่อมาปรับเปลี่ยนเพื่อความสวยงามแต่ก็ยังคงสภาพแบบพื้นบ้านของท้องถิ่นนั้น ๆ สามแบบ คือ นุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อแขนกระบอกมีผ้าพาตไหล่ผูกชายที่เอว เก้าผมสูง นุ่งโจงกระเบนห่มผ้าแถบ เปิดผมด้านหน้า ด้านหลังปล่อยยาวทัดดอกไม้ และนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อเกาะอก เก้าผมสูง ตามลำดับ โดยเป็นลักษณะการแต่งกายที่แสดงถึงรสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีชีวิตความเป็นอยู่

ซึ่งแตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่นอันเนื่องมาจากภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ขนบประเพณี ความเป็นอยู่ การทำมาหากิน สำหรับโอกาสที่ใช้แสดงจะแสดงในขบวนแห่งานพิธี งานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ เหมือนกัน ทั้งสามจังหวัด และปัจจุบันพบว่าใช้แสดงเพื่อต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองด้วย ในส่วนอุปกรณ์ ประกอบการแสดงมีดอกไม้เหมือนกันทั้งสามจังหวัดเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับลีลาท่ารำ การล่อง ดอกไม้ของฝ่ายหญิง ปัจจุบันรำมั่งคละของจังหวัดพิษณุโลก ยังใช้กลองและไม้ตีมั่งคละร่วมด้วย ในลีลารำย่ำ สำหรับดนตรีและเพลงที่ใช้เป็นวงมั่งคละทั้งหมดประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทตี อันได้แก่ กลองมั่งคละ กลองหลอนและกลองยี่น 2 ใบ เพลงที่ใช้ส่วนมากเป็นเพลงไม่มีสี่ และยังมี เพลงอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ เพลงไม้หนึ่ง ไม้สอง ไม้สาม สาวน้อยประแป้งและเพลงเมกกะแดนซ์ โดยมีการรำกลองมั่งคละเพื่อเป็นสัญญาณในการเปลี่ยนท่ารำ ท่ารำนั้น มีท่ารำทั้งหมด 77 ท่า โดยเป็น ท่ารำที่ชาวบ้านคิดประดิษฐ์ขึ้นอย่างง่าย ๆ ตามธรรมชาติของมนุษย์เพื่อความสนุกสนานพ้องกับ จังหวะของดนตรี จากนั้นพัฒนาเป็นท่ารำที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี่สัพยอกหยอกเย้าระหว่าง หนุ่มสาว จนถึงการนำกลองมั่งคละมาประกอบท่ารำ ทั้งนี้ใน 77 ท่ารำ ปรากฏท่ารำซึ่งเป็นแม่ท่า ทางนาฏศิลป์ 12 ท่า ได้แก่ท่าช้างประสานงา ทำนางนอน ทำพรหมสี่หน้า ทำบัวชูฝัก ทำจันทร์ทรงกลด ทำผาลา ทำโยนทับ ทำภมรเกล้า ทำสอดสร้อยมาลา ทำยอดตอง ทำขัดจางนาง และทำยุงพ้อนหาง

จากงานวิจัยที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อมโยง สัมพันธ์กันของแต่ละส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกันกับสาระสำคัญในงานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ที่มีบริบท ในลักษณะสอดคล้องเกี่ยวพันใกล้เคียงกันกับงานวิจัยของผู้วิจัย รวมถึงดนตรีและรำมั่งคละ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ จาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ และโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 1,098 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1 กลุ่มที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้นจำนวน 43 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยผู้วิจัยพิจารณาให้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือใช้ในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design ซึ่ง ปกรณ์ ประจันบาน (2556, น.6) ได้อธิบายถึงแบบแผนการวิจัยดังกล่าวไว้ว่ามีลักษณะดังนี้

1 G T1 ⇒ X ⇒ T2

เมื่อกำหนดให้ 1G	หมายถึง	กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม
X	หมายถึง	นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละ
T1	หมายถึง	ทดสอบก่อนใช้หลักสูตรท้องถิ่นฯ
T2	หมายถึง	ทดสอบหลังใช้หลักสูตรท้องถิ่นฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก ตามแนวการจัดการเรียนรู้ภูมิศิลป์ จำนวน 4 แผน 8 คาบเรียน (แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 คาบ) มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ในส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชานาฏศิลป์พื้นฐาน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 3 หน่วยโดยมีสาระสำคัญของเนื้อหาจากงานวิจัยเรื่องรำมังคละในเขตอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ของผู้วิจัย ชื่อหน่วย ที่ 1 ความเป็นมาควรรศึกษา ชื่อหน่วยที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ และชื่อหน่วยที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามของไทย จัดไว้ในประเภทวิชาสาระพื้นฐาน โดยนำไปบรรจุสอดแทรกในโครงสร้างรายวิชานาฏศิลป์พื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกันของแต่ละระดับชั้น ๆ ละ 8 คาบ ซึ่งตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.2.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2.1.1 ศ 3.1 ม.1/3 แสดงนาฏศิลป์และละครในรูปแบบง่าย ๆ

1.2.1.2 ศ 3.2 ม.1/1 ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์

นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน

1.2.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.2.2.1 ศ 3.1 ม.2/2 สร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์

และการละคร

1.2.2.2 ศ 3.2 ม.2/2 ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน

ละครไทย ละครพื้นบ้าน หรือมหรสพอื่นที่เคยนิยมกันในอดีต

1.2.3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2.3.1 ศ 3.1 ม.3/2 ใช้นาฏยศัพท์ หรือศัพท์ทางการละครที่เหมาะสม บรรยายเปรียบเทียบการแสดงอากัปกริยาของผู้คนในชีวิตประจำวัน และในการแสดง

1.2.3.2 ศ 3.2 ม.3/3 แสดงความคิดเห็นในการอนุรักษ์

1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกจำนวน 4 แผน ๆ ละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 8 คาบ หน่วยที่ 1 และหน่วยที่ 2 จำนวน 1 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 2 คาบ, หน่วยที่ 3 จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 6 คาบ

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกตามสาระเนื้อหาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีลำดับขั้นตอนรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับดังนี้

1.4.1 สาระสำคัญ

1.4.2 ผลการเรียนรู้

1.4.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.4.4 สาระการเรียนรู้

1.4.5 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4.6 กิจกรรมเสนอแนะ

1.4.7 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1.4.8 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.4.9 บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1.5 จากนั้นดำเนินการนำเสนอหลักสูตรท้องถิ่นและเอกสารประกอบให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบว่ามีความเหมาะสม และทุกส่วน มีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างน้อยเพียงใด ก่อนไปนำทดลองใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ การพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในการตรวจสอบประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน ด้านการสอนนาฏศิลป์ 1 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน

1.6 เมื่อพบข้อบกพร่องจึงนำหลักสูตรท้องถิ่นและเอกสารประกอบมาปรับปรุงแก้ไข ตามผลการประเมินคุณภาพและความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินทักษะปฏิบัติเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบบประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดผลภาคทฤษฎี แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่องร่ามั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสอบถามเพื่อประเมินระดับความพึงพอใจ ที่สอดคล้องกับทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องร่ามั่งคละ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2 ผู้วิจัยออกแบบสร้างแบบทดสอบวัดผลภาคทฤษฎีแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุมสาระเนื้อหาทั้งด้านประวัติความเป็นมา (6 ข้อ) และ ด้านองค์ประกอบของการแสดง (14 ข้อ)

2.3 ผู้วิจัยออกแบบสร้างแบบประเมินบันทึกผลภาคปฏิบัติ ในรูปแบบเกณฑ์การให้คะแนน Scoring Rubrics ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่แสดงออกเป็นทักษะจากการปฏิบัติร่ามั่งคละ ด้วยการสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภาคปฏิบัติโดยละเอียดตามกรอบหลักการทางสุนทรียภาพ และหลักวิชานาฏศิลป์

2.4 ผู้วิจัยออกแบบสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดกรอบโดยเลือกและปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน ในรูปแบบเกณฑ์ประมาณค่า 4 ระดับ

2.5 ผู้วิจัยออกแบบสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านระยะเวลา รวมถึงด้านประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมฯ

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลภาคทฤษฎี แบบประเมินบันทึกผลภาคปฏิบัติและแบบสอบถามความพึงพอใจ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน ด้านการสอนนาฏศิลป์ 1 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC เกณฑ์คือ $IOC > 0.5$

2.7 เมื่อพบข้อบกพร่องจึงนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมิน และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.8 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด ที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างทั้งในด้านวัยการศึกษา รวมถึงขนาดโรงเรียนและจำนวนนักเรียน เพื่อหาความยาก อำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นความเที่ยง (Reliability) ซึ่งได้ผลดังนี้ วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) มีค่าระหว่าง 0.19-0.90 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าระหว่าง 0.18-0.92 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.87

2.9 จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 กลุ่ม เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1 ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น 43 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งนี้การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกโดยพิจารณาจากการเป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาลส่วนท้องถิ่นย่อมมีความใกล้ชิดกับชุมชนเป็นอย่างดีในทุกมิติทางสังคม เป็นโรงเรียนในเขตเมืองที่มีความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกยุคใหม่อย่างมีพลวัตและเลือกดำเนินการกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากเนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดมากที่สุดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการเรียนรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ศ 3.1 ม.2/2 และ ศ 3.1 ม.2/2
2. การดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกใช้เวลาในการจัดกิจกรรมจำนวน 4 สัปดาห์ ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 8 คาบ จัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมลดเวลาเรียน-เพิ่มเวลารู้ที่โรงเรียนจัดขึ้นสัปดาห์ละ 2 คาบ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละรวม 3 หน่วยการเรียนรู้ (หน่วยที่ 1 หน่วยที่ 2 จำนวน 2 คาบ หน่วยที่ 3 จำนวน 6 คาบ) ทั้งนี้หลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละสอดแทรกไว้ในโครงสร้างรายวิชานาฏศิลป์พื้นฐานของแต่ละระดับชั้น แต่เพื่อความสะดวกไม่กระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนตามปกติ การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จึงใช้คาบเรียนกิจกรรมลดเวลาเรียน-เพิ่มเวลารู้
3. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละหน่วยที่ 1 หน่วยที่ 2 แล้วผู้วิจัยดำเนินการทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่างวัดผลภาคทฤษฎีด้วยแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาทำการทดสอบ 10 นาที ในช่วงท้ายคาบเรียนที่ 2
4. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละหน่วยที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบภาคปฏิบัติโดยจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 11 คน 3 กลุ่ม และกลุ่มละ 10 คน 1 กลุ่ม ทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบประเมินบันทึกผลภาคปฏิบัติตามเกณฑ์การให้คะแนน Scoring Rubrics จากการสังเกตของผู้วิจัยตามหลักสุนทรียภาพและหลักวิชานาฏศิลป์ ใช้เวลาในการทดสอบ 45 นาที รวมถึงประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นด้วยแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ใช้เวลา 15 นาที ในคาบเรียนที่ 8
5. จากนั้นนำผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็นที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละไปวิเคราะห์ผลตามลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้สถิติวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ
2. แบบทดสอบวัดความรู้ในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. นำผลการประเมินทักษะปฏิบัติ Scoring Rubrics มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยรูปิก โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินออกเป็น 5 ระดับ
4. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ วิเคราะห์สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ วิเคราะห์สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ แบบประเมินความเหมาะสมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 1.1 ให้คะแนน 1 คะแนน มีความเหมาะสมน้อยที่สุด
 - 1.2 ให้คะแนน 2 คะแนน มีความเหมาะสมต่อน้อย
 - 1.3 ให้คะแนน 3 คะแนน มีความเหมาะสมปานกลาง
 - 1.4 ให้คะแนน 4 คะแนน มีความเหมาะสมมาก
 - 1.5 ให้คะแนน 5 คะแนน มีความเหมาะสมมากที่สุด
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) และหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบและเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระจากกัน (t-test Dependent Samples)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามความพึงพอใจโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสามารถแปลความหมายของแบบสอบถามความพึงพอใจได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545, น.121)

- 3.1 คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับดีมาก
- 3.2 คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับดี
- 3.3 คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 3.4 คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับน้อย
- 3.5 คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินพิจารณา และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา เมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ รวมทั้งสิ้น 43 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ได้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักการ จุดมุ่งหมาย ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้และเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์

การเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล
 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยหน่วยการ
 เรียนรู้ 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ความเป็นมาครศึกษา, หน่วยที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์
 และ หน่วยที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามของไทย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน ใช้เวลาเรียน
 8 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 โครงสร้างรายวิชาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

โครงสร้างรายวิชา (เฉพาะหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ)

รหัสวิชา ศ22104

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา นาฏศิลป์ 2

สาระนาฏศิลป์ (พื้นฐาน)

จำนวน 0.5 หน่วยกิต (8 ชั่วโมง)

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
1	ความเป็นมา ครศึกษา	แจ้งจุดประสงค์การ เรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล		10 นาที	
	ความเป็นมาของ รำมั่งคละที่ปรากฏ ในเขตจังหวัด อุตรดิตถ์	อธิบายความเป็นมา ของรำมั่งคละที่ ปรากฏในเขตจังหวัด อุตรดิตถ์ได้	รำมั่งคละเป็น ศิลปะการแสดง พื้นบ้านที่เป็น วัฒนธรรมร่วม ในบางท้องถิ่น	15 นาที	5
	นาฏยศัพท์	อธิบายความหมาย และลักษณะของ นาฏยศัพท์ได้ถูกต้อง	ของจังหวัด พิษณุโลก, สุโขทัย	35 นาที	5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
2	องค์ประกอบนำพา ช่างสร้างสรรค์ องค์ประกอบ ของการแสดง นาฏศิลป์ไทย พื้นบ้านรำมั่งคละ 1. ผู้แสดง 2. ดนตรีและ บทเพลง 3. เครื่องแต่ง กาย 4. อุปกรณ์ ประกอบการแสดง 5. โอกาสที่ใช้ แสดง 6. ทำรำและ กระบวนการรำ	อธิบาย องค์ประกอบของการ แสดงนาฏศิลป์ไทย ในการรำมั่งคละได้ ถูกต้อง สามารถเลือก องค์ประกอบ นาฏศิลป์มาใช้แสดง ในโอกาสต่าง ๆ ได้ อย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบ ต่อการกิจกรรมการ เรียนรู้ มีวินัย มีความ สามัคคีในหมู่คณะ มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรักความ เป็นไทย	ความสมบูรณ์ แบบของการ แสดงนาฏศิลป์ ไทย จำเป็นต้อง อาศัย องค์ประกอบ ของการแสดงที่ จำเป็นต่อการ แสดงชุดนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความ ลงตัวและเกิด ความงาม	1	10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
3	ลีลาเลิศล้ำงาม อย่างไทย ดัดตน ยืดคลาย กล้ามเนื้อ (ต้น ชั่วโมงก่อนฝึก ปฏิบัติท่ารำ) ฝึกทักษะ ปฏิบัติท่ารำมั่งคละ ท่ารำที่ 1-8 และ กระบวนการรำ รวมถึงทบทวนท่า รำที่ 1-8	อธิบายลักษณะท่า รำมั่งคละท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำ ได้อย่างถูกต้อง มีทักษะในการ ปฏิบัติท่ารำมั่งคละ ท่าที่ 1-8 และ กระบวนการรำได้ ถูกต้อง และ เหมาะสมกับวัย มีความรับผิดชอบ ต่อการฝึกปฏิบัติ ท่ารำมั่งคละ มีวินัย มีความ สามัคคีในหมู่คณะ มีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรักความ เป็นไทย	ท่ารำมั่งคละที่ พบในเขตจังหวัด อุตรดิตถ์ มี จำนวน 17 ท่า รำ โดยแต่ละท่า มีความเหมือน และแตกต่าง กับ ท่ารำที่พบในเขต จังหวัดสุโขทัย และพิษณุโลก ในการปฏิบัติท่า รำ ผู้ฝึกหัดต้อง ใฝ่เรียนรู้มุ่งมั่น หมั่นฝึกซ้อม ทบทวนอยู่เสมอ	15 นาที 1.45	10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
	ลีลาเลิศล้ำงาม อย่างไทย (ต่อ)				
	ตัดตน ยืดคลาย กล้ามเนื้อ (ต้น ชั่วโมงก่อนฝึก ปฏิบัติทำรำ)	อธิบายลักษณะท่า รำมั่งคละท่าที่ 9-17 และกระบวนการรำ ได้อย่างถูกต้อง	ฝึกปฏิบัติรำ มั่งคละ และ กระบวนการรำ ซึ่งเป็นรูปแบบ	15	
	ฝึกทักษะปฏิบัติ ทำรำมั่งคละ ท่ารำที่ 9-17 และ กระบวนการรำ รวมถึงทบทวนท่า รำที่ 1-17	มีทักษะในการ ปฏิบัติทำรำมั่งคละท่า ที่ 9-17 และ กระบวนการรำ ได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับวัย	การใช้อาวุธ ใน การนำเสนอชุด การแสดง ผู้ ฝึกหัดต้องใฝ่ เรียนรู้ฝึกซ้อม ทบทวนอยู่	2.15	10
	ทดสอบ ภาคปฏิบัติครั้งละ 5 คู่	มีทักษะในการ ปฏิบัติรำมั่งคละท่าที่ 1-17 และ กระบวนการรำ ได้ อย่างต่อเนื่องถูกต้อง เหมาะสมกับวัย มีความรับผิดชอบ ต่อการฝึกปฏิบัติทำรำ มั่งคละ	สม่ำเสมอ ให้เกิด ความชำนาญ อ่อนช้อยงดงาม เกิดความเข้าใจ ซาบซึ้ง จากการ มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์	1	
		มีวินัย มีความ สามัคคีในหมู่คณะ มีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่ เรียนและรักความเป็น ไทย			

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
		มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์สืบสานการ แสดงรำมั่งคละ			
	ปัจฉิมนิเทศ			30 นาที	

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1.	วิสัยทัศน์			
	1.1 มีการกล่าวถึงเหตุผลที่ต้องมีการ จัดทำหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	1.2 มีการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญ และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล	5.00	0.00	มากที่สุด
	1.3 มีการกล่าวถึงความต้องการจำเป็นที่ มีความสมบูรณ์เพียงพอและน่าสนใจ	4.67	0.58	มากที่สุด
	1.4 การกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียน ได้ตามหลักสูตรนี้	4.67	0.58	มากที่สุด
2.	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน			
	2.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนของหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	2.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตร สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
3.	คุณลักษณะอันพึงประสงค์			
3.1	มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
3.2	มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
4.	หลักการของหลักสูตร			
4.1	หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนเข้าใจ ได้ง่าย	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2	หลักการของหลักสูตรมีความครอบคลุม จุดมุ่งหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
5.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร			
5.1	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกล่าวถึงลักษณะ ของผลผลิตที่ต้องการให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความครอบคลุม	5.00	0.00	มากที่สุด
5.4	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถทำให้เกิดผล ที่เป็นจริงได้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.	โครงสร้างเนื้อหาสาระ			
6.1	มีการอธิบายถึงสภาพสังคมและชุมชน ที่หลักสูตรจะนำไปใช้	4.00	0.00	มาก
6.2	โครงสร้างเนื้อหาสาระสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
6.3	เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความครอบคลุม และชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
6.4	เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสม กับผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
6.5	เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเพียงพอ ให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายได้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.6	เนื้อหาสาระมีประโยชน์ต่อผู้ใช้หลักสูตรนี้	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	เวลาในการจัดการเรียนรู้			
7.1	ระยะเวลาในการเรียนโดยรวมมีความ เหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียน บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้	5.00	0.00	มากที่สุด
7.2	ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรม ให้บรรลุผลตามจุดประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
8.	แนวการจัดการเรียนรู้			
8.1	แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.67	0.58	มากที่สุด
8.2	แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีรายละเอียด ชัดเจนสามารถปฏิบัติตามได้	4.33	0.58	มาก
8.3	แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีขั้นตอน อย่างเป็นลำดับขั้น	4.67	0.58	มากที่สุด
8.4	แนวดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ ในการเรียนได้	4.00	0.00	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
8.5	แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม กับเนื้อหาสาระ	4.67	0.58	มากที่สุด
8.6	แนวดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้	4.33	0.58	มาก
9.	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้			
9.1	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
9.2	สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความเหมาะสมต่อผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
10.	การวัดและประเมินผล			
10.1	วิธีการวัดผลมีความหลากหลาย	4.00	0.00	มาก
10.2	วิธีการวัดผล ง่ายและ สะดวกต่อการ ดำเนินการ	4.67	0.58	มากที่สุด
10.3	วิธีการวัดผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	4.67	0.58	มากที่สุด
10.4	การกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวมทั้งหมด	4.77	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D.= 0.20)
เมื่อพิจารณารายข้อมีความเหมาะสมเฉลี่ยมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 คือ 1.1 มีการกล่าวถึง
เหตุผลที่ต้องมีการจัดทำหลักสูตร, 1.2 มีการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกัน
อย่างเป็นเหตุเป็นผล, 2.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตรสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้,
3.2 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการอนุรักษ์

วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น, 4.2 หลักการของหลักสูตรมีความครอบคลุมจุดมุ่งหมาย, 5.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกล่าวถึงลักษณะของผลผลิตที่ต้องการให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน, 5.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ, 5.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความครอบคลุม, 5.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถทำให้เกิดผลที่เป็นจริงได้, 6.2 โครงสร้างเนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร, 6.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความครอบคลุมและชัดเจน, 6.4 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน, 6.5 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเพียงพอให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายได้, 6.6 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ต่อผู้ใช้หลักสูตรนี้, 7.1 ระยะเวลาในการเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้, 7.2 ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลตามจุดประสงค์, 9.1 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับชุมชน, 9.2 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อผู้เรียน และ 10.4 การกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ชัดเจน มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อผู้เรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนกับประชากรได้

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

จากการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา โดยใช้กับนักเรียน 43 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความรู้

1. ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 3 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้หลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การทดสอบ	จำนวน นักเรียน (N)	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนใช้หลักสูตร	43	30	12.86	3.08		
หลังใช้หลักสูตร	43	30	27.40	1.64	31.09	0.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำ มังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนสอบ ก่อนเรียนเท่ากับ 12.86 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.87 ค่าเฉลี่ยคะแนนสอบหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 27.40 คิดเป็นร้อยละ 91.33 เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบได้ $t = 31.09^*$, $Sig = .000$ แสดงว่าค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังเรียนหลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรที่ 14.54 คะแนน

2. ผลการประเมินด้านทักษะปฏิบัติ

ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำ มังคละ ประกอบด้วย ทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น ทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบและทักษะ การปฏิบัติทำรำ มังคละของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำ มังคละ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งนักเรียนได้ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏผลภาพรวม ดังตารางที่ 4 และรายทักษะปฏิบัติย่อยดังตารางที่ 5-7

ตารางที่ 4 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำ มังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่	ทักษะการปฏิบัติทำรำ	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	% of Mean
1.	ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น	8	7.79	0.30	97.37
2.	ทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดง	20	19.75	0.17	98.75
3.	ทักษะการปฏิบัติทำรำ มังคละ	20	19.68	0.17	98.40
	รวม	48	47.34	0.21	98.62

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า จากผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำ มังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมนักเรียนมีทักษะปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.62 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.75 ทักษะการปฏิบัติทำรำ มังคละ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.40 และทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น ค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.37

ตารางที่ 5 ผลการประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น

ที่	ทักษะการปฏิบัติท่ารำ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	% of Mean
1.	นาฏยศัพท์ 1. การตั้งวง 2. การจับ 3. การใช้เท้า 4. การเอียงศีรษะ	4	3.91	0.29	97.75
2.	ภาษาท่า 1. ท่าเรียก 2. ท่าโศกเศร้า 3. ท่าอาย 4. ท่าเชื่อม	4	3.88	0.32	97.00
	รวม	8	7.79	0.30	97.37

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น ตามหลักสูตร ท้องถิ่น เรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีทักษะ การปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.37 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 97.75 และทักษะภาษาท่า คิดเป็นร้อยละ 97

ตารางที่ 6 ผลการประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดง

ที่	องค์ประกอบของ การแสดง	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	% of Mean
1.	ผู้แสดง	4	4.00	0.00	100
2.	ดนตรีและบทเพลง	4	3.93	0.26	98.25
3.	เครื่องแต่งกาย	4	4.00	0.00	100
4.	โอกาสที่ใช้แสดง	4	3.91	0.29	97.75
5.	ท่ารำ และกระบวนการรำ	4	3.91	0.29	97.75
	รวม	20	19.75	0.17	98.75

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดง ตามหลักสูตร
ท้องถิ่น เรื่องรำมโนราห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมนักเรียนมีทักษะ
การเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.75 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้แสดง
และเครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 100 ดนตรีและบทเพลง คิดเป็นร้อยละ 98.25 โอกาสที่ใช้แสดง
และท่ารำและกระบวนการรำ คิดเป็นร้อยละ 97.75

ตารางที่ 7 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำมโนราห์

ที่	ทักษะการปฏิบัติท่ารำมโนราห์	คะแนน เต็ม	\bar{X}	S.D.	% of Mean
1.	ความสอดคล้องของท่ารำกับเพลง	4	4.00	0.00	100
2.	ความคล่องแคล่วในการรำ	4	3.90	0.29	97.50
3.	ความสวยงามของลีลาท่ารำ	4	4.00	0.00	100
4.	การแสดงสีหน้าและอารมณ์	4	3.95	0.21	98.75
5.	ความกล้าแสดงออก	4	3.83	0.36	95.75
	รวม	20	19.68	0.17	98.40

จากตารางที่ 7 ผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำมังคละ ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำมังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมนักเรียนปฏิบัติทำรำมังคละ มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 98.40 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความสอดคล้องของท่ารำกับเพลง และความสวยงาม ของลีลาท่ารำ คิดเป็นร้อยละ 100 การแสดงสีหน้าและอารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 98.75 ความคล่องแคล่วในการรำ คิดเป็นร้อยละ 97.50 และความกล้าแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 95.75

ตารางที่ 8 ผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.	รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	43	100	0	0.00	0	0.00	0	0.00
2.	มีวินัย รับผิดชอบ	42	97.67	1	2.33	0	0.00	0	0.00
3.	ใฝ่เรียนรู้	40	93.02	3	6.98	0	0.00	0	0.00
4.	มุ่งมั่นในการทำงาน	41	95.35	2	4.65	0	0.00	0	0.00
5.	รักความเป็นไทย	43	100	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ค่าเฉลี่ยร้อยละ			97.21		2.79		0.00		0.00

จากตารางที่ 8 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในภาพรวมพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักความเป็นไทย คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ มีวินัยรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 97.67 และระดับดี ร้อยละ 2.33 สำหรับด้านมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 95.35 และระดับดี ร้อยละ 4.65 และลำดับสุดท้ายคือใฝ่เรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 93.02 และระดับดี ร้อยละ 6.98

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
จังหวัดอุดรดิตถ์

ตารางที่ 9 ความพึงพอใจที่นักเรียนมีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1.	เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับการจัดการ เรียนรู้	4.88	0.32	มากที่สุด
2.	เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของ นักเรียน	4.88	0.32	มากที่สุด
3.	เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อน	4.95	0.21	มากที่สุด
4.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	4.95	0.21	มากที่สุด
5.	มีทักษะการปฏิบัติที่เป็นการแสดงตาม กิจกรรมการเรียนการสอน	4.93	0.26	มากที่สุด
6.	กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยในการ ส่งเสริมและสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง	4.93	0.26	มากที่สุด
7.	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.93	0.26	มากที่สุด
8.	สื่อการเรียนการสอนเพียงพอและ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.93	0.26	มากที่สุด
9.	นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ด้วย เทคโนโลยี	4.93	0.26	มากที่สุด
10.	สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา สาระการเรียน	4.93	0.26	มากที่สุด
11.	มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.95	0.21	มากที่สุด

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
12.	การวัดการประเมินผลมีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน	4.91	0.29	มากที่สุด
13.	นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูผู้สอน	5.00	0.00	มากที่สุด
14.	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.86	0.35	มากที่สุด
15.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.86	0.35	มากที่สุด
	รวม	4.92	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 43 คน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.25) ค่าเฉลี่ยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 5$, S.D. = 0.00) ได้แก่ ข้อที่ 13 นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูผู้สอน รองลงมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.21) ได้แก่ ข้อที่ 3 เนื้อหามีความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อน ข้อที่ 4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อที่ 11 มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1 กลุ่ม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้นจำนวน 43 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยผู้วิจัยพิจารณาให้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือใช้ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง (แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 ชั่วโมง) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบวัดความรู้ แบบประเมินทักษะปฏิบัติเรื่องรำมั่งคละ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระจากกัน (t-test Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ และสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรพบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ หลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักการ จุดมุ่งหมาย ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้และเวลาเรียน สาระการเรียนรู้คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ความเป็นมาควรรศึกษา, หน่วยที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ และหน่วยที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน ใช้เวลาเรียน 8 ชั่วโมง โดยมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.77$, S.D.= 0.20)

2. ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีดังต่อไปนี้

2.1 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ด้านความรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ด้านทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ประกอบด้วย ทักษะนาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น ทักษะการเลือกใช้อองค์ประกอบและทักษะการปฏิบัติทำรามังคละของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรามังคละ ซึ่งนักเรียนได้ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏผล ภาพรวมสรุปได้จากผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมนักเรียนมีทักษะปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.62 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2.2.1 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ด้านทักษะการเลือกใช้อองค์ประกอบของการแสดงจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 19.74 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 98.70 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ปรากฏว่าคะแนนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

2.2.2 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ด้านทักษะการปฏิบัติทำรามังคละ พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 19.69 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 98.45 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ปรากฏว่าคะแนนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

2.2.3 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ด้านทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น จากการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 7.79 จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 97.37 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ปรากฏว่าคะแนนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการประเมินในประเด็นรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักความเป็นไทย คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก สำหรับในประเด็นของการมีวินัย ความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ ความมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 97.67 ร้อยละ 93.02 และร้อยละ 95.35 ตามลำดับ และอยู่ในระดับดี ร้อยละ 2.33 ร้อยละ 6.98 ร้อยละ 4.65 ตามลำดับ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นในกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องรามังคละสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่านักเรียน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.25) โดยนักเรียนพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูผู้สอน เนื้อหามีความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อน นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ($\bar{X} = 5$, S.D. = 0.00)

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ มีความเหมาะสมที่จะจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ ในเรื่ององค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.77 จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผาคตามสภาพจริง แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละสอดคล้องกับความต้องการและบริบทท้องถิ่น และเป็นไปตามความเจตนาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังที่ผู้วิจัยกล่าวไว้ข้างต้น กล่าวคือมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วนเหมาะสมกับการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตรงตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักการ จุดมุ่งหมาย ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้และเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

และการวัดผลประเมินผล หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ความเป็นมาควรศึกษา, หน่วยที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ และหน่วยที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน ใช้เวลาเรียนรวม 8 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน เทศบาลวัดหนองผา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระที่ 3 นาฏศิลป์ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรามังคละของผู้วิจัย ใช้แนวคิดเรื่ององค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นของชลายุทธ์ ครุฑเมือง (2563) ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นประกอบไปด้วยวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักการ จุดมุ่งหมาย ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้ ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้และเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ การเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และสอดคล้องกับ งานวิจัยของพรชชาติริ บุญคุ้ม (2562) ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ร่วมสมัยสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ ประกอบด้วยความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาแนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัยประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย แผนการจัดการเรียนรู้ 18 แผน และสอดคล้องกับสายหยุด ภูบุญ (2559, น.416-418) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นหรือการพัฒนาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการปรับขยาย เพิ่ม หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาโดยมีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับสภาพและความ ต้องการของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน ท้องถิ่นซึ่งเป็น สภาพแวดล้อมในชีวิตจริงของตน ทำให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าสำนึกรักผูกพันกับท้องถิ่น ภาคภูมิใจ ในบรรพบุรุษ ถิ่นฐานบ้านเกิด เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีโอกาสเรียนรู้อาชีพและ วัฒนธรรมในท้องถิ่น เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาชีวิต อาชีพ ครอบครัวและสังคม ของตนเองได้ตามควรแก่ฐานะ การเรียนการสอนในสถานศึกษาของท้องถิ่นน่าจะเป็นความจำเป็น ในอันที่จะคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศรี สุวรรณโชติ (2542, น.90) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรว่ามี 9 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล พื้นฐานของสังคมและชุมชน ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นที่จะนำมาปรับปรุงหลักสูตร ขั้นตอน การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของสังคม ชุมชนและผู้เรียน ขั้นตอน การกำหนด วัตถุประสงค์ให้ตรงกับความต้องการของสังคม ชุมชน และผู้เรียน ขั้นตอนการเลือกเนื้อหาวิชา ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเลือกบุคลากรที่มีความชำนาญในวิชานั้น ๆ มาร่วมจัดทำหลักสูตร

ขั้นตอนการจัดเรียงลำดับเนื้อหาความรู้ ขั้นตอนการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับเนื้อหาวิชาเพื่อจัดการเรียนการสอน และขั้นตอนการวัดผลประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับตำรา บัณฑิต (2542, น.8-9) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ 1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา 2. จุดหมายของหลักสูตร หมายถึงผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรแล้ว 3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร หมายถึงลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา หรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ 4. จุดประสงค์ของวิชา หมายถึงผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นแล้ว 5. เนื้อหา หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ และความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ 6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้ 7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน หมายถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 8. การประเมินผล หมายถึงการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และหลักสูตร 9. วัสดุหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน หมายถึงเอกสารสิ่งพิมพ์ วีดิทัศน์ ภาพ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

2. ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ

ผลจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักความเป็นไทย เป็นที่น่าพึงพอใจ กล่าวคืออยู่ในระดับดีมาก เป็นส่วนใหญ่ เป็นเพราะว่ากิจกรรมการเรียนรู้นี้มีความน่าสนใจทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และใฝ่เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับบทความวิจัยของพิชชา ฤาบุตร (2558) ซึ่งได้พัฒนาหลักสูตรเรื่องระบำภูไทแปดเผ่า กล่าวว่าเนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับความต้องการมีการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เกิดความสนุกสนาน ทำให้เกิดทักษะมีความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ เกิดแรงจูงใจ และมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ ยังทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และคะแนนเฉลี่ยมีค่าร้อยละในด้านการใช้องค์ประกอบการแสดง ด้านทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ และภาษาท่า รวมถึงด้านทักษะการปฏิบัติรำมั่งคละหลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ในทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละที่มีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติลงมือทำจริงและเน้นกระบวนการกลุ่ม ส่งผลต่อพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับปิยะพล ทรงอาจได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างได้สมมติฐาน

พื้นฐาน 2 ประการ คือการเรียนรู้ด้วยความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์และแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ของแต่ละคน โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ] (ม.ป.ป.) กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้แบบเชิงรุกไว้ว่า ในศตวรรษที่ 21 การจัดการกระบวนการเรียนรู้พยายามเปลี่ยนบทบาทครู จากผู้บรรยายมาร่วมกันออกแบบกิจกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ นำความรู้แลกเปลี่ยนกับเพื่อน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) คือจัดให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลายโดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนด้วยตนเอง เน้น การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง เกิดเป็นความภาคภูมิใจ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ [มมส.]มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร; 2558) โดยผู้สอนกำหนดแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEP) ได้แก่ ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนฝึกสังเกตสถานการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความสงสัย จากนั้นฝึกให้เด็กตั้งคำถามสำคัญ รวมทั้งการคาดคะเนคำตอบด้วยการสืบค้นความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ และสรุปคำตอบชั่วคราว ขั้นที่ 2 แสวงหาสารสนเทศเป็นขั้นตอนการออกแบบ/วางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการทดลองเป็นขั้นที่เด็กใช้หลักการนิรนัย (Deduction Reasoning) เพื่อการออกแบบข้อมูลขั้นที่ 3 สร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่เด็กมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การสื่อความหมายข้อมูลด้วยแบบต่าง ๆ หรือด้วยผังกราฟิก การแปรผลจนถึงการสรุปผล หรือการสร้างคำอธิบาย เป็นการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งเป็นแก่นความรู้ประเภทข้อเท็จจริง คำนิยาม มโนทัศน์ หลักการ กฎ และทฤษฎี ขั้นที่ 4 การสื่อสารเป็นขั้นนำเสนอความรู้ด้วยการใช้ภาษา ที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นที่น่าสนใจ อาจเป็นการนำเสนอภาษาและนำเสนอด้วยวาจา และขั้นที่ 5 ตอบแทนสังคม เป็นขั้นตอนการฝึกเด็กให้นำความรู้ที่เข้าใจ นำการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมสร้างผลงานที่ได้จากการแก้ปัญหาสังคมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งอาจเป็นความรู้ แนวทางสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งอาจเป็นนวัตกรรมด้วยความรับผิดชอบ ต่อสังคม อันเป็นการแสดงออกของการเกื้อกูลและแบ่งปันให้สังคมมีสันติอย่างยั่งยืน

3. จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละนำไปสู่ผลการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ

มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.92 เป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูผู้สอน หลักสูตรได้รับการเรียบเรียงเนื้อหาให้เข้าใจง่าย ไม่สลับซับซ้อน สื่อการสอนน่าสนใจ ทันสมัยและหลากหลาย ชวนให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจสร้างความท้าทายจากการลงมือปฏิบัติจริง และนักเรียนมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหมู่คณะ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณ เทวกุล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับชรีณี เดชจินดา (2536, น.6) กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงและไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง และสอดคล้องกับสง่า ภูณรงค์ (2540, น.9) ที่กล่าวถึงความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้และยังสอดคล้องกับวิชัย เหลืองธรรมชาติ (2531, น.9) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ คือพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองซึ่งมนุษย์ไม่ว่าอยู่ในที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้สอนควรมีการวิเคราะห์บริบทและความพร้อมของสถานศึกษา ในการนำหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความถนัด ความสนใจ และที่สำคัญควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ผู้สอนควรนำเทคนิควิธีที่หลากหลายไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิ การเรียนรู้แบบร่วมมือ บทบาทสมมติ ตลอดจนการใช้สื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เมื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นร่ำมังคละไปใช้ ผู้วิจัยควรศึกษารูปแบบความคิดสร้างสรรค์ด้านนาฏยประดิษฐ์ ของนักเรียนต่อไป
2. ผู้วิจัยควรนำเนื้อหาและทำร่ำมาพัฒนาเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ชุดกิจกรรมหรือบทเรียนออนไลน์เพื่อสื่อนวัตกรรมการสอนนาฏศิลป์ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กณิจภูมิณต์ ลิมนารมณ, และคณะ. (2560). *การศึกษาร่างมั่งคละในเขตอำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิติถ์* (รายงานการวิจัย). อุดรดิติถ์: มหาวิทยาลัยราชภักฎอุดรดิติถ์.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2543). *ก้าวต่อไปของ กคน.มมมมมของนักคิด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนลิไทพิทยาคม. (2555). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์*. สุโขทัย: โรงเรียนลิไทพิทยาคม.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Curriculum Development for Local)*. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จรรุวรรณ เทวกุล. (2555). *ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา*. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อลีนเพรส.
- ฉลา มิสติย์. (2540). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการป้องกันโรคเอดส์สำหรับผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- شريณี เดชจินดา. (2536). *ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์กำจัดกากอุตสาหกรรม แขวงแสมดา เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชลายุทธ์ ครุฑเมือง. (2555). *พฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของครู: ปัจจัยและการพัฒนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วีพรินท์.

- ชุตินา เกตุการณ์ และดวงเดือน พินสุวรรณ. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สารการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์เพิ่มเติมเรื่องตลาดโตนของดีเมืองเพชร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ จังหวัดเพชรบุรี*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2542). *เอกสารเสริมความรู้ที่ 7 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*.
ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ดารานี ระวังทุกข์. (2558). *การสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติร่างมาตรฐาน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ตระกูล สุวรรณดี. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ถวัลย์ มาศจรัส และวรรณิ สมานสารกิจ. (2547). *นวัตกรรมการศึกษา ชุดเอกสารประกอบการสอน นาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา (Vol. 2)*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- นลินี ณ นคร. (2554). *การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นในเอกสารการสอนชุดวิชาการประเมิน หลักสูตร*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2545). *เอกสารเสริมความรู้ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*.
ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- นุชนาฏ ดีเจริญ. (2542). *รามังคละในจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ (รายงานการวิจัย)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- บุรินทร์ พิมพ์ละ. (2555). *การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปกรณ ประจันบาน. (2556). *เอกสารประกอบการบรรยายการเขียนรายงานวิจัย*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประสาธน์ เถืองเฉลิม. (2554). *หลักสูตรการศึกษา*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปวิษฐา เนียมคำ. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ปิยะพล ทรงอาจ. (2563). Active Learning: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคการสอนในศตวรรษที่ 21 Active Learning: Proactive learning Techniques for teaching in the 21st century. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 10 (1), 135-142.
- พงษ์พันธ์ แก้วปู่. (2545). เอกสารเสริมความรู้ที่ 7 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- พรรษาศิริ บุญคุ้ม. (2562). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย: ลีลา นาฏยนักรบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- พิชยา ถาบุตร. (2558). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ระบายภาพไทยแปดเผ่า สำหรับนักเรียนชุมนุม ดนตรี-นาฏศิลป์. วารสาร มทร. อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 2 (2), 58-69.
- พิรพงษ์ เสนโสภา. (2546). ความงามในนาฏศิลป์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มณฑิชา ชนะสิทธิ์. (2539). การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2563). พื้นฐานการวิจัยทางหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: พิมพ์ลักษณ์. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ [มมส.]. (2558). คู่มือการจัดการเรียนรู้ “Active Learning” (AL) for Huso at KPRU. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ยศ สันตสมบัติ. (2537). มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2549). การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- รัชนิบูลย์ แก้วทิพย์. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จากการใช้วิธีสอนโยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รัชนิวรรณ เกิดสวัสดิ์. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การฟ้อนแง้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2536). เอกสารเสริมความรู้ที่ 3 ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- เรณู โกศินานนท์. (2543). นาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- วรรณิ ไชยมน. (2530). การสร้างแบบวัดทักษะพื้นฐานการร่ำไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย เหลืองธรรมชาติ. (2531). ความพึงพอใจและการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากรใน
หมู่บ้านอพยพเขื่อนรัชชประภา. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์
ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2554). การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์
ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาสน์.
- ศิริวรรณ ป้องคำสิงห์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสาระนาฏศิลป์ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง
กระต๊วแห่งเสือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตธนบุรี
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรบุรี.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สง่า ภูมรงค์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ
ตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและความพึงพอใจของข้าราชการ
สำนักงานศึกษาธิการในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สันติ ศิริคชพันธุ์. (2540). วงมัจฉะในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สายหยุด ภูบุย. (2559). ปกิณกะ : หลักสูตรท้องถิ่นกับวัฒนธรรมท้องถิ่น. วารสารวิถีสังคมมนุษย์,
4 (2), 26-29.
- สาโรจน์ ไสยสมบัติ. (2534). ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ].
(ม.ป.ป.). แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะ
ทางสาขาวิชาชีพ. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ],
กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้

- ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำลี ทองจิ๋ว. (2545). *หลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากรณีศึกษา: วิชาวิทยาศาสตร์ระดับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุขวสา ยอดกมล. (2551). *วิธีวิทยาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิรา ชูดา. (2550). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบจิกซอว์ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา.
- สุเทพ พานิชพันธุ์. (2541). *ความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุธี ชำนาญพสุธา, และคณะ. (2540). *ดนตรีมิ่งคละบ้านกองโค*. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2548). *นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สำหรับครูประถมและมัธยม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). *หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- อมรา กล้าเจริญ. (2531). *วิชาสอนนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อมรา กล้าเจริญ. (2542). *สุนทรียนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินติ้ง เฮาส์.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการ: การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- Andrian, D., Kartowagiran, B., & Hadi, S. (2018). The instrument development to evaluate local curriculum in Indonesia. *International Journal of Instruction*, 11 (4), 922.
- Beauchamp, G. A. (1981). *Curriculum theory: (4 th ed)*. Illinois: F.E. Peacock Publisher.

- Maslow, A. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row Publishers.
- Subedi, K. R. (2018). Local curriculum in schools in NEPAL: A gap Between Policies and practices. *Journal of interdisciplinary studies*, 6(1), 60.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development : theory and practice*. New York: Harcourt Brace & World, Inc.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principia of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago press.
- Walman, B.B. (1989). *Dictionary of Behavioral Science*. San diego: Calif Academic Press.

ภาคผนวก

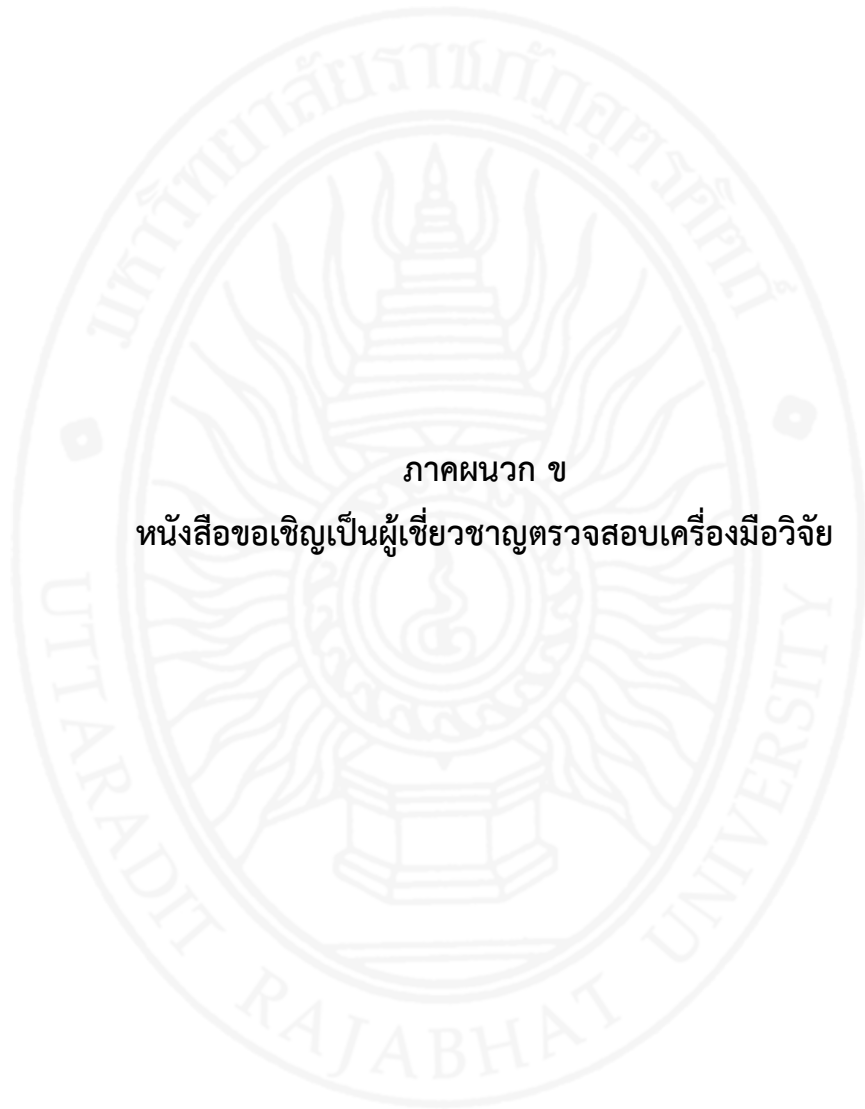
ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2. อาจารย์ ดร.ชลายุทธ์ คุรุทเมือง เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. อาจารย์ณัฐพัชร์ มหายศนันท์ เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหลักสูตร
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ภาคผนวก ข

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางกณิษฐิณญ์ ลิมปนารมณ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจิ้น)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางกณิษฐิณญ์ ลิมปนารมณ ๐ ๙๕๖๔ ๒๓๒๐ ๕

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ชลายุทธ์ ครุฑเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางกณิษฐิณญ์ ลิมปนารมณ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๓ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๓ ต่อ ๑๖๔๘

นางกณิษฐิณญ์ ลิมปนารมณ ๐ ๙๕๖๔ ๒๓๒๐ ๕

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์
เรียน อาจารย์ณัฐพัชร มหายศนันท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางกนิษฐิณญ์ ลิมปนารมณ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางกนิษฐิณญ์ ลิมปนารมณ ๐ ๕๕๖๔ ๒๓๒๐ ๕

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/๐๒๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๔ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน ๔๐ ชุด
๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน ๔๐ ชุด

ด้วย นางกณิจฐิมนุญศ์ ลิมปนารมณั นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์” ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้ นางกณิจฐิมนุญศ์ ลิมปนารมณั เข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในชั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจิ้น)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางกณิจฐิมนุญศ์ ลิมปนารมณั ๐ ๕๕๖๔ ๒๓๒๐ ๕

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

วิสัยทัศน์

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านพื้นเมืองชุดรำมั่งคละ มีความรับผิดชอบในการทำงาน และการฝึกปฏิบัติทักษะที่จำเป็นด้านการแสดงได้ในสถานการณ์จริง มีความสามัคคีในหมู่คณะ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและรักความเป็นไทย โดยเมื่อจบหลักสูตรผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้อง สามารถดำรงชีวิตประจำวัน มีความกล้าแสดงออก เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมสืบสานและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดงอื่น ๆ ต่อไป บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรำมั่งคละ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะ มีส่วนร่วมสืบสานมรดกด้านศิลปะการแสดงของท้องถิ่นอย่างเข้าใจในบริบทความเหมือนและความต่างของการแสดงที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น โดยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยคามมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นทำงานและการฝึกปฏิบัติ ใฝ่เรียนรู้ และรักความเป็นไทย

หลักการ

เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดหลักการของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ ไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล โดยคำนึงถึงความเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เอกลักษณ์ของชาติด้านศิลปวัฒนธรรม
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ เข้าใจและเกิดความตระหนักมีส่วนร่วม รักและห่วงใยในภูมิปัญญาของท้องถิ่น
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่พัฒนาเพื่อสนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้ ตามบริบทความพร้อมของผู้เรียนและสถานศึกษา
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายภายในท้องถิ่นในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดหมาย

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของการแสดงรำมั่งคละที่ปรากฏในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมในการแสดงรำมั่งคละ
3. เพื่อให้มีความกล้าแสดงออก มีทักษะจากการฝึกหัดปฏิบัติการแสดงรำมั่งคละ
4. เพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มีความสามัคคี มีความอดทนในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

**ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ศ 3.1 ม.2/2 สร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร	หลักการและวิธีการสร้างสรรค์การแสดง โดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร
ศ 3.2 ม.2/2 ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย ละครพื้นบ้านหรือมหรสพอื่นที่เคยนิยมกันในอดีต	รูปแบบการแสดงประเภทต่าง ๆ - นาฏศิลป์ - นาฏศิลป์พื้นเมือง - ละครไทย - ละครพื้นบ้าน

**ตารางวิเคราะห์การเรียนรู้และเวลาเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

หน่วยที่	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ปฐมนิเทศ	- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ตลอดหลักสูตร	10 นาที
หน่วยที่ 1 ความเป็นมา ควรรศึกษา	- ทดสอบก่อนเรียน (แบบทดสอบก่อนเรียน) - ความเป็นมาของรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ - นาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ - ทดสอบหลังเรียน (แบบทดสอบหลังเรียน)	50 นาที
หน่วยที่ 2 องค์ประกอบนำพา ช่างสร้างสรรค์	- ทดสอบก่อนเรียน (แบบทดสอบก่อนเรียน) - องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านรำมั่งคละ 1. ผู้แสดง 2. ดนตรีและบทเพลง 3. เครื่องแต่งกาย 4. อุปกรณ์ประกอบการแสดง 5. โอกาสที่ใช้แสดง	1 ชั่วโมง

หน่วยที่	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	6. ทำรำและกระบวนการรำ - ทดสอบหลังเรียน (แบบทดสอบหลังเรียน)	
หน่วยที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงาม อย่างไทย	- ทดสอบก่อนเรียน (แบบทดสอบก่อนเรียน) - ตัดตน ยืดคลายกล้ามเนื้อ (ต้นชั่วโมงก่อนฝึกปฏิบัติ ทำรำ) - ฝึกทักษะปฏิบัติทำรำรำมั่งคละ 1. ทำรำที่ 1-8 กระบวนการรำ และทบทวน 2. ทำรำที่ 9-17 กระบวนการรำ และทบทวน 3. ทบทวนทำรำที่ 1-17 และทดสอบภาคปฏิบัติ ครั้งละ 5 คู่ - ทดสอบหลังเรียน (แบบทดสอบหลังเรียน)	5 ชั่วโมง
ปัจฉิมนิเทศ	- นำเสนอผลงานการแสดงเพื่อประเมินทักษะ ภาคปฏิบัติ - ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ	1
รวมเวลาเรียนทั้งหมด		8

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ที่สำคัญตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ความเป็นมาของรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุดรธานี
2. นาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์
3. องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านรำมั่งคละ
4. ทักษะปฏิบัติทำรำรำมั่งคละ
5. การแสดงผลงานรำมั่งคละ

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ศ22104
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา นาฏศิลป์ 2
สาระนาฏศิลป์ (พื้นฐาน)
จำนวน 0.5 หน่วยกิต (20 ชม.)

ศึกษาสร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร พร้อมนำเสนอ
ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการแสดง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ วิเคราะห์การแสดง และเชื่อมโยงการเรียนรู้
ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ สามารถเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการ
แสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย ละคร
พื้นบ้าน อธิบายอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีผลต่อเนื้อหาของละครสมัยต่าง ๆ

โดยมีทักษะกระบวนการทางนาฏศิลป์ ในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ การ
วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานนาฏศิลป์

เพื่อให้เห็นคุณค่างานนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเข้าใจ
ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี-นาฏศิลป์ กับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และการนำความรู้ไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความเป็นมาของรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุดรติดได้
2. อธิบายความหมาย ลักษณะของนาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ได้ถูกต้อง
3. อธิบายองค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยในการรำมั่งคละได้ถูกต้อง
4. อธิบายและมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำมั่งคละได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย
5. อธิบายและมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำมั่งคละและกระบวนการรำ นำไปใช้ได้ถูกต้อง
6. มีความรับผิดชอบต่อการฝึกปฏิบัติท่ารำมั่งคละ
7. มีวินัย มีความสามัคคีในหมู่คณะ
8. มีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักความเป็นไทย
9. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานการแสดงรำมั่งคละ

รวมจุดประสงค์การเรียนรู้ 9 ข้อ

แนวทางการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ จึงได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ไว้ รายละเอียดดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ กำหนดให้มีแนวทางในการปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะได้เห็นภาพรวมของเนื้อหาที่ต้องปฏิบัติโดยครูอธิบายและสาธิตให้ดูตั้งแต่การเริ่มต้นฝึกหัดนาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์เบื้องต้นที่จำเป็นและท่ารำการรำมั่งคละ ความยากง่ายของท่ารำที่ประกอบด้วยนาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการรำมั่งคละ ก่อนการสาธิตครูให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนชี้แนะจุดสำคัญที่ควรสังเกตให้ความสนใจและตั้งใจขยันหมั่นเพียรฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจวิธีการฝึกหัดนาฏยศัพท์ ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ และการรำมั่งคละทั้งหมดโดยรวมแล้ว ครูจึงเริ่มสาธิตทักษะการปฏิบัติย่อยไปทีละส่วน ให้ผู้เรียนสังเกตและปฏิบัติตามไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ จนเกิดความเข้าใจ และสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย โดยผู้เรียนปฏิบัติท่ารำต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยไม่มีครูสาธิตหรือ มีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดในจุดใดให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ทั้งนี้ครูจะคอยสังเกตการปฏิบัติตลอดเวลา หากพบว่านักเรียนยังปฏิบัติไม่ถูกต้องครูจะเข้าไปให้คำแนะนำและช่วยอธิบายท่ารำจนผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ เมื่อสามารถทำได้แล้วครูจึงเริ่มสาธิตท่ารำในบทเรียนต่อไปและให้ผู้เรียนปฏิบัติท่ารำนั้น ๆ จนทำได้ถูกต้องคล่องแคล่ว ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบทุกทักษะท่ารำทั้ง 17 ท่ารำ

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติท่ารำได้ครบทั้งหมดทุกกระบวนท่ารำแล้ว ครูจึงทบทวนและแนะนำ/ปรับปรุงท่ารำให้มีลีลาอ่อนช้อยงดงาม แนะนำให้เทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาด้านทักษะการรำให้มีความงดงามมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยต่าง ๆ เข้าเป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติ ท่ารำได้ทั้งหมดทุกกระบวนท่าและรับคำแนะนำจากครูแล้ว จึงให้ผู้เรียนทดสอบความสามารถด้านทักษะการแสดงรำมั่งคละทั้งหมด

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นไปในลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ที่เรียกว่า Active Learning คือจัดให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลายโดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกันเอง เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง เกิดเป็นความภาคภูมิใจ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ โดยผู้สอนกำหนดแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ห้าขั้นตอน (5 STEP) มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

2.1 การเรียนรู้ตั้งคำถามหรือขั้นตั้งคำถาม เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนฝึกสังเกตสถานการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความสงสัย จากนั้นฝึกให้เด็กตั้งคำถามสำคัญ รวมทั้งการคาดคะเนคำตอบด้วยการสืบค้นความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และสรุปคำตอบชั่วคราว

2.2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ เป็นขั้นตอนการออกแบบ/วางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการทดลองเป็นขั้นที่เด็กใช้หลักการนิรนัย (Deduction reasoning) เพื่อการออกแบบข้อมูล

2.3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่เด็กมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การสื่อความหมายข้อมูลด้วยแบบต่าง ๆ หรือด้วยผังกราฟิก การแปรผลจนถึงการสรุปผล หรือการสร้างคำอธิบาย เป็นการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งเป็นแก่นความรู้ประเภทข้อเท็จจริง คำนิยาม มโนทัศน์ หลักการ กฎ และทฤษฎี

2.4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร คือขั้นนำเสนอความรู้ด้วยการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นที่น่าสนใจ อาจเป็นการนำเสนอภาษา และนำเสนอด้วยวาจา

2.5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม เป็นขั้นตอนการฝึกเด็กให้นำความรู้ที่เข้าใจ นำการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือเห็นต่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมสร้างผลงานที่ได้จากการแก้ปัญหาสังคมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งอาจเป็นความรู้ แนวทางสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งอาจเป็นนวัตกรรมด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นการแสดงออกของการเกื้อกูลและแบ่งปันให้สังคมมีสันติอย่างยั่งยืน

3. การจัดการเรียนรู้โดยการสอนแบบสาธิต

- 3.1 บอกจุดประสงค์การสาธิตและเรื่องราวที่จะสาธิตให้ผู้เรียนได้รับทราบ
- 3.2 บอกกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ
- 3.3 ผู้สอนแนะนำสื่อการเรียนแต่ละประเภทให้ผู้เรียนทราบ

3.4 ครูสาธิตทำท่าแต่ละทักษะอย่างช้า ๆ และทบทวนซ้ำ ๆ จนผู้เรียนเข้าใจและทำตามได้

3.5 ครูผู้สอนสังเกตผู้เรียนให้ห้องเรียนว่ามองเห็นครูสาธิตหรือไม่ และทำได้ทุกคนหรือไม่

4. กระบวนการกลุ่ม

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนร่วมกันปฏิบัติฝึกหัดการรำมังคละ ศึกษาความเป็นมา นาฏยศัพท์ องค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย แบบมีส่วนร่วม เป็นหมู่คณะ ทุกคนมีบทบาท และมีความสำคัญที่เอื้อต่อกัน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในรายวิชาตามสาระการเรียนรู้

4.1 การเลือกกลุ่ม โดยกำหนดให้หนึ่งกลุ่มมีสมาชิก 8 คน สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยที่ 1-2 สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยที่ 3 ให้จัดกลุ่มแปดคน แล้วกำหนดเป็นคู่ (2 คน)

4.2 การกำหนดเป้าหมาย ตกลงกันในกลุ่มเพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงานคืออะไร อยู่ที่ใด เช่น หากในกลุ่มมีเพื่อนที่เก่งและอ่อนอยู่ด้วยกัน ในกลุ่มต้องมีเป้าหมายทำให้เพื่อนที่อ่อนกว่าช้ากว่าสามารถทำได้เหมือนกับเพื่อนที่เก่งกว่า

4.3 การวางแผนการทำงาน มีการวางแผนร่วมกันว่าจะจัดตำแหน่งผู้ฝึกหัดปฏิบัติท่ารำ การแสดงรำมังคละอย่างไรให้เหมาะสมกับกลุ่มของตนเอง พิจารณาทั้งด้านสรีระส่วนสูง ความแม่นยำและความอ่อนช้อยของลีลาท่ารำ

4.4 ประเมินผลและปรับปรุงการทำงาน เช่น การปฏิบัติท่ารำของกลุ่มมีข้อดีและข้อเสียอย่างไรบ้างและจะปรับปรุงการฝึกซ้อมอย่างไร

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 รูปแบบจะจัดเวลาเรียนที่ยืดหยุ่นตามเนื้อหาและความเหมาะสมของเวลา ตามแนวทางของหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถด้านนาฏศิลป์ไทยให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์การแสดงนาฏศิลป์ไทยและมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีวุฒิภาวะในการรับฟังความคิดเห็นอย่างสันติ ในการร่วมทำงานกับผู้อื่น มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการสังเกต การตรวจใบงาน ให้ความสำคัญในการทดสอบทักษะปฏิบัติท่ารำ และการทดสอบวัดความรู้ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การ

เรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่าและเรียนรู้ตามประสบการณ์จริง โดยผู้วิจัยได้กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ใบความรู้ เกี่ยวกับความเป็นมาของการรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์
2. ใบความรู้ เกี่ยวกับนาฏยศัพท์ ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ และองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านรำมั่งคละ
3. Power point นาฏยศัพท์ ภาษาท่า องค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ท่ารำมั่งคละ 17 ท่า
4. Sound เพลงดนตรีมั่งคละ, กรับไม้ 1 คู่
5. อินเทอร์เน็ต
6. ใบงาน
7. ห้องปฏิบัติการนาฏศิลป์ไทย โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

การวัดและประเมินผล

แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ให้ความสำคัญกับทักษะปฏิบัติการแสดง โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูปิกสำหรับประเมินทักษะการปฏิบัติงาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการวัดผลด้านความรู้ ซึ่งใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือการวัดและประเมินผล
 - 1.1 แบบสังเกตพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.2 แบบประเมินทักษะ
 - 1.2.1 แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น
 - 1.2.2 แบบประเมินทักษะการเลือกใช้อองค์ประกอบของการแสดง
 - 1.2.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำมั่งคละ
 - 1.3 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
 - 1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ
2. วิธีวัด
 - 2.1 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการร่วมทุกกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.2 ประเมินทักษะ
 - 2.2.1 ประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น

2.2.2 ประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง

2.2.3 ประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำมังคละ

2.3 ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.4 ประเมินความพึงพอใจ

3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

เมื่อนักเรียนเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความรู้ที่เกี่ยวข้อง มีทักษะการปฏิบัติท่ารำ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการทำกิจกรรม

4 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะในการทำกิจกรรมดีมาก

3 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะในการทำกิจกรรมดี

2 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะในการทำกิจกรรมพอใช้

1 คะแนน หมายถึง ไม่มีคุณลักษณะในการทำกิจกรรมต้องปรับปรุง

โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
รักษา ศาสน์ กษัตริย์ 1. เข้าใจมีส่วนร่วมรักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะการแสดง 2. เคารพผู้อาวุโส กตัญญู ต่อผู้ให้ความรู้ครูอาจารย์ 3. ยกย่องเชิดชูจงรักภักดี ต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ ผู้ทรง เป็นแบบอย่างในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ของชาติไทย	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
4. นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในศาสนา ที่ตนนับถือ				
มีวินัยรับผิดชอบ 1. ขยันฝึกซ้อม 2. ปฏิบัติทำอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3. ตรงเวลา 4. ทำงานเสร็จตาม กำหนด	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
ใฝ่เรียนรู้ 1. ตั้งใจเรียน 2. ตั้งใจทำกิจกรรม 3. นำความรู้มา ประยุกต์ใช้ 4. สร้างสรรค์งานได้	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
มุ่งมั่นในการทำงาน 1. ตั้งใจทำงาน 2. มีความพยายาม 3. มีความอดทน 4. ทำงานจนสำเร็จ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
รักความเป็นไทย 1. มีมารยาท สัมมา คารวะที่ดี 2. แต่งกายสุภาพ 3. งามอย่างไทยประณีต อ่อนช้อยในการรำ 4. มีทักษะในการแสดง นาฏศิลป์ไทย	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

แบบประเมินทักษะ

3.2.1 แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น

3.2.2 แบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง

3.2.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำมังคละ

โดยมีเกณฑ์การประเมินทักษะทั้งสามแบบประเมิน ตามลำดับดังนี้

- 4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะเด่นชัด
- 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะค่อนข้างชัดเจน
- 2 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะในการปฏิบัติกิจกรรมปานกลาง
- 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะน้อย

เกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
นาฏยศัพท์ 1. การตั้งวง 2. การจับ 3. การใช้เท้า 4. การเอียงศีรษะ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
ภาษาท่า 1. ท่าเรียก 2. ท่าโศกเศร้า 3. ท่าอาย 4. ท่าเชื่อม	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

เกณฑ์การประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ผู้แสดง</p> <p>1. เลือกผู้แสดงได้เหมาะสม</p> <p>2. เลือกผู้แสดงได้ถูกต้องกับองค์ประกอบการแสดง</p> <p>3. ผู้แสดงปฏิบัติท่าทำได้ถูกต้อง</p> <p>4. ผู้แสดงปฏิบัติท่าทำได้สวยงาม</p>	<p>มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว</p>
<p>ดนตรี และบทเพลง</p> <p>1. เลือกเพลงและดนตรีได้ถูกต้อง</p> <p>2. เลือกเพลงและดนตรีได้เหมาะสมกับการแสดง</p> <p>3. เข้าใจจังหวะของเพลง</p> <p>4. เข้าใจทำนองของเพลง</p>	<p>มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว</p>
<p>เครื่องแต่งกาย</p> <p>1. เลือกเครื่องแต่งกายได้เหมาะสมกับผู้แสดง</p> <p>2. เลือกเครื่องแต่งกายได้เหมาะสมกับประเภทของโอกาสที่แสดง</p> <p>3. แต่งกายถูกต้องตามจารีตแบบแผน</p> <p>4. เลือกเครื่องแต่งกายได้สวยงาม</p>	<p>มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว</p>

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>โอกาสที่ใช้แสดง</p> <p>1. เลือกใช้องค์ ประกอบ เหมาะสมกับโอกาสที่จะ แสดง</p> <p>2. จัดรูปแบบการแสดงผล เหมาะสมกับโอกาสที่จะ แสดง</p> <p>3. จัดลำดับทำร่ำได้ สอดคล้องกับเวลาที่จะใช้ แสดง</p> <p>4. จัดสรรเวลาในการ เตรียมตัวทำการแสดงผล</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>
<p>ทำร่ำ และกระบวนการ ร่ำ</p> <p>1. เลือกสรรจัด ลำดับทำ ร่ำมั่งคละได้ถูกต้อง เหมาะสมตามแบบแผน</p> <p>2. เลือกสรรจัด ลำดับ กระบวนการร่ำมั่งคละได้ ถูกต้องเหมาะสมกับแบบ แผน</p> <p>3. เลือกสรรจัด ลำดับทำ ร่ำมั่งคละได้สอดคล้อง กับทำร่ำที่พบในท้องถิ่น</p> <p>4. เลือกสรรลำดับ กระบวนการร่ำมั่งคละได้ สอดคล้องกับที่พบใน ท้องถิ่น</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>

เกณฑ์การประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ความสอดคล้องของท่ารำกับเพลง</p> <p>1. ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง</p> <p>2. ปฏิบัติท่ารำได้สวยงาม</p> <p>3. ปฏิบัติท่ารำได้สอดคล้องกับจังหวะเพลง</p> <p>4. ปฏิบัติท่ารำหลักและท่าเชื่อมได้ตามแบบแผน</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>ความคล่องแคล่วในการรำ</p> <p>1. เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่ว</p> <p>2. เคลื่อนไหวร่างกายได้สวยงาม</p> <p>3. เคลื่อนไหวร่างกายได้สอดคล้องกับจังหวะเพลง</p> <p>4. เคลื่อนไหวร่างกายในท่ารำหลักและท่าเชื่อมได้เหมาะสมถูกต้อง</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>ความสวยงามของลีลาท่ารำ</p> <p>1. ปฏิบัติท่ารำได้เข้มแข็ง</p> <p>2. ปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อย</p> <p>3. ปฏิบัติท่ารำได้งดงามตามจังหวะเพลง</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
4. ปฏิบัติทำร่ำได้ เหมาะสมสอดคล้องกับ กระบวนการ				
การแสดงสีหน้าและ อารมณ์ 1. แสดงสีหน้าเหมาะสม กับคู่แสดง 2. แสดงสีหน้าสอดคล้อง อารมณ์เพลง 3. สีหน้าสื่อสาร กับผู้ชม ได้ 4. อารมณ์โน้มน้าวใจ ผู้ชมได้	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
ความกล้าแสดงออก 1. มีความมั่นใจในการ แสดง 2. กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับคู่ร่ำ 3. การแก้ปัญหา เฉพาะหน้าเมื่อลืมทำร่ำ 4. ร่ำร่าอย่างเป็น ธรรมชาติ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

โดยมีการแปลความหมายของคะแนน คะแนนรวมเฉลี่ยเหลือเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

- 9-10 คะแนน ระดับดีมาก/ ผ่าน
- 7-8 คะแนน ระดับดี/ ผ่าน
- 5-6 คะแนน ระดับพอใช้/ ผ่าน
- 0-4 คะแนน ระดับปรับปรุง/ ไม่ผ่าน

3.3 แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก ให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ประกอบด้วย 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนที่ 1 ความเป็นมาของรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ นาฏยศัพท์และภาษาท่าทาง นาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง

แผนที่ 2 องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านรำมั่งคละ

แผนที่ 3 ทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ ท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำ

แผนที่ 4 ทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ ท่าที่ 9 -17 และกระบวนการรำ

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ศ22104
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายวิชา นาฏศิลป์ 2
สาระนาฏศิลป์ (พื้นฐาน)
จำนวน 0.5 หน่วยกิต (20 ช.ม.)

ศึกษาสร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร พร้อมนำเสนอ
ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการแสดง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ วิจารณ์การแสดง และเชื่อมโยงการเรียนรู้
ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ สามารถเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการ
แสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย ละคร
พื้นบ้าน อธิบายอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีผลต่อเนื้อหาของละครสมัยต่าง ๆ

โดยมีทักษะกระบวนการทางนาฏศิลป์ ในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ การ
วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานนาฏศิลป์

เพื่อให้เห็นคุณค่างานนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเข้าใจ
ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี-นาฏศิลป์ กับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และการนำความรู้ไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้ (เฉพาะหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ)

1. อธิบายความเป็นมาของรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุดรธานีได้
2. อธิบายความหมาย ลักษณะของนาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ได้ถูกต้อง
3. อธิบายองค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยในการรำมั่งคละได้ถูกต้อง
4. อธิบายและมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำมั่งคละได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย
5. อธิบายและมีทักษะในการปฏิบัติท่ารำมั่งคละและกระบวนการรำ นำไปใช้ได้ถูกต้อง
6. มีความรับผิดชอบต่อการฝึกปฏิบัติท่ารำมั่งคละ
7. มีวินัย มีความสามัคคีในหมู่คณะ
8. มีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักความเป็นไทย
9. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานการแสดงรำมั่งคละ

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
		- มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรักความ เป็นไทย	ทั้งที่เหมือนและ แตกต่างกันไป		
2	องค์ประกอบนำพา ช่างสร้างสรรค์ - องค์ประกอบ ของการแสดง นาฏศิลป์ไทย พื้นบ้านรำมโนละคร 1. ผู้แสดง 2. ดนตรีและ บทเพลง 3. เครื่องแต่ง กาย 4. อุปกรณ์ ประกอบการ แสดง 5. โอกาสที่ใช้ แสดง 6. ทำรำและ กระบวนการรำ	- อธิบาย องค์ประกอบของ การแสดงนาฏศิลป์ ไทยในการรำมโนละคร ได้ถูกต้อง - สามารถเลือก องค์ประกอบ นาฏศิลป์มาใช้แสดง ในโอกาสต่าง ๆ ได้ อย่างเหมาะสม - มีความรับผิดชอบ ต่อการกิจกรรมการ เรียนรู้ - มีวินัย มีความ สามัคคีในหมู่คณะ - มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรักความ เป็นไทย	ความสมบูรณ์ แบบของการ แสดงนาฏศิลป์ ไทย จำเป็นต้อง อาศัย องค์ประกอบ ของการแสดงที่ จำเป็นต่อการ แสดงชุดนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความ ลงตัวและเกิด ความงาม	1	10
3	ลีลาเลิศล้ำงาม อย่างไทย - ดัดตน ยืดคลาย กล้ามเนื้อ	- อธิบายลักษณะท่า รำมโนละครท่าที่ 1-8	ท่ารำมโนละครที่ พบในเขต จังหวัดอุดรดิตถ์	15 นาที	

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
	(ต้นชั่วโมงก่อนฝึก ปฏิบัติทำรำ) - ฝึกทักษะปฏิบัติ ทำรำมั่งคละ ทำรำที่ 1-8 และ กระบวนการรำ รวมถึงทบทวน ทำรำที่ 1-8	และกระบวนการรำ ได้อย่างถูกต้อง - มีทักษะในการ ปฏิบัติทำรำมั่งคละ ทำที่ 1-8 และ กระบวนการรำได้ ถูกต้อง และ เหมาะสมกับวัย - มีความรับผิดชอบ ต่อการฝึกปฏิบัติ ทำรำมั่งคละ - มีวินัย มีความ สามัคคีในหมู่คณะ - มีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรักความ เป็นไทย	มีจำนวน 17 ทำรำ โดยแต่ละ ท่ามีความ เหมือนและ แตกต่าง กับ ทำรำที่พบใน เขตจังหวัด สุโขทัย และ พิษณุโลก ใน การปฏิบัติทำรำ ผู้ฝึกหัดต้องใฝ่ เรียนรู้มุ่งมั่น หมั่นฝึกซ้อม ทบทวนอยู่เสมอ	1.45	10
	ลีลาเลิศล้ำงาม อย่างไทย (ต่อ) - ดัดตน ยืด คลายกล้ามเนื้อ (ต้นชั่วโมงก่อนฝึก ปฏิบัติทำรำ) - ฝึกทักษะปฏิบัติ ทำรำมั่งคละ ทำรำที่ 9-17 และ กระบวนการรำ รวมถึงทบทวนทำ รำที่ 1-17	- อธิบายลักษณะท่า รำมั่งคละทำที่ 9-17 และกระบวนการรำ ได้อย่างถูกต้อง - มีทักษะในการ ปฏิบัติทำรำมั่งคละ ทำที่ 9-17 และ กระบวนการรำ ได้ อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับวัย	ฝึกปฏิบัติรำ มั่งคละ และ กระบวนการรำ ซึ่งเป็นรูปแบบ การใช้แถว ใน การนำเสนอชุด การแสดง ผู้ ฝึกหัดต้องใฝ่ เรียนรู้ฝึกซ้อม ทบทวนอยู่	15 2.15	10

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
	- ทดสอบ ภาคปฏิบัติครั้งละ 5 คู่	- มีทักษะในการ ปฏิบัติรำมังคละท่าที่ 1-17 และ กระบวนการรำ ได้ อย่างต่อเนื่องถูกต้อง เหมาะสมกับวัย - มีความรับผิดชอบ ต่อการฝึกปฏิบัติท่า รำมังคละ - มีวินัย มีความ สามัคคีในหมู่คณะ - มีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่ เรียนและรักความ เป็นไทย - มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์สืบสานการ แสดงรำมังคละ	สม่ำเสมอ ให้ เกิดความ ชำนาญ อ่อน ช้อยงดงาม เกิด ความเข้าใจ ซาบซึ้ง จาก การมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์	1	
	ปัจฉิมนิเทศ			30 นาที	

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ (เฉพาะหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ)

ชื่อวิชา นาฏศิลป์ 2

รหัสวิชา ศ22104

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

ภาคเรียนที่ 2/2561

เวลา 8 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ / เรื่อง	เวลาเรียน (ชั่วโมง)	ภาระชิ้นงาน
1. ความเป็นมา ควรศึกษา	แผนที่ 1 ความเป็นมาของรำมั่งคละ ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ และนาฏย ศัพท์ ภาษาท่าที่เกี่ยวข้อง	1	(ปฐมนิเทศ) ใบงานที่ 1 แผนผังความรู้ (เติม เรื่องราวความเป็นมา ลงในช่องว่าง, นาฏย ศัพท์/ ภาษาท่า นาฏศิลป์) แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. องค์ประกอบ นำพาช่าง สร้างสรรค์	แผนที่ 2 องค์ประกอบของการ แสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านรำมั่งคละ	1	ใบงานที่ 2 (mind map) แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
3. ลีลาเลิศล้ำงาม อย่างไทย	แผนที่ 3 ทักษะการปฏิบัติท่ารำ มั่งคละ ท่าที่ 1-8 และกระบวน การรำ แผนที่ 4 ทักษะการปฏิบัติท่ารำ มั่งคละ ท่าที่ 9-17 และกระบวน การรำ	2 3.30	ปฏิบัติท่ารำ แบบประเมิน ภาคปฏิบัติ แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
ปัจฉิมนิเทศ		30 นาที	แบบทดสอบหลังเรียน แบบประเมินความ พึงพอใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 2/2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของศิลปะ

เรื่อง ความเป็นมาของรามังคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่

เกี่ยวข้อง

เวลา 1 ชั่วโมง

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ศ 3.1 ม.2/2 สร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความเป็นมาของรามังคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ได้ถูกต้อง (K)
2. อธิบายความหมายและลักษณะของนาฏยศัพท์ ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ได้ถูกต้อง (K)
3. สามารถแสดงนาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื่องต้นที่เกี่ยวข้องได้ (P)
4. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ สามัคคี มีวินัย รักความเป็นไทยและ

ใฝ่เรียนรู้ (A)

สาระสำคัญ

รามังคละเป็นการแสดงพื้นบ้านที่เป็นวัฒนธรรมร่วมของชาวบ้านในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์เป็นการร่ายรำอย่างไม่มีแบบแผนตายตัวในหมู่ชาวบ้านโดยใช้วงดนตรีม้งคละบรรเลงประกอบการแสดง ซึ่งไม่มีหลักฐานการเกิดขึ้นที่แน่ชัด แต่พบว่ามีการแสดงอย่างเป็นแบบแผน ในสถาบันการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ถึงปัจจุบัน โดยลักษณะการรำจะใช้นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ตามแบบแผนการแสดงนาฏศิลป์ไทยเป็นสำคัญ

สาระการเรียนรู้

- ความเป็นมาของการรามังคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์
- นาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์

กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP)

ขั้นที่ 1 ตั้งคำถาม (Learning Question)

1. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

2. ครูผู้สอนนำวีดิทัศน์การแสดงรำมั่งคละ ให้ผู้เรียนได้รับชม
3. ครูผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเรื่องความเป็นมาของการรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ นานาชาติ ภาษาท่าที่พบในการรำมั่งคละ เช่น รำมั่งคละมีความเป็นมาอย่างไร ใครรู้จักบ้าง รำมั่งคละเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไร การแสดงในช่วงดนตรีอะไรประกอบการแสดง ท่าทางที่ใช้รำได้แก่ท่าอะไรบ้าง นักเรียนเคยปฏิบัติหรือไม่ แล้วให้ผู้เรียนตอบตามความเข้าใจ

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

4. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน สืบค้นข้อมูลจากใบความรู้ที่ 1 เกี่ยวกับความเป็นมาของการรำมั่งคละนานาชาติ ภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงรำมั่งคละ

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของรำมั่งคละ ชื่อนานาชาติ ภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงรำมั่งคละ ช่วยกันเขียนลงในใบงานที่ 1 แผนผังความรู้ แล้วตกแต่งให้สวยงามและเรียบร้อย

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to Communicate)

6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานแผนผังความรู้ เรื่องประวัติความเป็นมาของรำมั่งคละ นานาชาติ ภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงรำมั่งคละ หน้าชั้นเรียน
7. ครูผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของการรำมั่งคละผ่านสื่อการสอน (Power point) และแจกใบความรู้ให้กับนักเรียนเพื่อความเข้าใจที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมกับสาธิต นานาชาติ ภาษาท่าขั้นเบื้องต้น โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามไปพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

8. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานแผนผังความรู้ เรื่องความเป็นมาของการรำมั่งคละ นานาชาติ ภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงรำมั่งคละ จัดเป็นป้ายนิเทศนอกห้องเรียนอย่างสวยงาม มีสาระน่าสนใจ
9. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. วีดิทัศน์การแสดงรำมั่งคละ <https://www.youtube.com/watch?v=AWEo75KJnPU>
2. สื่อการสอน (Power point)
3. ใบความรู้ที่ 1
4. ใบงานที่ 1 แผนผังความรู้

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. อธิบายความเป็นมาของร่ำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ได้ถูกต้อง (K)	- ทำแบบทดสอบเรื่องความเป็นมาของการร่ำมั่งคละ	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องความเป็นมาของการร่ำมั่งคละ	- ตอบแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้อง 12 ข้อ ขึ้นไป จาก 15 ข้อ
2. อธิบายความหมายและลักษณะของนาฏยศัพท์ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ได้ถูกต้อง (K)	นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง - ทำใบงานที่ 1	นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง	
3. สามารถแสดงนาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องได้ (P)	- ทำใบงานที่ 1 - สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม	- แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่า	- ทุกหัวข้อรายการประเมินผ่านที่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจสามัคคี มีวินัยและใฝ่เรียนรู้ (A)	การเรียนรู้	- แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	

เกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
นาฏยศัพท์	มีองค์ประกอบ	มีองค์ประกอบ	มีองค์ประกอบ	มีองค์ประกอบ
1. การตั้งวง	ทั้ง 4 ข้อ	3 ข้อ	2 ข้อ	เพียงข้อเดียว
2. การจับ				
3. การใช้เท้า				
4. การเอียงศีรษะ				
ภาษาท่า	มีองค์ประกอบ	มีองค์ประกอบ	มีองค์ประกอบ	มีองค์ประกอบ
1. ท่าเรียก	ทั้ง 4 ข้อ	3 ข้อ	2 ข้อ	เพียงข้อเดียว
2. ท่าโศกเศร้า				

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
3. ทำอายุ				
4. ทำเชื่อม				

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์</p> <p>1. เข้าใจมีส่วนร่วมรักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะการแสดง</p> <p>2. เคารพผู้อาวุโส กตัญญู ต่อผู้ให้ความรู้ครูอาจารย์</p> <p>3. ยกย่องเชิดชูจงรักภักดี ต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ ผู้ทรง เป็นแบบอย่างในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ของชาติไทย</p> <p>4. นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใน ศาสนา ที่ตนนับถือ</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>
<p>มีวินัยรับผิดชอบ</p> <p>1. ขยันฝึกซ้อม</p> <p>2. ปฏิบัติทำอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ</p> <p>3. ตรงเวลา</p> <p>4. ทำงานเสร็จตาม กำหนด</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ใฝ่เรียนรู้ 1. ตั้งใจเรียน 2. ตั้งใจทำกิจกรรม 3. นำความรู้มา ประยุกต์ใช้ 4. สร้างสรรค์งานได้	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
มุ่งมั่นในการทำงาน 1. ตั้งใจทำงาน 2. มีความพยายาม 3. มีความอดทน 4. ทำงานจนสำเร็จ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
รักความเป็นไทย 1. มีมารยาท สัมมา การวະที่ดี 2. แต่งกายสุภาพ 3. งามอย่างไทยประณีต อ่อนช้อยในการรำ 4. มีทักษะในการแสดง นาฏศิลป์ไทย	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ความเป็นมาของรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ นาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาความเป็นมาของรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมถึงนาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง แล้วบันทึกผลลงในใบงานที่ 1

ความเป็นมาของการรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

ดนตรีมั่งคละและการรำมั่งคละเป็นการแสดงพื้นบ้านที่เป็นวัฒนธรรมร่วมของชาวบ้านในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัยและอุตรดิตถ์ เพื่อบรรเลงในงานต่าง ๆ โดยเฉพาะงานที่มีลักษณะเป็นขบวนแห่ เช่น งานบวชพระแห่หน้าค งานตรุษสงกรานต์ งานลอยกระทงและงานแห่เทียนพรรษา ซึ่งในระยะแรก ๆ มีเฉพาะการบรรเลงดนตรีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต่อมาเมื่อบรรเลงดนตรีในจังหวะที่สนุกสนานก็มีการออกกลดลวดลายท่วงท่ารำต่าง ๆ โดยลักษณะท่ารำเหล่านั้นจะเป็นลักษณะวาดวงแขน ม้วนมือและย่ำเท้าให้เข้ากับจังหวะดนตรีเท่านั้น เป็นท่ารำที่ผู้รำนึกรำแล้วรำออกมาโดยมีลีลาที่เป็นท่าทางต่าง ๆ ไม่มีมาตรฐานทางด้านนาฏศิลป์ โดยจะคิดลีลาท่าทางดีเด่นมาอวดกัน เมื่อผู้หนึ่งรำได้คนอื่น ๆ ต่างก็คิดลีลามาประชันกัน ผู้รำก็จะจดจำไปร่ำรำต่อ ๆ กันโดยไม่มีแบบแผนตายตัว

การรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่จะพบเห็นได้ในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ในครั้งอดีตท่ารำที่เป็นแบบแผนอย่างนาฏศิลป์ไทยไม่มีในกลุ่มของชาวบ้านแต่อย่างใด แต่ท่าทางการรำรำเป็นไปตามท่วงทีลีลาของจังหวะดนตรีมั่งคละที่เน้นความสนุกสนานยกไม้ยกมือรำตาม ๆ กันไป แล้วแต่ประสบการณ์ทางสุนทรีย์ของแต่ละบุคคล

สำหรับท่ารำที่เป็นแบบแผนเกิดขึ้นภายหลังเมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา (ปี 2533-ปัจจุบัน) โดยผ่านกลไกของระบบการศึกษา ผู้แสดงมีทั้งกลุ่มชาวบ้านผู้สูงอายุและนักเรียนโรงเรียน

พิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ รวมถึงเริ่มพบเห็นได้ในสถานบันการศึกษาอื่น ๆ ด้วย โดยมีสาระสำคัญตามลำดับเหตุการณ์ดังนี้

ทำรำมังคละที่พบในจังหวัดอุตรดิตถ์เมื่ออดีตเหมือนกับทำรำมังคละของจังหวัดพิษณุโลก เป็นทำรำที่ นางอนงค์ นาคสวัสดิ์ อาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก คิดประดิษฐ์ไว้จำนวน 12 ท่า ได้แก่ ท่าถือดอกไม้ ท่ามอง ท่าขอดอกไม้ ท่าแยงดอกไม้ ท่าเซ็ง ท่าเจ้าชู้โก้แจ้ ท่ากุ่ม ๆ ท่าเจ้าชู้ยักษ์ ท่าไล่ ท่าผิดหวัง ท่าเมิน และท่าป้อ ต่อมาในปี พ.ศ. 2516 อาจารย์พรณี สายแสง ซึ่งรับการถ่ายทอดทำรำจากนางอนงค์ นาคสวัสดิ์ ได้ถ่ายทอดทำรำมังคละให้อาจารย์ฐิติมา วิทยาวงศรจิ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยนเรศวร และอาจารย์ฐิติมาได้ถ่ายทอดทำรำให้กับอาจารย์มาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ ครูโรงเรียนพิชัยในอดีต ปัจจุบันท่านปฏิบัติราชการที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ จำนวน 9 ท่า ได้แก่ ท่าเจ้าชู้ยักษ์ ท่าเจ้าชู้โก้แจ้ ท่าป้อ ท่าถือดอกไม้ ท่าไล่ ท่าขอดอกไม้ ท่าแยงดอกไม้ ท่าผิดหวัง และท่าเมิน ซึ่งขณะท่านสอนอยู่ที่โรงเรียนพิชัย ท่านฝึกหัดให้กับนักเรียนเพื่อแสดงในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น และจังหวัดอุตรดิตถ์เสมอมา แต่เมื่อท่านย้ายออกจากโรงเรียนพิชัยการทำรำมังคละก็ซบเซาไปในที่สุด

จนในปี พ.ศ. 2551 นายถนัดกิจ ขวัญแก้ว ได้มาปฏิบัติหน้าที่ครูสายผู้สอนที่โรงเรียนพิชัย จึงเริ่มฟื้นฟูถ่ายทอดทำรำมังคละให้แก่นักเรียนและชาวบ้านจำนวนหนึ่ง โดยทำรำมังคละที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นทำรำของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ที่ปรับปรุงมาจากทำรำมังคละของอาจารย์สำเนา จันทรจรรยา ประชาญ์ท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดงของอำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย โดยนำมาใช้จำนวน 13 ท่า ได้แก่ ท่าตกรับรัก ท่าช่างประสานงา ท่ากาสาวไล่ ท่ากวางเดินดง ท่าสอดสร้อยมาลา แปลง ท่าไหว้ ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง ท่านางอวย ท่าลิงอุ้มแดง ท่าลิงข่มตอ ท่าผาลาเพียงไหล ท่าจีบยาวและท่ามอญชมดาว นอกจากนี้มี 3 ท่าที่ปรับปรุงทำรำโดยนายถนัดกิจเอง ได้แก่ ท่าตบมือ ท่ากระโดดตบ ท่าจีบ-ปล่อย และอีก 1 ท่าได้แก่ท่าปัด เป็นทำรำที่นำมาจากระบำชั้นตุง รวมทั้งสิ้น 17 ท่ารำ และยังคงใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

การทำรำมังคละสุนทรียะมหรสพของชาวบ้านตั้งแต่ครั้งอดีตจวบจนถึงปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับยุคสมัยระหว่างสังคมเกษตรกรรมและสังคมอุตสาหกรรม ด้วยดังนี้

1. ดนตรีและรำมังคละเขตอำเภอพิชัย นับแต่อดีตกาลถึงปี พ.ศ. 2491 มีลักษณะที่สอดคล้องกับสังคมเกษตรกรรม เป็นไปในวิถีชาวบ้านซึ่งอาจเกิดจากการรับเอาวัฒนธรรมใกล้เคียงมาปรับใช้กับวัฒนธรรมของตน เกิดความกลมกลืนโดยปริยายในลักษณะของการซึมซับถือปฏิบัติสืบเนื่องมาอย่างยาวนานตามกาลเวลา จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัฒนธรรม
2. ดนตรีมังคละในเขตอำเภอพิชัย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึงปัจจุบันมีลักษณะที่สอดคล้องกับสังคมอุตสาหกรรมจากปัจจัยด้านบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ อีกทั้งความ

เจริญทางวัตถุทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมการแสดงที่กระทบกันไปมาจากสังคมภายนอกที่มี ศิลปวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันด้วยปัจจัยด้านการคมนาคมและการสื่อสารที่สะดวกยิ่งขึ้น

3. รำมั่งศิลปะในเขตอำเภอพิชัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบันมีลักษณะที่สอดคล้องกับ สังคมอุตสาหกรรมเช่นกัน กล่าวคือบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการรำที่มีแบบแผนล้วนเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการผ่านกลไกทางการศึกษาที่เข้ามาพร้อม ๆ กับวิทยาการและความเจริญทางวัตถุในทุกรูปแบบ ทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่กระทบกันไปมาซึ่งมีพลวัตค่อนข้างสูง เกิดเป็น วัฒนธรรมร่วมที่เกิดจากการหยิบยืมและการผสมผสาน

นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์

นาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์ หมายถึงศัพท์ที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย เป็นศัพท์เฉพาะที่ใช้เกี่ยวกับการ ปฏิบัตินาฏศิลป์ เพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน หรือเป็นศัพท์ที่ใช้ในการฝึกหัดรำ ได้แก่ ระเบียบ รำ ฟ้อน เซิ้ง โขนและละคร

ประเภทของนาฏยศัพท์ ประกอบไปด้วย

1. นามศัพท์ คือคำศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อท่ารำต่าง ๆ เช่น วง จีบ กระทบ กระทบ ยกเท้า ก้าวเท้า ประเท้า ตบเท้า กระทบ จรดเท้า ตเตะเท้า ซอยเท้า ขยั้นเท้า ฉายเท้า สะดุดเท้า รวมเท้า กล่อมไหล่ เป็นต้น

2. กิริยาศัพท์ คือศัพท์ที่ใช้เรียกอาการหรือกิริยาของผู้รำ แบ่งออกเป็น

- ศัพท์เสื่อม คือศัพท์ที่ใช้เรียกให้ผู้รำรู้ว่ากำลังรำผิดหรือปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง เพื่อให้ ผู้รำรู้ตัวและแก้ไขท่ารำของตนให้ดีขึ้น เช่น วงล้ำ วงคว่ำ วงเหยียด วงหัก วงลั่น คอหัก เกร็งคอ หอบไหล่ ทрудตัว ขย่มตัว เหลี่ยมล้ำ รำลน รำเลื้อย รำล้ำจังหวะ รำหน่วงจังหวะ เป็นต้น

- ศัพท์เสริม คือศัพท์ที่ใช้เรียกเพื่อปรับปรุงท่ารำให้ถูกต้องสวยงาม เช่น ก้นวง ลดวง ส่งมือ ดึงมือ หักข้อ หลบศอก เปิดคาง กดคาง ทรงตัว แผ่นตัว ดึงไหล่ กดไหล่ ดึงเอว กดเกลียวข้าง หลบเข้า ถีบเข้า แข็งเข้า ก้นเข้า เปิดสัน เป็นต้น

3. นาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด คือศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้เรียกในภาษานาฏศิลป์นอกเหนือไปจากนาม ศัพท์และกิริยาศัพท์ เช่น จีบยาว จีบสั้น ลักคอง นายโรง พระใหญ่-พระน้อย นางกษัตริย์ นางตลาด ผู้เมีย ยืนเครื่อง

นาฏยศัพท์เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการรำมั่งคละ

ที่	ชื่อท่า	ลักษณะท่ารำ
1	วงบน คือการนำนิ้วทั้ง 4 เรียงชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ยกกำแขนขึ้นให้เป็นวงโค้ง ยกแขนใดแขนหนึ่งขึ้นแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ส่งลำแขนออกไปข้างลำตัว วงบนของพระจะอยู่ระดับแฉ่งศีรษะ ส่วนวงบนของนางจะอยู่ระดับทรวงอก วงพระกว้างกว่า วงนางเล็กน้อย	
2	วงกลาง การนำนิ้วทั้ง 4 เรียงชิดติดกัน ส่วนนิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ยกกำแขนขึ้นให้เป็นวงโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับไหล่	
3	วงล่าง การนำนิ้วทั้ง 4 เรียงชิดติดกัน ส่วนนิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือให้ปลายนิ้วอยู่ระดับเอวหรือชายพก แฉ่งกลางของพระต้องกันข้อศอกออกไปด้านข้างสะเอว ส่วนวงล่างของนางให้หนีบข้อศอกเข้าหาลำตัว ปลายนิ้วจะอยู่ระดับเอว	
4	จิบหงาย ปฏิบัติได้โดยให้นิ้วหัวแม่มือหักเข้าจรดข้อแรกของนิ้วชี้ จากนั้นกรีดนิ้วทั้ง 3 ให้ตั้งออกเป็นรูปพัด หงายข้อมือขึ้นแล้วหักข้อมือเข้าหาลำแขนให้ปลายจิบชี้ขึ้นข้างบน	
5	จิบคว่ำ ลักษณะการจิบจะปฏิบัติคล้ายกับการจิบหงาย เพียงแต่จิบคว่ำให้คว่ำตัวจิบลง ลำแขนจะงอหรือตั้งขึ้นอยู่กับท่ารำ หักข้อมือเข้าหาลำแขน	

ที่	ชื่อท่า	ลักษณะท่ารำ
6	จีบปรกหน้า คือการนำมือมาจีบบริเวณใบหน้า หักข้อมือเข้าหาหน้าผาก	
7	จีบปรกข้าง คือการนำมือมาจีบบริเวณด้านข้าง หักข้อมือเข้าหาแก้มศีรษะ	
8	จีบส่งหลัง คือการนำมือไปจีบบริเวณด้านหลัง แขนตึง ส่งแขนไปให้พ้นลำตัว	
9	ประเท้า ยืนเหยียดเท้าขวาหรือซ้ายแล้วจะประเท้า ปฏิบัติได้โดยการยกมุกเท้าขึ้น ย่อเข่าลง แล้วตบมุกลงในลักษณะที่ส้นเท้ายังวางอยู่กับพื้นพร้อมกับยกเท้าขึ้น จากนั้นเข็ดปลายเท้า	
10	ยกเท้า เป็นกิริยาของเท้าที่ต่อจากการประเท้า ลักษณะของเท้าที่ยกจะแตกต่างกันระหว่างตัวพระและตัวนาง การยกเท้า แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ การยกเท้าแบบพระ ตัวพระจะยกเท้าโดยแบะเข่าออกไปด้านข้าง ให้ข้อเท้าอยู่ระดับครึ่งน่องของเท้าที่ยืนอยู่	

ที่	ชื่อท่า	ลักษณะท่ารำ
	<p>การยกเท้าแบบนาง ตัวนางจะไม่แบะเข้าแต่จะยกเท้าไปข้างหน้า ในลักษณะหนีบขาที่ยกมาหาขาที่ยืนรับน้ำหนักอยู่</p>	
11	<p>ก้าวเท้า เป็นกิริยาของเท้าที่ต่อจากการยกเท้า การก้าวเท้าจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ก้าวหน้ากับก้าวข้าง ซึ่งทั้งตัวพระและตัวนางจะมีลักษณะการก้าวเท้าที่แตกต่างกัน</p> <p>การก้าวเท้า แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้</p> <p>การก้าวเท้าแบบพระ ปฏิบัติได้โดยวางส้นเท้าที่ก้าวให้ตรงกับปลายเท้าหลังที่วางอยู่ในลักษณะเปิดส้นเท้า แบะเข้าออก ย่อเข้าลง</p> <p>การก้าวเท้าแบบนาง ปฏิบัติได้โดยวางส้นเท้าที่ก้าวให้ตรงกับปลายเท้าหลังที่วางอยู่ในลักษณะเปิดส้นเท้า แต่ให้หนีบเข้าเข้าหากัน</p>	

ที่	ชื่อท่า	ลักษณะท่ารำ
	<p>การก้าวข้างแบบพระ ปฏิบัติได้โดยวางส้นเท้าที่ก้าวให้ตรงกับปลายเท้าที่ยืนเต็มเท้าในลักษณะเป็นเส้นตรงด้านข้างแล้วย่อเข้าทั้ง 2 ลง ให้น้ำหนักอยู่กับขาที่ก้าว</p> <p>การก้าวข้างแบบนาง ปฏิบัติได้โดยวางส้นเท้าที่ก้าวให้ตรงกับปลายเท้าที่ยืนอยู่แล้วพลิกข้อเท้าหักลำเข่าเข้าหาหน้าของขาที่ก้าวข้าง ย่อเข้าทั้ง 2 ลง</p>	
12	<p>กระดกเท้า</p> <p>กระดกหลัง กระทุ้งเท้าแล้วถีบเข่าไปข้างหลังมากๆ ให้เข่าทั้งสองข้างแยกห่างจากกัน ให้ส้นเท้าชิดกันมากที่สุด หักปลายเท้าลง ย่อเข่าที่ยืน ตัวพระต้องกันเข่าด้วย</p>	

ภาษาท่าทางนาฏศิลป์

ภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์คือการนำท่าหรือนาฏยศัพท์เบื้องต้น คือท่าตั้งวงและท่าจับในลักษณะต่าง ๆ มาประสมกันทำให้เกิดเป็นท่ารำต่าง ๆ ขึ้นและมีความหมายสามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ได้ และทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจบทละครหรือความหมายของเพลงที่ใช้แสดงได้ง่ายขึ้น ทั้งยังทำให้เกิดความสนุกสนานและความสวยงามอีกด้วย ภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ท่าทางที่ใช้แทนคำพูด

1.1 ท่าเรียก ให้ยกมือขึ้นในลักษณะตั้งวงด้านข้าง แล้วหักข้อมือลง ปาดมือ กรีดนิ้ว
เข้าหาตัว

1.2 ท่าปฏิเสธ ให้ใช้มือใดมือหนึ่งตั้งขึ้นแล้วหันฝ่ามือออก สายข้อมือเล็กน้อย

1.3 ท่าไล่ออกไป นำมือซ้ายจิบหงาย งอแขน แล้วจึงค่อย ๆ ม้วนมือที่จิบออกไปตั้งวง
อยู่ด้านหน้า

1.4 ท่าตัวเรา นำมือซ้ายตั้งวงแล้วนำมาจิบหงายเข้าที่หน้าอก

2. ท่าทางที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกภายใน การเคลื่อนไหวท่าทางเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก เป็นการเคลื่อนไหวท่าทางตามแบบนาฏศิลป์ไทยที่เลียนแบบท่าทางธรรมชาติ ลักษณะการเคลื่อนไหวแบบนี้จะใช้ท่าทางบ่งบอกอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ซึ่งอาจจะเป็นการฟ้องรำตีบท ประกอบบทร้อง หรืออาจจะแสดงอารมณ์ความรู้สึกด้วยสีหน้าท่าทางให้สมจริงตามบทบาทของตัวละครก็ได้

การแสดงอารมณ์และความรู้สึก เป็นลักษณะการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อบ่งบอกอารมณ์ความรู้สึกที่มีลีลาท่าทางเฉพาะ เช่น บอกอารมณ์รัก โกรธ ตีใจ ร้องไห้ เป็นต้น

2.1 ท่ารัก ปฏิบัติโดยการประสานลำแขน ใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างวางทาบบริเวณฐานไหล่หรืออก

2.2 ท่าโกรธ ปฏิบัติโดยการตั้งข้อมือขึ้น ใช้นิ้วพาดตัวตักขึ้นแล้วเก็บนิ้วซึ่งงอเข้าหาฝ่ามือหรือฝ่ามือซ้ายถูบริเวณคางใต้ใบหูซ้าย ถูไปถูมาแล้วกระชากลง หรือนำมือมาถูที่หน้าอก

2.3 ท่าดีใจหรือทำยิ้ม ปฏิบัติโดยใช้มือซ้ายกรีดนิ้วแล้วจับมาไว้ระดับปาก

ตัวพระ

ตัวนาง

2.4 ท่าร้องไห้ ปฏิบัติโดยใช้มือซ้ายแตะที่หน้าผาก มือขวาจับที่ชายพก ก้มหน้า พร้อมกับสะอึกตัวเล็กน้อย เหมือนกับกำลังสะอึกสะอื้น จากนั้นใช้นิ้วชี้แตะที่ตาทั้งสองข้าง

2.5 ท่าโศกเศร้า นำมือทั้งสองทาบไขว้กันที่สะโพก

2.6 ทำอวย มือซ้ายแบมือแตะที่ข้างแก้มซ้าย มือขวาจับส่นหลัง

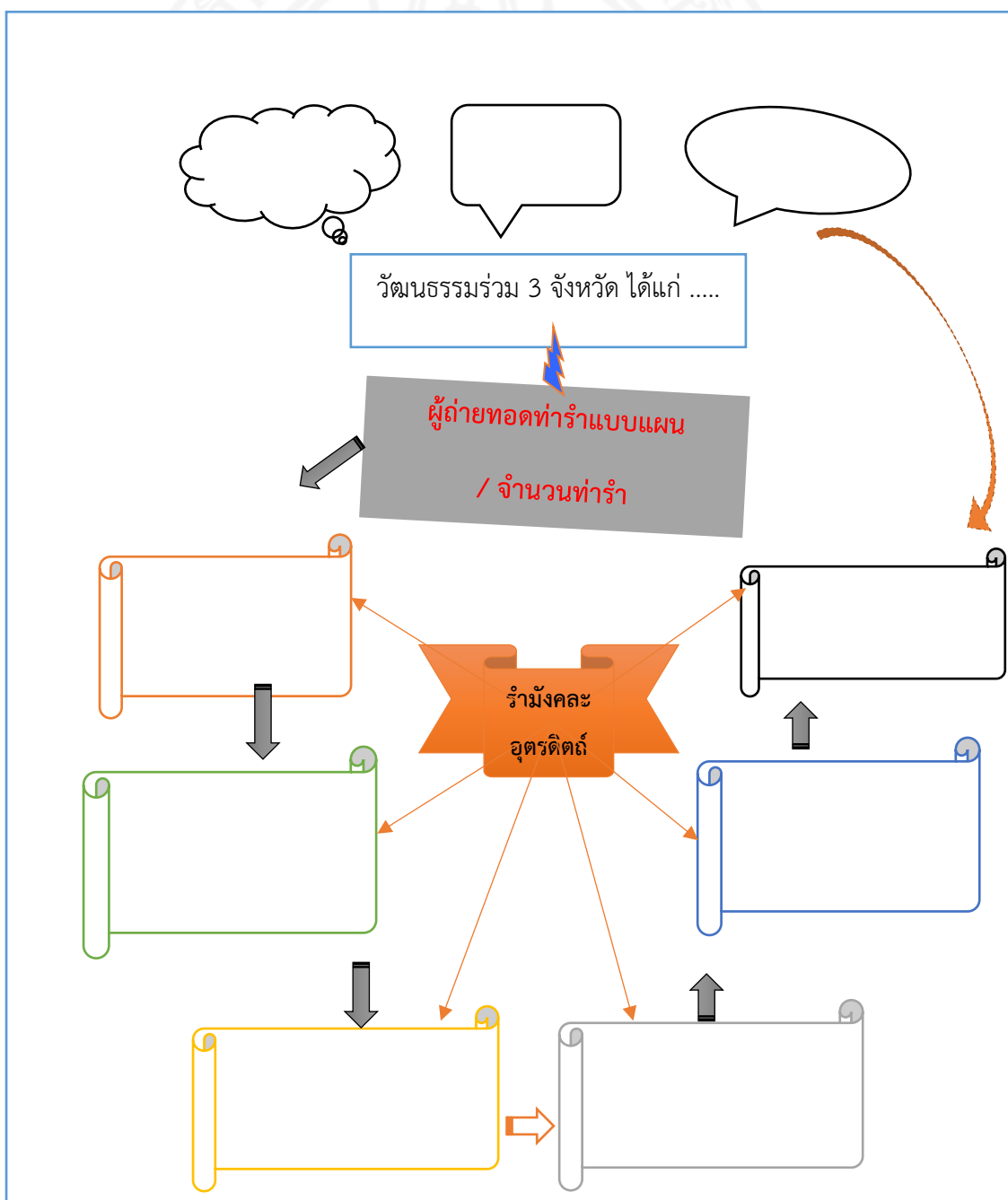
ผู้แสดงทำรำนฏยศัพท์ : เด็กหญิงณภัชศมญว้ลค์ ลิมปนารมณ

ผู้บันทึกภาพ : นายธนภัทร ลิมปนารมณ

ใบงานที่ 1

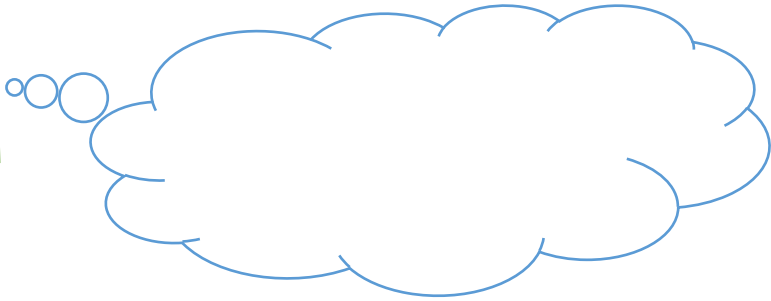
เรื่อง ความเป็นมาของรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับความเป็นมาของรำมั่งคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ รวมถึงนาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง แล้วบันทึกผลลงในใบงานที่ 1 (กิจกรรมกลุ่ม) จงเขียนบรรยายเป็นแผนผังความรู้ ถึงเหตุการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับความเป็นมาของรำมั่งคละที่ปรากฏขึ้นในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

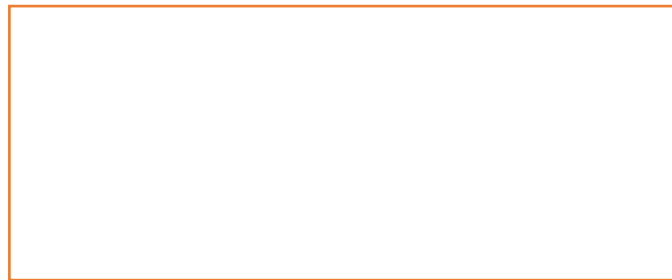

จงเขียนบรรยายเกี่ยวกับนาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ที่จำเป็นต่อการรำมังคละ

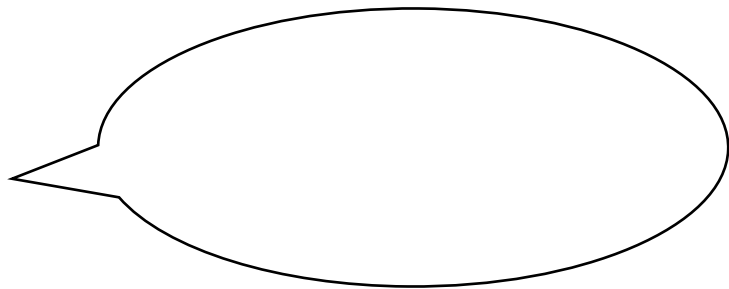
วง

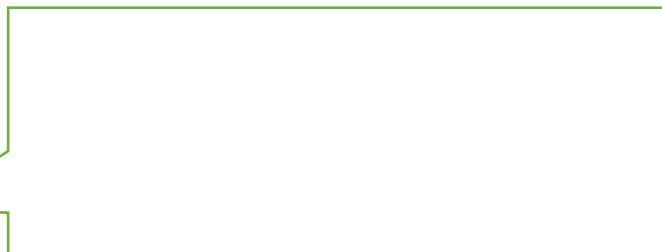
จับ

ภาษา

กระดกเท้า
กระดกหลัง

แนวการตอบ ใบงานที่ 1

เรื่อง ความเป็นมาของรามังคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ นาฏยศัพท์
และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 1

มังคละเป็นการแสดงในลักษณะวัฒนธรรมร่วมของชาวบ้านในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ การรามังคละที่เป็นแบบแผนปรากฏในเขตอุตรดิตถ์เมื่อประมาณปี 2533 เป็นต้นมา มีลำดับเหตุการณ์แต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังนี้

อาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ ประดิษฐ์ท่ารำจำนวน 12 ท่า

อาจารย์อนงค์ นาคสวัสดิ์ ถ่ายทอดท่ารำให้อาจารย์พรณี ก่อนปี 2516 จำนวน 12 ท่า

อาจารย์พรณี สายแสง ถ่ายทอดท่ารำมังคละให้อาจารย์ฐิติมา วิทยาวงศรจิ ปี 2516

จำนวน 12 ท่า

ปี 2521-2522 อาจารย์ฐิติมา วิทยาวงศรจิ ถ่ายทอดท่ารำคุณครูมาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ ซึ่งสอนโรงเรียนพิชัย (พ.ศ.2533-2543) จำนวน 9 ท่า

คุณครูมาลัยวัลย์ ต่อท่ารำมังคละให้นักเรียนโรงเรียนพิชัย ขณะสอนที่โรงเรียนพิชัย

จำนวน 9 ท่า

คุณครูณัดกิจ ขวัญแก้ว ต่อท่ารำให้นักเรียนโรงเรียนพิชัย (ปี 2551-2559) จำนวน 17 ท่า (โดยท่ารำส่วนใหญ่จำนวน 13 ท่ารำ เป็นรูปแบบของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย)

ข้อ 2

วง หมายถึงการนำนิ้วทั้ง 4 เรียงชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ยกกำแขนขึ้นให้เป็นวงโค้ง ยกแขนใดแขนหนึ่งขึ้นแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ส่งลำแขนออกไปข้างลำตัว

จีบ หมายถึงปฏิบัติโดยให้นิ้วหัวแม่มือหักเข้าจรดข้อแรกของนิ้วชี้ จากนั้นกรีดนิ้วทั้ง 3

(กลาง นาง ก้อย) ให้ตั้งออกเป็นรูปพัด

ภาษาท่า หมายถึงการนำท่ารำนาฏยศัพท์เบื้องต้น คือท่าตั้งวงและท่าจีบในลักษณะต่าง ๆ มาประสมกันทำให้เกิดเป็นท่ารำต่าง ๆ ขึ้นและสามารถสื่อความหมายได้

กระดกเท้า กระดกหลัง หมายถึงกระทุ้งเท้าแล้วถีบเข้าไปข้างหลังมาก ๆ ให้เข้าทั้งสองข้าง แยกออกห่างจากกัน ให้ส้นเท้าชิดกันมากที่สุด หักปลายเท้าลง ย่อเข้าที่ยืน

14. “มือซ้ายกรีดนิ้วแล้วจับมาไว้ระดับปาก มือขวาจับหงายชายพก” คือภาษาท่าตามข้อใด

ก. ทำรัก ข. ทำยิ้ม ค. ทำอาย ง. ทำโกรธ

15. “นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือปลายนิ้วอยู่ระดับเอวหรือชายพก”

ก. วงหน้า ข. วงบน ค. วงกลาง ง. วงล่าง

เฉลย

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ข	2	ก	3	ค	4	ง
5	ข	6	ก	7	ง	8	ก
9	ค	10	ค	11	ก	12	ข
13	ค	14	ข	15	ง		

แบบประเมินทักษะการปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น

เลขที่	ชื่อ-สกุล	นาฏยศัพท์				ภาษาท่า				รวมคะแนน (8 คะแนน)
		4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

หมายเหตุ* พิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนรวม 8 คะแนน แล้วไปเทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะเด่นชัด

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะค่อนข้างชัดเจน

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะปานกลาง

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะน้อย

หมายเหตุ** คะแนนเต็ม 8 คะแนน ดังนี้

7-8 คะแนน ระดับดีมาก/ผ่าน

5-6 คะแนน ระดับดี/ผ่าน

4 คะแนน ระดับพอใช้/ผ่าน

ต่ำกว่า 4 คะแนน ระดับปรับปรุง/ไม่ผ่าน

แบบประเมินการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (พฤติกรรม)

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ระดับการปฏิบัติ																				คะแนนรวม	
		รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์				มีวินัยรับ ผิด ชอบ				ใฝ่เรียนรู้				มุ่งมั่น ในการ ทำงาน				รักความเป็นไทย					
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

หมายเหตุ* พิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนรวม 20 หากให้เหลือ 10 แล้วไปเทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะเด่นชัด

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะค่อนข้างชัดเจน

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะปานกลาง

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะน้อย

หมายเหตุ** คะแนนรวมเฉลี่ยเหลือเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

9-10 คะแนน ระดับดีมาก/ผ่าน

7-8 คะแนน ระดับดี/ผ่าน

5-6 คะแนน ระดับพอใช้/ผ่าน

ต่ำกว่า 5 คะแนน ระดับปรับปรุง/ไม่ผ่าน

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อผู้สอน.....

(นางกนิษฐิณญ์ ลิ้มปนารมณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึก/ความคิดเห็นการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น
.....
.....
ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน	ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)	(.....)
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

3. ครูผู้สอนให้ชมวิดีโอที่ค้นเรื่ององค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทย เพื่อตรวจสอบทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้น นักเรียนตั้งใจชมวิดีโอเพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับองค์ประกอบรำมั่งคละ

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

4. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน สืบเสาะค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับองค์ประกอบของการแสดงรำมั่งคละ ตามประเด็นดังต่อไปนี้

- 4.1 กลุ่มที่ 1 ศึกษาค้นคว้าประเด็นเกี่ยวกับผู้แสดง
- 4.2 กลุ่มที่ 2 ศึกษาค้นคว้าประเด็นเกี่ยวกับดนตรีและบทเพลง
- 4.3 กลุ่มที่ 3 ศึกษาค้นคว้าประเด็นเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย
- 4.4 กลุ่มที่ 4 ศึกษาค้นคว้าประเด็นเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้แสดงและอุปกรณ์ประกอบการแสดง
- 4.5 กลุ่มที่ 5 ศึกษาค้นคว้าประเด็นเกี่ยวกับท่ารำและกระบวนการรำ

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

5. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการแสดงรำมั่งคละ บันทึกลงสมุดงานของตนเอง แล้วอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่มเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สำคัญจากความคิดเห็นที่มีร่วมกันจนเกิดเป็นข้อยุติของกลุ่ม

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to Communicate)

6. ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเสนอผลจากการศึกษาค้นคว้าในประเด็นที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการแสดงรำมั่งคละ หน้าชั้นเรียน

7. ครูผู้สอนเปิดสื่อการสอน (Power point) ทีละประเด็นของแต่ละกลุ่มหลังผู้เรียนนำเสนอแล้วเสร็จเมื่อครบทุกกลุ่มแล้วจึงแจกใบความรู้ให้กับนักเรียนเพื่อความเข้าใจที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับฟังทั้งหมดของทุกกลุ่ม ร่วมสร้างสรรค์จัดทำเป็น mind map (แผนที่ความคิด) ลงในกระดาษชาร์ตสี (ขนาด 31x43 นิ้ว)

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to Service)

8. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานแผนที่ความคิด เรื่ององค์ประกอบของการแสดงรำมั่งคละ ไปจัดแสดงป้ายนิเทศในและนอกห้องเรียนอย่างสวยงาม ด้วยสาระความรู้ที่น่าสนใจถูกต้องครบถ้วน

9. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์ เรื่ององค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทย

- https://www.youtube.com/watch?v=cDBPcQ4S_Ws

2. สื่อการสอน (Power point)
3. ใบความรู้ที่ 2
4. กระดาษชาร์ตสี และปากกาสีเมจิกคละสี (ใบงานที่ 2 mind map)

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. อธิบายองค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยในการรำมโนคละได้ถูกต้อง (K)	- ทำแบบทดสอบเรื่ององค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ในการรำมโนคละ - ทำใบงานที่ 2	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่ององค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยในการรำมโนคละ	- ตอบแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องจำนวน 12 ข้อขึ้นไปจาก 15 ข้อ
2. สามารถเลือกองค์ประกอบนาฏศิลป์มาใช้แสดงในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (P)	- ทำใบงานที่ 2 - สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมการเรียนรู้	- แบบประเมินทักษะการเลือกใช้องค์ประกอบของการแสดง	- ทุกหัวข้อรายการประเมินผ่านที่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. รับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ สามัคคี มีวินัย รักความเป็นไทย และใฝ่เรียนรู้ (A)		- แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	

เกณฑ์การประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ผู้แสดง</p> <p>1. เลือกผู้แสดงได้เหมาะสม</p> <p>2. เลือกผู้แสดงได้ถูกต้องกับองค์ประกอบการแสดง</p> <p>3. ผู้แสดงปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง</p> <p>4. ผู้แสดงปฏิบัติท่ารำได้สวยงาม</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>ดนตรี/ บทเพลง</p> <p>1. เลือกเพลงและดนตรีได้ถูกต้อง</p> <p>2. เลือกเพลงและดนตรีได้เหมาะสมกับการแสดง</p> <p>3. เข้าใจจังหวะของเพลง</p> <p>4. เข้าใจทำนองของเพลง</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>เครื่องแต่งกาย</p> <p>1. เลือกเครื่องแต่งกายได้เหมาะสมกับผู้แสดง</p> <p>2. เลือกเครื่องแต่งกายได้เหมาะสมกับประเภทของโอกาสที่แสดง</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
3. แต่งกายถูกต้องตาม จารีตแบบแผน 4. เลือกเครื่องแต่งกาย ได้สวยงาม				
โอกาสที่ใช้แสดง 1. เลือกใช้องค์ ประกอบเหมาะสมกับ โอกาสที่จะแสดง 2. จัดรูปแบบการแสดง เหมาะสมกับโอกาสที่จะ แสดง 3. จัดลำดับทำร่ำได้ สอดคล้องกับเวลาที่ จะใช้แสดง 4. จัดสรรเวลาในการ เตรียมตัวทำการแสดง	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
ทำร่ำ และ กระบวนการร่ำ 1. เลือกสรรจัด ลำดับ ทำร่ำมงคละได้ถูกต้อง เหมาะสมตามแบบ แผน 2. เลือกสรรจัด ลำดับ กระบวนการร่ำมงคละ ได้ถูกต้องเหมาะสมกับ แบบแผน 3. เลือกสรรจัด ลำดับ ทำร่ำมงคละได้	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
สอดคล้องกับทำร่ำที่ พบในท้องถิ่น 4. เลือกรสรลำดับ กระบวนการร่ำมั้งคละ ได้สอดคล้องกับที่พบ ในท้องถิ่น				

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์</p> <p>1. เข้าใจมีส่วนร่วมรักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะการแสดง</p> <p>2. เคารพผู้อาวุโส กตัญญู ต่อผู้ให้ความรู้ครูอาจารย์</p> <p>3. ยกย่องเชิดชูจงรักภักดี ต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ ผู้ทรง เป็นแบบอย่างในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ของชาติไทย</p> <p>4. นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใน ศาสนา ที่ตนนับถือ</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>
<p>มีวินัยรับผิดชอบ</p> <p>1. ขยันฝึกซ้อม</p> <p>2. ปฏิบัติทำอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ</p> <p>3. ตรงเวลา</p> <p>4. ทำงานเสร็จตาม กำหนด</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>
<p>ใฝ่เรียนรู้</p> <p>1. ตั้งใจเรียน</p> <p>2. ตั้งใจทำกิจกรรม</p> <p>3. นำความรู้มา ประยุกต์ใช้</p> <p>4. สร้างสรรค์งานได้</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
มุ่งมั่นในการทำงาน 1. ตั้งใจทำงาน 2. มีความพยายาม 3. มีความอดทน 4. ทำงานจนสำเร็จ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
รักความเป็นไทย 1. มีมารยาท สัมมา คารวะที่ดี 2. แต่งกายสุภาพ 3. งามอย่างไทยประณีต อ่อนน้อมในการรำ 4. มีทักษะในการแสดง นาฏศิลป์ไทย	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง องค์ประกอบของการแสดงพื้นบ้านรำมั่งคละ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาองค์ประกอบของการแสดงพื้นบ้านรำมั่งคละ แล้วบันทึกผลลงในใบงานที่ 2

องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านรำมั่งคละ

นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปะการแสดงที่มีความอ่อนช้อยงดงาม เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่อยู่คู่ประเทศไทยมาอย่างยาวนานแต่ครั้งอดีตถึงปัจจุบัน การแสดงนาฏศิลป์ไทยแต่ละประเภทจะมีความงดงามโดยสมบูรณ์ได้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกันอย่างลงตัว เกิดเป็นสุนทรียภาพที่ชวนตื่นตาตื่นใจ

องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทย หมายถึง เครื่องมือต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นต่อการสร้างสรรค์ชุดการแสดง ที่นำมาประกอบเข้ากันจนเกิดเป็นความงามตามหลักการของงานนาฏศิลป์ไทย ทุกประเภท เมื่อผู้ชมได้เสพความงามนั้นแล้วจะเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งอึ้งโอบใจ นำพาให้ผู้ชมสามารถประเมินคุณค่าของความงามที่เกิดขึ้นนั้นได้

องค์ประกอบของการแสดงรำมั่งคละ

องค์ประกอบของการแสดงพื้นบ้านรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุดรดิตต์ ประกอบด้วย ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้แสดง

ส่วนใหญ่ในกลุ่มของชาวบ้านจะเป็นหญิงล้วน รำไม่มีแบบแผนที่แน่นอนตายตัว ทำรำเป็นไปตามประสบการณ์ทางสุนทรียะ สำหรับทำรำตามแบบแผนที่เกิดขึ้นด้วยระบบการศึกษาจะเป็นผู้ชายและผู้หญิงแสดงคู่กัน หรือหญิงกับหญิง ไม่ระบุจำนวนคู่ว่าต้องมากหรือน้อยเพียงใดแล้วแต่ความพร้อมและพื้นที่ที่ใช้ ในการแสดงแต่ละครั้ง

2. ดนตรีและบทเพลง

ดนตรีที่ใช้เป็นวงดนตรีพื้นบ้านม้งคละ เพลงที่ใช้ในปัจจุบันคือเพลงไม้ 1-7 แต่ที่นิยมใช้บรรเลงประกอบการแสดงมากที่สุดคือเพลงไม้สี่ ซึ่งถือว่าเป็นเพลงครูใช้บรรเลงเริ่มต้นและเพื่อคารวะครูอาจารย์ ไม่มีบทร้อง การบรรเลงจะยึดไม้กลอง(กลองยีน) เป็นสำคัญ ส่วนกลองหลอนไม่มีแบบแผนหน้าทับตายตัวแล้วแต่ปฏิภาณไหวพริบของผู้บรรเลงที่จะสามารถบรรเลงให้จังหวะชดกับกลองยีนได้อย่างไพเราะน่าฟัง สำหรับปี่ชวาหรือปี่จิ้นหรือปี่ไฉนจะเป่าเพลงใดนั้นก็ตามแต่คนเป่าจะสามารถบรรเลงได้ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้ว่าจะต้องบรรเลงทำนองเพลงใด ในการรำม้งคละผู้รำจะฟังสัญญาณการรวกลองม้งคละในการเปลี่ยนทำรำ

เครื่องดนตรีม้งคละประกอบด้วยเครื่องดำเนินลีลาจังหวะ ได้แก่กลองม้งคละ 1 ใบ(มีคนถือกลองม้งคละ 1 คน) กลองยีน-กลองหลอนอย่างละ 1 ใบ ซ้องโหม่งสามใบพร้อมคานหาม ฉิ่ง ฉาบยีน ฉาบหลอนอย่างละ 1 คู่ และเครื่องดำเนินลีลาทำนอง ได้แก่ปี่ชวาหรือปี่จิ้นหรือปี่ไฉน 1 เล่า

เพลงไม้ 1-เพลงไม้ 7 ที่ใช้ในปัจจุบันมีรูปแบบหน้าทับของกลองยีน ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง

เพลงไม้ 1	--- ปี่ะ	- ทัง - ปี่ะ						
เพลงไม้ 2	--- ปี่ะ	- ทัง - ทัง						
เพลงไม้ 3	--- ปี่ะ	--- ทัง	--- ปี่ะ	- ทัง - ทัง				
เพลงไม้ 4	--- ปี่ะ	- ทัง - ทัง	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ				
เพลงไม้ 5	--- ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	-- ปี่ะ ทัง	- ปี่ะ - ปี่ะ	--- ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ
เพลงไม้ 6	--- ปี่ะ	- ทัง - ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ	--- ปี่ะ	- ทัง - ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ
เพลงไม้ 7	--- ปี่ะ	- ทัง - ทัง	- ปี่ะ - ทัง	- ทัง - ปี่ะ	--- ปี่ะ	- ทัง - ปี่ะ	- ปี่ะ - ทัง	ปี่ะทัง-ปี่ะ

3. เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของนักดนตรีและผู้แสดง มีลักษณะดังนี้

นักดนตรี สวมเสื้อคอกลมลายดอก นุ่งโจงกระเบนสีพื้น หรือกางเกงม่อฮ่อม หรือ กางเกงสมัยนิยม และใช้ผ้าขาวม้าคาดเอว

ผู้แสดงรำชาย(ถ้ามี) รำคู่กับฝ่ายหญิง สวมเสื้อคอกลมสีพื้นนุ่งโจงกระเบนลาย ผ้าพาดไหล่สองชาย และผ้าคาดเอว (ผ้าพาดไหล่, ผ้าคาดเอว จะใช้ผ้าสีพื้นหรือผ้าขาวม้าก็ได้)

ผู้แสดงรำหญิง สวมเสื้อแขนกระบอกและนุ่งผ้าซิ่นยาวคลุมเข่า มีผ้าพาดไหล่ซ้าย ที่หูซ้ายทัดดอกไม้ สวมใส่เครื่องประดับตามความชื่นชอบของผู้แสดง และสวมใส่ถุงเท้าขาวยาวครึ่งน่อง

4. อุปกรณ์ประกอบการแสดง - ไม่มีการใช้อุปกรณ์ใด ๆ ในการแสดงรำมั่งคละ -

5. โอกาสที่ใช้แสดง

นำขบวนแห่ในงานมงคลต่าง ๆ ทั้งแบบการไปช่วยงาน และแบบว่าจ้างทำการแสดง นำขบวนแห่ แสดงเพื่อความสวยงามในวันนักขัตฤกษ์ หรืองานสังสรรค์รื่นเริงแสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง หรือเพื่อการประกวดแข่งขัน

6. ทำรำและกระบวนการรำ

ทำรำมั่งคละที่เป็นแบบแผนมี 17 ท่า ซึ่งทำรำส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย จำนวน 13 ท่า และมีที่ปรับปรุงหรือนำมาจากชุดการแสดงอื่น(ท่าที่ 5, 6, 8 และ 17) จำนวน 4 ท่า ประกอบด้วยท่าตกรัก (กลองโยน) ท่าช้างประสานงา ท่ากาสาวไส้ ท่ากวางเดินดง (กวางเหลียวหลัง) ท่าปรบมือ (ตบมือ) ท่ากระโดดตบ (ล้อฉาบ) ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ท่าปิด (นำมาจากทำรำในระบอบชั้นตุง เป็นท่ารำเกี่ยวพราสีกันระหว่างชาย-หญิง) ท่าไหว้ ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง ท่านางอายุท่าลิงอุ้มแดง ท่าลิงข่มตอ ท่าพาลาเพียงไหล่ ท่าจิบยาว (รำกระบี่สี่ท่า) ท่ามอญชมดาว และท่าจิบ-ปล่อย (ตกรัก เพิ่มเติมการจิบมือ)

กระบวนการรำในกลุ่มของชาวบ้านฝ่ายหญิงผู้สูงอายุไม่มีแบบแผนที่แน่นอน แต่หากเป็นการรำคู่ระหว่างฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงจะมีลักษณะลีลารำเป็นไปในเชิงเกี่ยวพราสี หยอกล้อเย้าแหย่

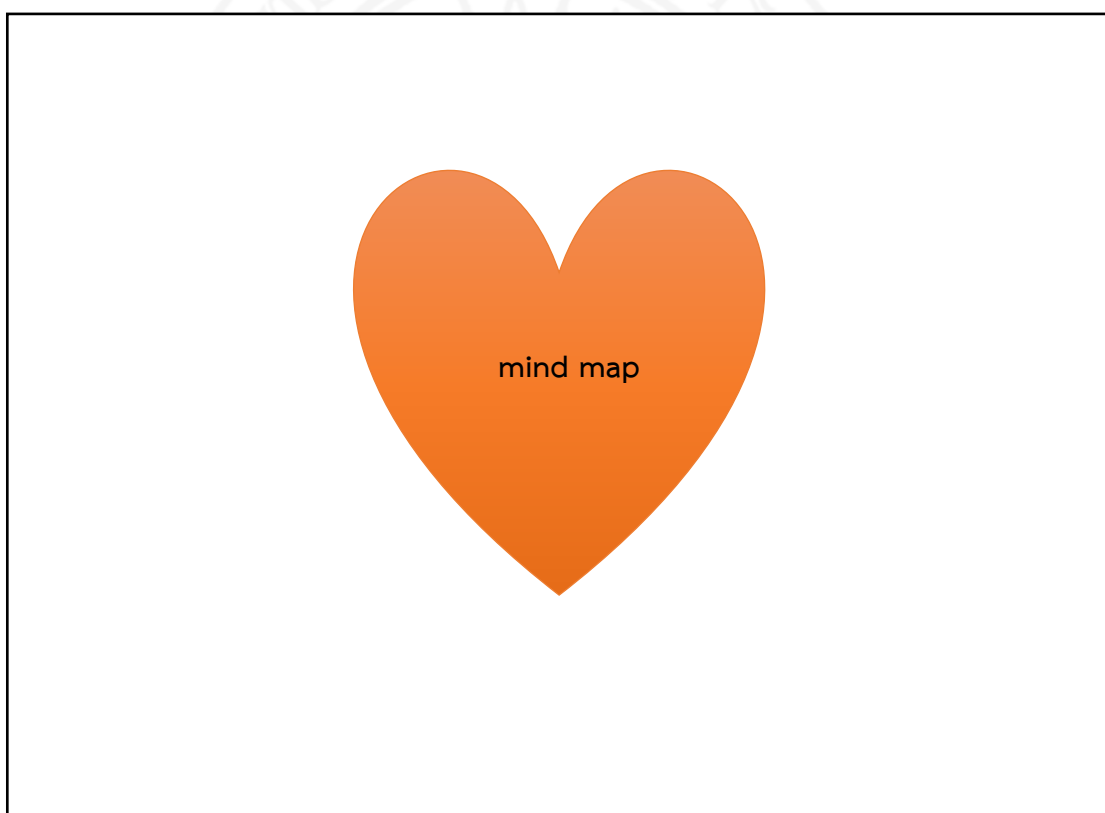
เน้นความสนุกสนาน มีรูปแบบการแปรแถวจำนวน 7 รูปแบบ ได้แก่รูปแบบที่ 1 แถวหน้ากระดานคู่ สองแถวสลับหว่าง ใช้ท่าตักปรีก ท่าข้างประสานงา ท่ากาสาวไส้และท่ากวางเดินดง รูปแบบที่ 2 แถว หน้ากระดานเรียงเดี่ยว และปากพั่ง (วิหิงาย) ใช้ท่าปรบมือ ท่ากระโดดตบ (ล่อฉาบ) ท่าสอดสร้อย มาลาแปลงและท่าปัด รูปแบบที่ 3 แถวปากพั่ง ชายยืนซ้อนหลังผู้หญิงคู่ของตนเอง (วิหิงาย) ใช้ สำหรับท่าไหว้ รูปแบบที่ 4 แถวปากพั่งคู่ (วิหิงายคู่) ใช้ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง ท่านางอาย ท่าลิงอุ้มแตง ท่าลิงข่มตอ ท่าผาลาเพียงไหล่ ท่าจีบยาวและท่ามอญชมดาว รูปแบบที่ 5 แถวรูปวงกลม ใช้ในท่า จีบ-ปล่อย รูปแบบที่ 6 แถวเฉียงเรียงเดี่ยว (แถวตอนเรียงเดี่ยว รำเข้าเวที) ใช้ในท่าตักปรีก รำกลับ เข้าเวที และรูปแบบที่ 7 เป็นรูปแบบสำหรับการเคลื่อนริ้วขบวนแห่ ทั้งนี้รายละเอียดลักษณะท่ารำ และการใช้รูปแบบแถวนั้นจะกล่าวถึงในแผนการจัดการเรียนที่ 3-4

ใบงานที่ 2

เรื่อง องค์ประกอบของการแสดงพื้นบ้านรำมั่งคละ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการแสดงพื้นบ้านรำมั่งคละ แล้วบันทึกผลลงใน ใบงานที่ 2 (กิจกรรมกลุ่ม)

จงช่วยกันระดมความคิด หาข้อยุติเป็นบทสรุปตามความคิดเห็นของกลุ่มจากข้อมูลที่ค้นคว้าเกี่ยวกับองค์ประกอบของการแสดงรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ แล้วเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้เป็นแผนที่ความคิด (mind map) ลงในกระดาษชาร์ตสี

แนวการตอบ ใบงานที่ 2
เรื่อง องค์ประกอบของการแสดงพื้นบ้านรำมั่งคละ

องค์ประกอบของการแสดงรำมั่งคละที่พบในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

ประกอบด้วย ...

ผู้แสดงในกลุ่มของชาวบ้านเป็นหญิงล้วน รำไม่มีแบบแผน

ผู้แสดงรำตามแบบแผน เป็นผู้ชายและผู้หญิงแสดงคู่กัน หรือหญิงกับหญิง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ วงมั่งคละ **เครื่องดนตรี** ได้แก่ กลองมั่งคละ 1 ใบ กลองยี่นและกลองหลอนอย่างละ 1 ใบ ซ้องโหม่ง 3 ใบพร้อมคานหาม ฉิ่ง ฉาบยี่น ฉาบหลอนอย่างละ 1 คู่ และเครื่องดำเนินทำนอง ได้แก่ ปี่ชวา หรือปี่จิ้น หรือปี่ฉวน จำนวน 1 เล่า

บทเพลงที่ใช้คือเพลงไม้ 1 – 7 นิยมมากที่สุดและถือเป็นเพลงไหว้ครูด้วยคือเพลงไม้ 4

เครื่องแต่งกาย นักดนตรีสวมเสื้อคอกลมลายดอก นุ่งโจงกระเบนสีพื้นหรือกางเกงม่อฮ่อมหรือกางเกงสมัยนิยม และใช้ผ้าขาวม้าคาดเอว, ผู้แสดงรำชาย(ถ้ามี) รำคู่กับฝ่ายหญิง สวมเสื้อคอกลมสีพื้น นุ่งโจงกระเบนลาย ผ้าพาดไหล่สองชายและผ้าคาดเอว, ผู้แสดงรำหญิงสวมเสื้อแขนกระบอก นุ่งผ้าขึ้นยาวคลุมเข่า มีผ้าพาดไหล่ซ้าย ที่หูซ้ายทัดดอกไม้ สวมเครื่องประดับ และสวมใส่ถุงเท้าขาวยาวครึ่งน่อง

โอกาสที่ใช้แสดง นำขบวนแห่ในงานมงคล วันนักขัตฤกษ์ งานสังสรรค์ ต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง

ท่ารำและกระบวนกรำ ท่ารำมั่งคละที่เป็นแบบแผนมี 17 ท่า ซึ่งท่ารำส่วนใหญ่เป็นรูปแบบของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยจำนวน 13 ท่า และที่ปรับปรุงหรือนำมาจากชุดการแสดงอื่น(ท่าที่ 5, 6, 8 และ 17) จำนวน 4 ท่า **กระบวนกรำ**ในกลุ่มของชาวบ้านผู้สูงอายุไม่มีแบบแผนที่แน่นอน แต่หากเป็นการรำคู่ระหว่างฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงมีรูปแบบการแปรแถวจำนวน 7 รูปแบบ

อุปกรณ์ประกอบการแสดง – ไม่มี -

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านรำมั่งคละ

วิชานาฏศิลป์ 2 (รหัสวิชา ศ22104) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

จำนวน 15 ข้อ

เวลา 15 นาที

คะแนนเต็ม 15 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาทในกระดาษคำตอบที่เห็นแล้วว่าถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบเท่านั้น

- “ผู้แสดง” นาฏศิลป์พื้นบ้านรำมั่งคละเมื่อครั้งอดีตในกลุ่มของชาวบ้าน ตรงกับข้อใด
ก. คู่ชาย – หญิง ข. ชายล้วน ค. หญิงล้วน ง. ไม่ได้กำหนดไว้อย่างแน่นอน
- ข้อใดถูกต้อง เมื่อกล่าวถึงผู้แสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านรำมั่งคละที่มีการจัดการแสดงเป็นคู่
ก. รำคู่กันระหว่างชายกับหญิง ไม่ระบุจำนวนคู่ ข. รำคู่กันระหว่างชายกับชาย ไม่ระบุจำนวนคู่
ค. รำคู่กันระหว่างหญิงกับหญิง ไม่ระบุจำนวนคู่ ง. ถูกต้องทั้งข้อ ก และข้อ ค
- เครื่องดนตรีที่สำคัญและขาดไม่ได้ในการบรรเลงรวมวงดนตรีมั่งคละ คือเครื่องดนตรีตามข้อใด
ก. กลองยี่น-กลองหลอน ข. ปี่ชวา ค. ฉิ่ง ง. ฉาบล้อ
- “เป็นเพลงครุบรรเลงเริ่มต้นและเพื่อคารวะครูอาจารย์ ไม่มีบทร้อง” หมายถึงเพลงอะไรในวงดนตรีมั่งคละ
ก. เพลงไม้หนึ่ง ข. เพลงไม้สี่ ค. เพลงไม้ห้า ง. เพลงไม้หก
- จากตารางการบันทึกโน้ตแบบดนตรีไทยที่ปรากฏด้านล่างนี้ เป็นลักษณะจังหวะของบทเพลงใดในวงมั่งคละ

เพลง	- - - ปี่ะ	- ทั้ง - ทั้ง	- ปี่ะ - ทั้ง	- ทั้ง - ปี่ะ
------------	------------	---------------	---------------	---------------

- เพลงไม้หนึ่ง ข. เพลงไม้สอง ค. เพลงไม้สี่ ง. เพลงไม้หก
- “เสียงดังชัด ตีถี่ ๆ ห่าง ๆ ราวเป็นสัญญาณให้ผู้แสดงเปลี่ยนท่ารำ”
ก. กลองยี่น ข. กลองหลอน ค. กลองมั่งคละ ง. ฉิ่ง
- “สวมเสื้อคอกลมสีพื้น นุ่งโจงกระเบนลาย ผ้าพาดไหล่สองชาย มีผ้าคาดเอว” คือการแต่งกายของผู้แสดงกลุ่มใด
ก. รำฝ่ายหญิง ข. รำฝ่ายชาย ค. นักดนตรี ง. ถูกทั้งข้อ ข และข้อ ค

8. ข้อใดกล่าวถึงการรำมังคละ “ทำปัด” ไว้ถูกต้อง
 ก. ทำเกี่ยวพาราสี ข. ทำรัก ค. ทำโกรธ ง. ทำรำออกเริ่มต้นการแสดง
9. ข้อความต่อไปนี้ตรงกับข้อใด “ณเดชน์บรรเลงทำจังหวะหลัก ญาญาบรรเลงขัดสนุกสนาน”
 ก. กลองปี่น-กลองหลอน ข. กลองหลอน-กลองปี่น ค. ฉาบ-กลองมังคละ ง. ฉิ่ง-ฉาบ
10. การแสดงรำมังคละในขบวนแห่ ใช้รูปแบบกระบวนการรำตามข้อใด
 ก. ปากพนัก ข. แฉวตอน ค. แฉวเฉียง ง. หน้ากระดาน
11. “ทำจีบ-ปล่อย” ในการรำมังคละคือลักษณะท่ารำที่ได้แบบอย่างปรับมาจากท่ารำตามข้อใด
 ก. ทำปัด ข. ทำสอดสร้อยมาลา ค. ทำตกปรัก ง. ทำพรหมสี่หน้า
12. ข้อใดไม่ใช่วิธีการแสดงรำมังคละตามความเชื่อของผู้แสดงชาวบ้านในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์
 ก. งานต้อนรับแขก ข. งานประจำปี ค. งานบวช ง. งานศพ
13. อุปกรณ์ประกอบการแสดงรำมังคละ ตรงกับข้อใด
 ก. อวน-แห ข. ซ่อดอกไม้ ค. ตะกร้า ง. ไม่ใช่อุปกรณ์ใด ๆ
14. ข้อใดกล่าวถึง “ท่ากระโดดตบ” ในการรำมังคละได้ถูกต้อง
 ก. พัฒนามาจากการล่อฉาบ ข. พัฒนามาจากการปรบมือ
 ค. พัฒนามาจากท่าการออกกำลังกาย ง. พัฒนามาจากท่ากลองโยน
15. รูปแบบกระบวนการรำ ดังภาพที่แสดงด้านล่างนี้ตรงกับข้อใด

- ก. แฉวปากพนักคู่ ข. แฉวหน้ากระดาน-ปากพนัก
 ค. แฉวหน้ากระดานสับหว่าง ง. แฉวเฉียงเรียงเดี่ยว

เฉลย

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ง	2	ง	3	ก	4	ข
5	ค	6	ค	7	ข	8	ก
9	ก	10	ข	11	ค	12	ง
13	ง	14	ก	15	ข		

แบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ผู้แสดง				ดนตรีและบทเพลง				เครื่องแต่งกาย				โอกาสที่ใช้แสดง				ท่ารำและกระบวนการรำ				รวม	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		20

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

หมายเหตุ* พิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนรวม 20 หากให้เหลือ 10 แล้วไปเทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

- ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะเด่นชัด
- ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะค่อนข้างชัดเจน
- ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะปานกลาง
- ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะน้อย

หมายเหตุ** คะแนนรวมเฉลี่ยเหลือเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

- 9-10 คะแนน ระดับดีมาก/ผ่าน
- 7-8 คะแนน ระดับดี/ผ่าน
- 5-6 คะแนน ระดับพอใช้/ผ่าน
- ต่ำกว่า 5 คะแนน ระดับปรับปรุง/ไม่ผ่าน

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อผู้สอน.....

(นางกณิศจิณญ์ ลิมปนารมณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึก/ความคิดเห็นการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น
.....
.....
ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน	ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)	(.....)
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ความคิดเห็นของผู้บริหาร/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 1/2562

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ศิลปะสร้างสรรค์อย่างไทย

เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละ ท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำ

เวลา 1 ชั่วโมง

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด

ศ 3.2 ม.2/2 ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย ละครพื้นบ้าน หรือมหรสพอื่นที่
เคยนิยมกันในอดีต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะท่ารำมังคละท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำได้อย่างถูกต้อง (K)
2. มีทักษะในการปฏิบัติท่ารำมังคละท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำที่ถูกต้อง เหมาะสม
กับวัย (P)
3. รับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ สามัคคี มีวินัย รักความเป็นไทยและ
ใฝ่เรียนรู้ (A)

สาระสำคัญ

การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญจนสามารถปฏิบัติการแสดงนำเสนอผลงานได้นั้น
จำเป็นต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับลักษณะท่ารำและกระบวนการรำเป็นเบื้องต้น เพื่อให้นำไปใช้ฝึกหัด
ปฏิบัติอย่างเข้าใจและถูกต้อง ซึ่งจะทำให้สามารถปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อยงดงามเกิดสุนทรียภาพทั้ง
ต่อการแสดงและผู้ชม ท่ารำและการแปรแถวในการแสดงรำมังคละศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ปรากฏ
ในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ ณ ปัจจุบัน มีจำนวน 17 ท่ารำ และ 7 รูปแบบกระบวนการรำ

สาระการเรียนรู้

- ชื่อและลักษณะท่ารำ กระบวนการรำ
- การฝึกปฏิบัติท่ารำและกระบวนการรำ

กิจกรรมการเรียนรู้ (เน้นทักษะปฏิบัติ)

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะ

1. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ให้ผู้เรียนชมวีดิทัศน์การแสดงรำมังคละ แล้วตั้งคำถามว่าเคยชมหรือไม่ หากมีประสบการณ์เคยรับชม ชมมาจากสถานที่ใด งานอะไร รู้จักชื่อท่ารำอะไรบ้างที่ได้ชมจากวีดิทัศน์
3. ครูผู้สอนสาธิตท่ารำมังคละท่าที่ 1-8 ให้นักเรียนได้รับชมอย่างช้า ๆ และแจ้งว่าทั้งหมดนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกหัดตามลำดับขั้นตอนการฝึกนาฏศิลป์ไทยไปพร้อม ๆ กันกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
4. แบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน และในกลุ่มย่อยสืบคน ให้จับคู่ชาย-หญิง (หากจำนวนตามเพศไม่พอดีกันให้ผู้เรียนสามารถจับคู่ชาย-ชาย หรือหญิง-หญิงก็ได้), ครูผู้สอนและนักเรียนดัดตนยืดเหยียดคลายกล้ามเนื้อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติท่ารำ

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

5. ครูผู้สอนเริ่มสาธิตทักษะการปฏิบัติท่ารำย่อยไปที่ละส่วนที่ละท่ารำ โดยให้ผู้เรียนสังเกตและฝึกปฏิบัติตามไปที่ละส่วนที่ละท่ารำอย่างช้า ๆ ตามลำดับเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการใช้อวัยวะจนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง (มี power point สไลด์ภาพนิ่งท่ารำให้ผู้เรียนชมขณะครูสาธิตท่ารำ)

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

6. ครูผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองโดยไม่มีการสาธิตให้นักเรียนดู แต่ให้ผู้เรียนช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม โดยครูผู้สอนคอยเฝ้าดูการปฏิบัติท่ารำ หากพบว่านักเรียนคนใดยังปฏิบัติได้ ไม่ถูกต้องครูจึงจะเข้าไปให้คำแนะนำ ช่วยอธิบายท่ารำให้กับเพื่อนที่เรียนรู้ได้รวดเร็วเพื่อช่วยดูแลฝึกให้เพื่อนที่เรียนรู้ช้ากว่า จนผู้เรียนทุกคนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้เรียนรายบุคคล ทั้งนี้ขณะผู้เรียนปฏิบัติท่ารำครูคอยให้จังหวะด้วยกรับไม้ เพื่อเป็นสัญญาณให้รู้ถึงจังหวะการก้าวเท้า ที่ถูกต้องและพร้อมเพรียงกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

7. เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำได้อย่างถูกต้องแล้ว ครูผู้สอนจะเข้าไปเพื่อปรับปรุงพัฒนาท่ารำที่ผู้เรียนปฏิบัติไว้ให้มีลีลาอ่อนช้อยงดงาม และแนะนำถึงจุดเน้นที่ควรตระหนักให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติรวมถึงวิธีการเพื่อส่งผลให้เกิดมีลำดับของพัฒนาการในการปฏิบัติท่ารำที่ดีขึ้นได้โดยลำดับ

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยต่าง ๆ

8. ให้นักเรียนนำท่ารำและกระบวนการรำที่ได้มาทบทวนอย่างต่อเนื่องเชื่อมท่าทุกท่ารำพร้อมกับกระบวนการรำให้สอดคล้องตรงตามจังหวะดนตรี และปฏิบัติพร้อมกันกับดนตรี

9. สนทนาให้ผู้เรียนทบทวนทำรำที่ 1-8 อย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีเวลาว่างทั้งขณะ
อยู่โรงเรียน และเมื่ออยู่ที่บ้าน เพื่อจะช่วยให้เกิดความแม่นยำ ความชำนาญคล่องแคล่วในการทำ
นำไปสู่ความสมบูรณ์แบบในการแสดงโอกาสต่าง ๆ

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. วีดิทัศน์ เรื่องรำมั่งคละ <https://www.youtube.com/watch?v=dziA9NMN2q0>
2. สื่อการสอน (Power point)
3. ใบความรู้ที่ 3
4. เครื่องขยายเสียงและ sound เพลงดนตรีมั่งคละ
5. กรอบไม้ 1 คู่

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. อธิบายลักษณะท่ารำ มั่งคละท่าที่ 1-8 และ กระบวนการรำได้อย่าง ถูกต้อง (K)	- ทำแบบทดสอบ เรื่องทักษะ การปฏิบัติท่ารำ รำมั่งคละและ กระบวนการรำ	- แบบทดสอบก่อน เรียนและหลังเรียน เรื่องทักษะการ ปฏิบัติท่ารำ มั่งคละ, กระบวนการรำ	- ตอบแบบทดสอบ หลังเรียนได้ถูกต้อง จำนวน 12 ข้อขึ้นไป จาก 15 ข้อ
2. มีทักษะในการปฏิบัติ ท่ารำมั่งคละท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำได้ ถูกต้อง เหมาะสมกับวัย (P)	- ฝึกปฏิบัติรำ มั่งคละ	- แบบประเมินทักษะ การปฏิบัติท่ารำ มั่งคละ	- ทุกหัวข้อรายการ ประเมิน ผ่านที่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. รับผิดชอบต่อกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ สามัคคี มีวินัย รักความ เป็นไทย และใฝ่เรียนรู้ (A)	- สังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม การเรียนรู้	- แบบสังเกต คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	- ทุกหัวข้อรายการ ประเมิน ผ่านที่ระดับ 2(พอใช้) ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติทำรำมังคละ

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ความสอดคล้องของท่ารำกับเพลง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง 2. ปฏิบัติท่ารำได้สวยงาม 3. ปฏิบัติท่ารำได้สอดคล้องกับจังหวะเพลง 4. ปฏิบัติท่ารำหลักและท่าเชื่อมได้ตามแบบแผน 	<p>มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว</p>
<p>ความคล่องแคล่วในการรำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่ว 2. เคลื่อนไหวร่างกายได้สวยงาม 3. เคลื่อนไหวร่างกายได้สอดคล้องกับจังหวะเพลง 4. เคลื่อนไหวร่างกายในท่ารำหลักท่าเชื่อมได้เหมาะสมถูกต้อง 	<p>มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว</p>

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ความสวยงามของลีลาท่ารำ</p> <p>1. ปฏิบัติท่ารำได้เข้มแข็ง</p> <p>2. ปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อย</p> <p>3. ปฏิบัติท่ารำได้งดงามตามจังหวะเพลง</p> <p>4. ปฏิบัติท่ารำได้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนรำ</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>การแสดงสีหน้าและอารมณ์</p> <p>1. แสดงสีหน้าเหมาะสมกับคู่แสดง</p> <p>2. แสดงสีหน้าสอดคล้องอารมณ์เพลง</p> <p>3. สีหน้าสื่อสารกับผู้ชมได้</p> <p>4. อารมณ์โน้มน้าวใจผู้ชมได้</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>ความกล้าแสดงออก</p> <p>1. มีความมั่นใจในการแสดง</p> <p>2. กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับคู่รำ</p> <p>3. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อลืมท่ารำ</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
4. ร่ายรำอย่างเป็น ธรรมชาติ				

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์</p> <p>1. เข้าใจและมีส่วนร่วม รักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไทยด้านศิลปะ การแสดง</p> <p>2. เคารพผู้อาวุโส กตัญญู ต่อผู้ให้ความรู้ครูอาจารย์</p> <p>3. ยกย่องเชิดชูจงรักภักดี ต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ ผู้ทรง เป็นแบบอย่างในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ของชาติไทย</p> <p>4. นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในศาสนา ที่ตนนับถือ</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>
<p>มีวินัยรับผิดชอบ</p> <p>1. ขยันฝึกซ้อม</p> <p>2. ปฏิบัติทำรำต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ</p> <p>3. ตรงเวลา</p> <p>4. ทำงานเสร็จตาม กำหนด</p>	<p>มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 3 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ 2 ข้อ</p>	<p>มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว</p>

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ใฝ่เรียนรู้ 1. ตั้งใจเรียน 2. ตั้งใจทำกิจกรรม 3. นำความรู้มา ประยุกต์ใช้ 4. สร้างสรรค์งานได้	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
มุ่งมั่นในการทำงาน 1. ตั้งใจทำงาน 2. มีความพยายาม 3. มีความอดทน 4. ทำงานจนสำเร็จ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
รักความเป็นไทย 1. มีมารยาทสัมมา การวະดี 2. แต่งกายสุภาพ 3. งามอย่างไทยประณีต อ่อนช้อยในการรำ 4. มีทักษะในการแสดง นาฏศิลป์ไทย	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรำรำมังคละและกระบวนการรำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาทำรำรำมังคละและกระบวนการรำของการแสดงพื้นบ้านรำมังคละ

ทำรำมังคละและกระบวนการรำมังคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

ทำรำมังคละ (ท่าที่ 1-8)

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ตกปรัก (1) (กลอง โยน)		ศีรษะ : เอียงขวาข้างเดียว กับมือ มือ : มือซ้ายตั้งวงล่าง มือขวา หงายมือองแขนปลายนิ้วตก เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมุกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : ด้านขวา (ปฏิบัติเหมือนกันทั้งชาย และหญิง)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ตกปรัก (2) (กลอง โยน)		ศีรษะ : เอียงซ้ายข้างเดียว กับมือ มือ : มือขวาตั้งวงล่าง มือซ้าย หงายมือองแขนปลายนิ้วตก เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมุกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ด้านขวา (ปฏิบัติเหมือนกันทั้งชาย และหญิง)

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ข้าง ประสาน งา (1)		<p>คีรีชะ : เอียงขวา</p> <p>มือ : ชาย มือทั้งสองจับหงาย ระดับไหล่ข้างลำตัวอแขน เล็กน้อยพร้อมสาวมือออก</p> <p>หญิง มือทั้งสองจับหงายด้านหน้าระดับอก พร้อมกับสาวมือเข้าเล็กน้อยสลับกัน</p> <p>ซ้าย-ขวา</p> <p>เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมกเท้าซ้ายแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ด้านหน้า ชาย หันไปทางซ้ายเล็กน้อยเพื่อมองฝ่ายหญิง</p> <p>หญิง หันไปทางขวาเล็กน้อยเพื่อมองฝ่ายชาย</p>
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ข้าง ประสาน งา (2)		<p>คีรีชะ : เอียงซ้าย</p> <p>มือ : ชาย มือทั้งสองจับหงาย ระดับไหล่ข้างลำตัวอแขน เล็กน้อยพร้อมสาวมือออก</p> <p>หญิง มือทั้งสองจับหงายด้านหน้าระดับอก พร้อมกับสาวมือเข้าเล็กน้อยสลับกัน</p> <p>ซ้าย-ขวา</p> <p>เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมกเท้าขวาแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ด้านหน้า ชาย หันไปทางขวาเล็กน้อยเพื่อมองฝ่ายหญิง</p>

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
			<u>หญิง</u> หันไปทางซ้ายเล็กน้อย เพื่อมองฝ่ายชาย
/--ป๊ะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ป๊ะ- ทั้ง/-ทั้ง-ป๊ะ/	กาสาวไล่ (1)		ศิระษะ : เอียงขวา มือ : มือซ้ายตั้งวงข้างหน้ามือขวาจับที่กลางมือซ้าย แล้วเปลี่ยนมือขวาตั้งวงบน มือซ้ายจับส่งหลัง เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : <u>ชาย</u> เอียงตัวทางซ้าย <u>หญิง</u> เอียงตัวทางขวา (เล็กน้อย)
/--ป๊ะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ป๊ะ- ทั้ง/-ทั้ง-ป๊ะ/	กาสาวไล่ (2)		ศิระษะ : เอียงซ้าย มือ : มือขวาตั้งวงข้างหน้ามือซ้ายจับที่กลางมือขวา แล้วเปลี่ยนมือซ้ายตั้งวงบน มือขวาจับส่งหลัง เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : <u>ชาย</u> เอียงตัวทางซ้าย <u>หญิง</u> เอียงตัวทางขวา (เล็กน้อย)

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	กวางเดิน ดง (1)		<p>คีรีชะ: ชายเอียงขวา หญิงเอียงซ้าย</p> <p>มือ : ชาย มือขวาตั้งกลาง มือซ้ายตั้งวงล่าง หญิง มือซ้าย ตั้งวงหน้า มือขวาตั้งวงล่าง</p> <p>เท้า : ชาย ย่ำเท้าขวา-ซ้าย- ขวา แล้วใช้จุมุกเท้าซ้าย แตะพื้น</p> <p>หญิง ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมุกเท้าขวาแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ชาย เฉียงตัว ทางซ้ายเล็กน้อย หญิง เฉียง ตัวทางขวาเล็กน้อย</p>
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	กวางเดิน ดง (2)		<p>คีรีชะ: ชายเอียงขวา หญิงเอียงซ้าย</p> <p>มือ : ชาย มือซ้ายตั้งกลาง มือขวาตั้งวงล่าง หญิง มือขวา ตั้งวงหน้า มือซ้ายตั้งวงล่าง</p> <p>เท้า : ชาย ย่ำเท้าซ้าย-ขวา- ซ้าย แล้วใช้จุมุกเท้าขวา แตะพื้น</p> <p>หญิง ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมุกเท้าซ้ายแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ชาย เฉียงตัวทางขวา หญิง เฉียงตัวทางซ้าย (เล็กน้อย)</p>

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ปรบมือ (ตบมือ) กระโดด ตบ (ล่อฉาบ) (1)		คีรีชะ : เอียงขวา มือ : ชาย ตบมือได้ซ้ายซ้าย หญิง ตบมือบนหน้าขา เท้า : ชาย กระโดดยกขา ซ้าย-ขวา หญิง นั่ง ทิศทาง : ด้านหน้า
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ปรบมือ (ตบมือ) กระโดด ตบ (ล่อฉาบ) (2)		คีรีชะ : เอียงขวา มือ : ชาย ตบมือข้างหลัง และ บนคีรีชะ หญิง ตบมือบน หน้าขา เท้า : ชาย กระโดดยกขา ซ้าย-ขวา หญิง นั่ง ทิศทาง : ด้านหน้า
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	สอด สร้อย มาลา แปลง (1)		คีรีชะ : เอียงขวา-ซ้ายข้างมือ ตั้งวง มือ : มือขวาตั้งวงบน มือซ้าย จับหงายชายพก เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : หันหน้าเข้าหากัน

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	สอด สร้อย มาลา แปลง (2)		ศิระษะ : เอียงซ้าย-ขวาข้าง มือตั้งวง มือ : มือขวาตั้งวงบน มือซ้าย จับหงายชายพก เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมุกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : หันหน้าเข้าหากัน
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าปัด (1)		ศิระษะ : เอียงขวา มือ : มือทั้งสองตั้งวงวาดวง เข้าออกสลับกันขวา-ซ้าย เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา สลับกัน ทิศทาง : หันหน้าเข้าหากัน หันข้างให้หน้าเวที
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าปัด (2)		ศิระษะ : เอียงขวา มือ : มือทั้งสองตั้งวงวาดวง เข้าออกสลับกันขวา-ซ้าย เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา สลับกัน ทิศทาง : หันหน้าเข้าหากัน หันข้างให้หน้าเวที (ปฏิบัติเหมือนกันทั้งชายและหญิง)

กระบวนการรำมังคละ (โดยกำหนดให้ ● = ผู้ชาย ☺ = ผู้หญิง ↓ = ทิศทางด้านหน้าเวที)

กระบวนการรำมังคละ หมายถึงรูปแบบการแปรแถวที่ใช้ในการรำรำ มีทั้งสิ้นจำนวน 7 รูปแบบ ดังนี้

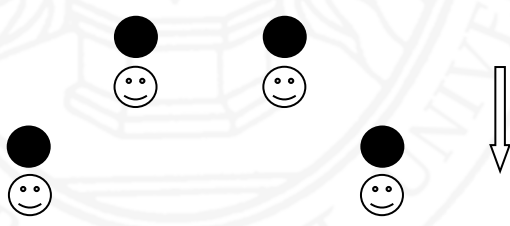
1. แถวหน้ากระดานคู่ สองแถวสับหว่าง ใช้ในท่าตกปรัก ท่าข้างประสานงา ท่ากาสาวไล่ และท่ากวางเดินดง

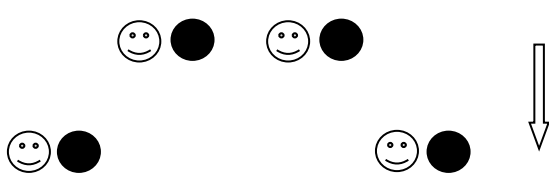
2. แถวหน้ากระดานเรียงเดียว และปากพั่ง (วิหงาย) ใช้ในท่าปรบมือ ท่ากระโดดตบ(ล้อฉาบ) ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง และท่าปัด

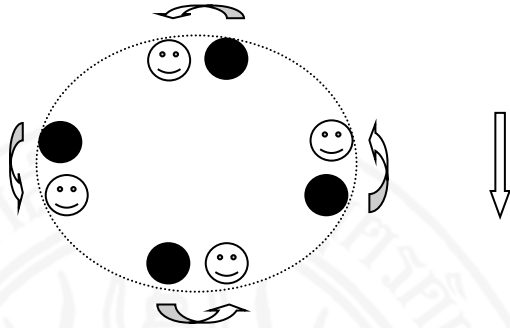
3. แถวปากพั่ง ชายยืนซ้อนหลังผู้หญิงคู่ของตนเอง (วิหงาย) ใช้ในท่าไหว้

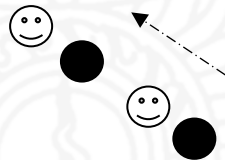
4. แถวปากพั่งคู่ (วิหงายคู่) ใช้ในท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง ท่านางอาย ท่าลิงอุ้มแตง ท่าลิงข่ม ต่อท่าผาลาเพียงไหล่ ท่าจิบยาว และท่ามอญชมดาว

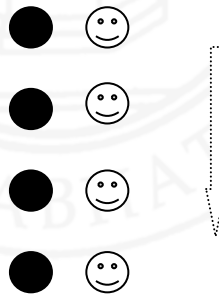
5. แกรูปวงกลม ใช้ในท่าจับ - ปล่อย

6. แถวเฉียงเรียงเดียว (แถวตอนเรียงเดียว รำเข้าเวที) ใช้ท่าตกปรัก รำกลับเข้าเวที

7. รูปแบบสำหรับการเคลื่อนขบวนแห่

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ ท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำ

วิชานาฏศิลป์ 2 (รหัสวิชา ศ22104) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

จำนวน 15 ข้อ

เวลา 15 นาที

คะแนนเต็ม 15 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาทในกระดาษคำตอบที่เห็นแล้วว่าถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ เท่านั้น

1. การรำมั่งคละอย่างมีแบบแผนที่พบในเขตจังหวัดอุดรดิตต์ ปรากฏหลักฐานแต่อดีตรวมเวลาถึงปัจจุบันกี่ปี

ก. 10 ปี

ข. 20 ปี

ค. 30 ปี

ง. 40 ปี

2. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร

ก. ท่าตกรัก

ข. ท่าช้างประสานงา

ค. ท่ากาสาวไส้

ง. ท่าปัด

3. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร

ก. ท่าตกรัก

ข. ท่าช้างประสานงา

ค. ท่ากาสาวไส้

ง. ท่าปัด

4. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร

ก. ท่าตกรัก

ข. ท่าช้างประสานงา

ค. ท่ากาสาวไส้

ง. ท่าปัด

5. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร

ก. ท่าปรบมือ

ข. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง

ค. ท่าช้างประสานงา

ง. ท่ากวางเดินดง

12. ข้อความต่อไปนี้ หมายถึงทำร่าอะไร

มือ : ชาย ตบมือได้ขาซ้าย, หญิง ตบมือบนหน้าขา

เท้า : ชาย กระโดดยกขาซ้าย-ขวา, หญิง นั่ง

ก. ทำกาสาวไส้ ข. ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ค. ทำปัด ง. ทำกระโดดตบ-ปรบมือ

13. ข้อความต่อไปนี้ หมายถึงทำร่าอะไร

มือ : มือขวาตั้งวงบน มือซ้ายจับหงายชายพก

เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมกเท้าซ้ายแตะพื้น

ก. ทำกาสาวไส้ ข. ทำสอดสร้อยมาลาแปลง ค. ทำปัด ง. ทำกระโดดตบ-ปรบมือ

14. ทำกลองโยน เป็นอีกชื่อหนึ่งของทำร่าตามข้อใด

ก. ทำตกปรัก ข. ทำข้างประสานงา ค. ทำกาสาวไส้ ง. ทำกางเขลียวหลัง

15. ทำร่าตามแบบแผนส่วนใหญ่ที่ใช้ในปัจจุบัน เป็นรูปแบบทำร่าจากสถาบันการศึกษาใด

ก. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ข. มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ค. โรงเรียนพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

ง. วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

เฉลย

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ค	2	ก	3	ข	4	ค
5	ง	6	ข	7	ก	8	ง
9	ค	10	ก	11	ข	12	ง
13	ข	14	ก	15	ง		

แบบบันทึกคะแนนก่อนเรียน – หลังเรียน
 หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ทักษะการปฏิบัติท่ารำรำมั่งคละ ท่าที่ 1-8 และกระบวนการรำ

เลขที่	ชื่อ – สกุล	คะแนนเต็ม 15 คะแนน		หมายเหตุ
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	

หมายเหตุ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ ๆ ละ 1 คะแนน รวม 15 คะแนน

แบบประเมินการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (พฤติกรรม)

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ระดับการปฏิบัติ																คะแนนรวม				
		รักษาศาสน์ กษัตริย์				มีวินัย รับผิดชอบ				ใฝ่เรียนรู้				มุ่งมั่น ในการทำงาน					รักความเป็นไทย			
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1
																						20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

หมายเหตุ* พิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนรวม 20 หากให้เหลือ 10 แล้วไปเทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะเด่นชัด

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะค่อนข้างชัดเจน

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะปานกลาง

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะน้อย

หมายเหตุ** คะแนนรวมเฉลี่ยเหลือเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

9-10 คะแนน ระดับดีมาก/ผ่าน

7-8 คะแนน ระดับดี/ผ่าน

5-6 คะแนน ระดับพอใช้/ผ่าน

ต่ำกว่า 5 คะแนน ระดับปรับปรุง/ไม่ผ่าน

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อผู้สอน.....

(นางกณิจจิมญศ์ ลิมปนารมณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึก/ความคิดเห็นการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น
.....
.....
ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน	ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)	(.....)
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ความคิดเห็นของผู้บริหาร/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 2/2561

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามของไทย

เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละ ท่าที่ 9-17 และกระบวนการรำ

เวลา 1 ชั่วโมง

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

โรงเรียนเทศบาลวัดหนองผา

มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด

ศ 3.2 ม.2/2 ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย ละครพื้นบ้าน หรือทหรสพอื่นที่
เคยนิยมกันในอดีต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะท่ารำมังคละท่าที่ 9-17 และกระบวนการรำได้อย่างถูกต้อง (K)
2. มีทักษะในการปฏิบัติท่ารำมังคละท่าที่ 9-17 และกระบวนการรำที่ถูกต้อง เหมาะสม
กับวัย (P)
3. มีทักษะในการปฏิบัติท่ารำมังคละท่าที่ 1-17 กระบวนการรำที่ต่อเนื่องถูกต้อง เหมาะสม
กับวัย (P)
4. รับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ สามัคคี มีวินัย รักความเป็นไทยและ
ใฝ่เรียนรู้ (A)

สาระสำคัญ

การฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญจนสามารถปฏิบัติการแสดงนำเสนอผลงานได้นั้น
จำเป็นต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับลักษณะท่ารำและกระบวนการรำเป็นเบื้องต้น เพื่อให้นำไปใช้ฝึกหัด
ปฏิบัติอย่างเข้าใจและถูกต้อง ซึ่งจะทำให้สามารถปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อยงดงามเกิดสุนทรียภาพทั้ง
ต่อการแสดงและผู้ชม ท่ารำและการแปรแถวในการแสดงรำมังคละศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ปรากฏ
ในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ ณ ปัจจุบัน มีจำนวน 17 ท่ารำ และ 7 รูปแบบกระบวนการรำ

สาระการเรียนรู้

- ชื่อและลักษณะท่ารำ กระบวนการรำ
- การฝึกปฏิบัติท่ารำ และกระบวนการรำ

กิจกรรมการเรียนรู้ (เน้นทักษะปฏิบัติ)

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะ

1. ให้ผู้เรียนตัดตนยึดเหยียดคลายกล้ามเนื้อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติท่ารำ, ทบทวนท่ารำที่ 1-8 ประกอบ Sound เพลงดนตรีม้งคละ
2. ครูผู้สอนสาธิตท่ารำม้งคละท่าที่ 9-17 ให้นักเรียนได้รับชมอย่างช้า ๆ แต่ต่อเนื่องครบทุกท่า
3. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน และในกลุ่มย่อยสลับคนให้จับคู่ชาย-หญิง (หากจำนวนตามเพศไม่พอดีกันให้ผู้เรียนสามารถจับคู่ชาย-ชาย หรือหญิง-หญิงก็ได้) เช่นเดียวกันกับที่ปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

4. ครูผู้สอนเริ่มสาธิตทักษะการปฏิบัติท่ารำย่อยไปที่ละส่วนที่ละท่ารำ โดยให้ผู้เรียนสังเกตและฝึกปฏิบัติตามไปที่ละส่วนที่ละท่ารำอย่างช้า ๆ ตามลำดับเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการใช้อวัยวะจนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง (มี power point สไลด์ภาพนิ่งท่ารำให้ผู้เรียนชมขณะครูสาธิตท่ารำ)

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

5. ครูผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติท่ารำด้วยตนเองโดยไม่มีการสาธิตให้นักเรียนดู แต่ให้ผู้เรียนช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม โดยครูผู้สอนคอยเฝ้าดูการปฏิบัติท่ารำ หากพบว่านักเรียนคนใดยังปฏิบัติได้ ไม่ถูกต้องครูจึงจะเข้าไปให้คำแนะนำ ช่วยอธิบายท่ารำให้กับเพื่อนที่เรียนรู้ได้รวดเร็วเพื่อช่วยดูแลฝึกให้เพื่อนที่เรียนรู้ช้ากว่า จนผู้เรียนทุกคนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้เรียนรายบุคคล ทั้งนี้ขณะผู้เรียนปฏิบัติท่ารำครูคอยให้จังหวะด้วยกรับไม้ เพื่อเป็นสัญญาณให้รู้ถึงจังหวะการก้าวเท้า ที่ถูกต้องและพร้อมเพรียงกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

6. เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำได้อย่างถูกต้องแล้ว ครูผู้สอนจะเข้าไปเพื่อปรับปรุงพัฒนาท่ารำที่ผู้เรียนปฏิบัติไว้ให้มีลีลาอ่อนช้อยงดงาม และแนะนำถึงจุดเน้นที่ควรตระหนักถึงความสำคัญในการฝึกปฏิบัติรวมถึงวิธีการเพื่อส่งผลให้เกิดมีลำดับของพัฒนาการในการปฏิบัติท่ารำที่ดีขึ้นได้โดยลำดับ

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยต่าง ๆ

7. ให้นักเรียนทบทวนท่ารำที่ 1-17 อย่างต่อเนื่องเชื่อมท่าทุกท่ารำพร้อมกับกระบวนการรำให้สอดคล้องตรงตามจังหวะดนตรี และปฏิบัติพร้อมกับดนตรี

8. สนทนาให้ผู้เรียนทบทวนทำร่ำอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีเวลาว่างทั้งขณะอยู่โรงเรียน และเมื่ออยู่ที่บ้าน เพื่อจะช่วยให้เกิดความแม่นยำ ความชำนาญคล่องแคล่วนำไปสู่ความสมบูรณ์แบบในการแสดง มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์การแสดงพื้นบ้านรำมั่งคละอย่างคงทน

9. ผู้เรียนทดสอบภาคปฏิบัติการรำมั่งคละ ครั้งละ 5 คู่ (10 คน) เพื่อประเมินทักษะปฏิบัติ

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

1. สื่อการสอน (Power point)
2. ใบความรู้ที่ 4
3. เครื่องขยายเสียงและ sound เพลงดนตรีมั่งคละ
4. กรับไม้ 1 คู่

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. อธิบายลักษณะทำรำมั่งคละทำที่ 9-17 และกระบวนการรำได้อย่างถูกต้อง (K)	- ทำแบบทดสอบเรื่องทักษะการปฏิบัติทำรำรำมั่งคละ และกระบวนการรำ	- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องทักษะการปฏิบัติทำรำ มั่งคละ, กระบวนการรำ	- ตอบแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องจำนวน 12 ข้อขึ้นไป จาก 15 ข้อ
2. มีทักษะในการปฏิบัติทำรำมั่งคละทำที่ 9-17 และกระบวนการรำได้ถูกต้อง เหมาะสมกับวัย (P)	- ฝึกปฏิบัติรำมั่งคละ	- แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ	- ทุกหัวข้อรายการประเมิน ผ่านที่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มีทักษะในการปฏิบัติรำมั่งคละทำที่ 1-17 และกระบวนการรำ ได้ต่อเนื่องถูกต้อง เหมาะสมกับวัย (P)	- ทบทวนปฏิบัติรำมั่งคละ ประกอบดนตรี		
4. รับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ	- สังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม การเรียนรู้	- แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- ทุกหัวข้อรายการประเมิน ผ่านที่ระดับ 2

จุดประสงค์	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
สามัคคี มีวินัย รักความเป็นไทยและใฝ่เรียนรู้ (A)			(พอใช้) ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติทำรำมั่งคละ

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ความสอดคล้องของท่ารำกับเพลง</p> <p>1. ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง</p> <p>2. ปฏิบัติท่ารำได้สวยงาม</p> <p>3. ปฏิบัติท่ารำได้สอดคล้องกับจังหวะเพลง</p> <p>4. ปฏิบัติท่ารำหลักและท่าเชื่อมได้ตามแบบแผน</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>ความคล่องแคล่วในการรำ</p> <p>1. เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่ว</p> <p>2. เคลื่อนไหวร่างกายได้สวยงาม</p> <p>3. เคลื่อนไหวร่างกายได้สอดคล้องกับจังหวะเพลง</p>	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
4. เคลื่อนไหวร่างกายในท่ารำหลักและท่าเชื่อมได้เหมาะสมถูกต้อง				
<p>ความสวยงามของลีลาท่ารำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติท่ารำได้เข้มแข็ง 2. ปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อย 3. ปฏิบัติท่ารำได้งดงามตามจังหวะเพลง 4. ปฏิบัติท่ารำได้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนรำ 	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว
<p>การแสดงสีหน้าและอารมณ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงสีหน้าเหมาะสมกับคู่แสดง 2. แสดงสีหน้าสอดคล้องอารมณ์เพลง 3. สีหน้าสื่อสารกับผู้ชมได้ 4. อารมณ์โน้มน้าวใจผู้ชมได้ 	มีองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบเพียงข้อเดียว

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ความกล้าแสดงออก 1. มีความมั่นใจในการแสดง 2. กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับคู่รำ 3. การแก้ปัญหา เฉพาะหน้าเมื่อลืมท่ารำ 4. ร่ายรำอย่างเป็นธรรมชาติ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 1. เข้าใจและมีส่วนร่วม รักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไทยด้านศิลปะ การแสดง 2. เคารพผู้อาวุโส กตัญญู ต่อผู้ให้ความรู้ครูอาจารย์ 3. ยกย่องเชิดชูจงรักภักดี ต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ ผู้ทรง เป็นแบบอย่างในการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ของชาติไทย 4. นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใน ศาสนา ที่ตนนับถือ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

รายการ	ระดับคะแนน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
มีวินัยรับผิดชอบ 1. ขยันฝึกซ้อม 2. ปฏิบัติทำท่าต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ 3. ตรงเวลา 4. ทำงานเสร็จตาม กำหนด	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
ใฝ่เรียนรู้ 1. ตั้งใจเรียน 2. ตั้งใจทำกิจกรรม 3. นำความรู้มา ประยุกต์ใช้ 4. สร้างสรรค์งานได้	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
มุ่งมั่นในการทำงาน 1. ตั้งใจทำงาน 2. มีความพยายาม 3. มีความอดทน 4. ทำงานจนสำเร็จ	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว
รักความเป็นไทย 1. มีมารยาทสัมมา คารวะดี 2. แต่งกายสุภาพ 3. งามอย่างไทยประณีต อ่อนช้อยในการรำ 4. มีทักษะในการแสดง นาฏศิลป์ไทย	มีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ข้อ	มีองค์ประกอบ 3 ข้อ	มีองค์ประกอบ 2 ข้อ	มีองค์ประกอบ เพียงข้อเดียว

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำร่ำรำมังคละและกระบวนกรำรำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาทำร่ำรำมังคละและกระบวนกรำรำของการแสดงพื้นบ้านร่ำมังคละ

ทำร่ำมังคละและกระบวนกรำรำมังคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์

ทำร่ำมังคละ (ท่าที่ 9-17)

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทัง-ทัง/ -ปีะ-ทัง/-ทัง- ปีะ/	ท่าไหว้ (1)		ศีรษะ : ตรง มือ : มือทั้งสองประนม ระหว่างอก เท้า : ชาย ยืน หญิง นั่ง ทิศทาง : ด้านหน้า
/---ปีะ/-ทัง-ทัง/ -ปีะ-ทัง/-ทัง- ปีะ/	ท่าไหว้ (2)		ศีรษะ : ตรงก้มเล็กน้อย มือ : มือทั้งสองประนม ระหว่างอก เท้า : ชาย ยืน หญิง นั่ง ทิศทาง : ด้านหน้า

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
<p>/---ปียะ/-ทัง- ทัง/ -ปียะ- ทัง/-ทัง-ปียะ/</p>	<p>แม่หม้ายทัง แป้ง(1)</p>		<p>คีรีชะ : ชาย เอียงขวา หญิง เอียงซ้าย</p> <p>มือ : ชาย มือทั้งสองทำท่า ทังแป้งหญิง มือขวาจับคว่ำ ข้างมือซ้าย ส่วนมือซ้ายตั้ง วงล่าง</p> <p>เท้า : ชาย ย่ำเท้าขวา-ซ้าย- ขวา แล้วใช้จมูกเท้าซ้ายแตะ พื้น</p> <p>หญิง ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จมูกเท้าขวาแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ด้านหน้า</p>
<p>/---ปียะ/-ทัง- ทัง/ -ปียะ- ทัง/-ทัง-ปียะ/</p>	<p>แม่หม้ายทัง แป้ง(2)</p>		<p>คีรีชะ : ชาย เอียงซ้าย หญิง เอียงขวา</p> <p>มือ : ชาย มือทั้งสองทำท่า รับแป้งหญิง มือขวาหงาย มือปลายนิ้วตัก ส่วนมือซ้าย ตั้งวงล่าง</p> <p>เท้า : ชาย ย่ำเท้าซ้าย-ขวา- ซ้าย แล้วใช้จมูกเท้าขวาแตะ พื้น</p> <p>หญิง ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จมูกเท้าซ้ายแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ด้านหน้า</p>

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	นางอาย (1) ลิงอุ้มแดง (1)		ศิริษะ : ชาย เอียงซ้าย หญิง เอียงขวา มือ : ชาย มือทั้งสอง ประสานกันระดับชายพก แกว่งมือตามขาข้าง ที่ก้าว หญิง มือขวาแตะที่แก้ม ส่วนมือซ้ายจับหงายชายพก เท้า : ชาย ย่ำเท้าซ้าย-ขวา- ซ้าย แล้วใช้จุมูกเท้าขวา แตะพื้น หญิง ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมูกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : ด้านหน้า
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	นางอาย (2) ลิงอุ้มแดง (2)		ศิริษะ : ชาย เอียงขวา หญิง เอียงซ้าย มือ : ชาย มือทั้งสอง ประสานกันระดับชายพก แกว่งมือตามขาที่ก้าว หญิง มือซ้ายแตะที่แก้ม ส่วนมือ ขวาจับหงายชายพก เท้า : ชาย ย่ำเท้าขวา-ซ้าย- ขวา แล้วใช้จุมูกเท้าซ้ายแตะ พื้น หญิง ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมูกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ด้านหน้า

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีະ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีະ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีະ/	นางอวย (1) ลิงข่มตอ (1)		ศิริษะ : ชาย เอียงซ้าย หญิง เอียงขวา มือ : ชาย มือทั้งสอง ประสานกันระดับชายพก หญิง มือขวาแตะที่แก้ม ส่วนมือซ้ายจับหงายชายพก เท้า : ชาย ย่ำเท้าขวา-ซ้าย- ขวา แล้วใช้จมูกเท้าซ้าย แตะพื้น หญิง ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จมูกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ด้านหน้า ปฏิบัติต่อจากท่าลิงอุ้มแดง
/---ปีະ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีະ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีະ/	นางอวย (2) ลิงข่มตอ (2)		ศิริษะ : ชาย เอียงซ้าย หญิง เอียงขวา มือ : ชาย มือทั้งสอง ประสานกันระดับชายพก หญิง มือขวาแตะที่แก้ม ส่วนมือซ้ายจับหงายชายพก เท้า : ชาย ย่ำเท้าขวา-ซ้าย- ขวา แล้วใช้จมูกเท้าซ้ายแตะ พื้น หญิง ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จมูกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ด้านหน้า (ปฏิบัติต่อจากท่าลิงอุ้มแดง)

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ผลา เพียงไหล่ (1)		ศิระษะ : เอียงข้างเดียวกับวง มือ : มือซ้ายตั้งวงบน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตงกงอแขน เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุ่มกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ชาย ด้านหลัง หญิง ด้านหน้า (นอกจากทิศทางชายหญิง ปฏิบัติเช่นเดียวกัน)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าจีบยาว (รำกระบี่ สี่ท่า) (1)		ศิระษะ : เอียงข้างเดียวกับวง มือ : มือขวาตั้งวงบน มือซ้ายจีบหงายแขนตึงระดับไหล่ เท้า : ย่ำเท้า ขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุ่มกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : ชาย ด้านขวา หญิง ด้านซ้าย (นอกจากทิศทางชายหญิง ปฏิบัติเช่นเดียวกัน)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ผลา เพียงไหล่ (2)		ศิระษะ : เอียงข้างเดียวกับวง มือ : มือซ้ายตั้งวงบน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตงกงอแขน เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุ่มกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ชาย ด้านหน้า หญิง ด้านหลัง

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
			(นอกจากทิศทางชายหญิงปฏิบัติเช่นเดียวกัน)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าจีบยาว (รำกระบี่ สี่ท่า) (2)		ศิระษะ : เอียงข้างเดียวกับบวง มือ : มือขวาตั้งวงบน มือซ้ายจีบหงายแขนตั้งระดับไหล่ เท้า : ย่ำเท้า ขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุ่มกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : ชาย ด้านขวา หญิง ด้านซ้าย (นอกจากทิศทางชายหญิงปฏิบัติเช่นเดียวกัน)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ผาลา เพียงไหล่ (3)		ศิระษะ : เอียงข้างเดียวกับบวง มือ : มือซ้ายตั้งวงบน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตงกอแขน เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุ่มกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ชาย ด้านหลัง หญิง ด้านหน้า (นอกจากทิศทางชายหญิงปฏิบัติเช่นเดียวกัน)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าจีบยาว (รำกระบี่ สี่ท่า) (3)		ศิระษะ : เอียงข้างเดียวกับบวง มือ : มือขวาตั้งวงบน มือซ้ายจีบหงายแขนตั้งระดับไหล่ เท้า : ย่ำเท้า ขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุ่มกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : ชาย ด้านหน้า

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
			<p><u>หญิง</u> ด้านหลัง</p> <p>(นอกจากทิศทางชายหญิงปฏิบัติเช่นเดียวกัน)</p>
<p>/---ปีະ/-ทั้ง-</p> <p>ทั้ง/ -ปีະ-</p> <p>ทั้ง/-ทั้ง-ปีະ/</p>	<p>ผาลา</p> <p>เพียงไหล่</p> <p>(4)</p>		<p>ศิริษะ : เอียงข้างเดียวกับบวง</p> <p>มือ : มือซ้ายตั้งวงบน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตงออก</p> <p>เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จมูกเท้าขวาแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ชาย ด้านขวา</p> <p><u>หญิง</u> ด้านซ้าย</p> <p>(นอกจากทิศทางชายหญิงปฏิบัติเช่นเดียวกัน)</p>
<p>/---ปีະ/-ทั้ง-</p> <p>ทั้ง/ -ปีະ-</p> <p>ทั้ง/-ทั้ง-ปีະ/</p>	<p>ท่าจีบยาว</p> <p>(รำกระบี่</p> <p>สี่ท่า) (4)</p>		<p>ศิริษะ : เอียงข้างเดียวกับบวง</p> <p>มือ : มือขวาตั้งวงบน มือซ้ายจีบหงายแขนตั้งระดับไหล่</p> <p>เท้า : ย่ำเท้า ขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จมูกเท้าซ้ายแตะพื้น</p> <p>ทิศทาง : ชาย ด้านหลัง</p> <p><u>หญิง</u> ด้านหน้า</p> <p>(นอกจากทิศทางชายหญิงปฏิบัติเช่นเดียวกัน)</p>

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ผาลา เพียงไหล่ (5)		ศิระษะ : เอียงข้างเดียวกับวง มือ : มือซ้ายตั้งวงบน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตงอแขน เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ด้านหน้า (ปฏิบัติเหมือนกันทั้งชายและหญิง)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	มอญชมดาว (1)		ศิระษะ : เอียงขวา มือ : มือขวาตั้งวงบัวบาน มือซ้ายหงายมือปลายนิ้วตงกด้านหน้าระดับอก เท้า : ย่ำเท้า ขวา-ซ้าย-ขวา แล้วยกเท้าซ้าย ทิศทาง : ด้านหน้า (ปฏิบัติทั้งชายและหญิง)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	มอญชมดาว (2)		ศิระษะ : เอียงซ้าย มือ : มือซ้ายตั้งวงบัวบาน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตงกด้านหน้าระดับอก เท้า : ย่ำเท้า ซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วยกเท้าขวา ทิศทาง : ด้านหน้า (ปฏิบัติเหมือนกันทั้งชายหญิง)

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าจีบ - ปล่อย (1)		ศิระษะ : เอียงซ้าย มือ : ชาย มือซ้ายไหล่หลัง มือขวาจูงมือฝ่ายหญิง หญิง มือซ้ายฝ่ายชายจูง มือขวา จีบคว่ำด้านหน้า เท้า : ย่ำเท้า ซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมูกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ด้านหน้า (นอกจากมือชายหญิงปฏิบัติ เช่นเดียวกัน)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าจีบ - ปล่อย (2)		ศิระษะ : เอียงซ้าย มือ : ชาย มือซ้ายไหล่หลัง มือขวาจูงมือฝ่ายหญิง หญิง มือซ้ายฝ่ายชายจูง มือขวา หายมือปลายนิ้วตกข้าง ลำตัวอแกน เท้า : ย่ำเท้า ขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมูกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : ด้านหน้า (นอกจากมือชายหญิงปฏิบัติ เช่นเดียวกัน)
/---ปีะ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีะ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีะ/	ท่าตกปรัก (1) เข้าเวที		ศิระษะ : เอียงซ้ายข้าง เดี่ยวกับมือ มือ : มือขวาตั้งวงล่าง มือ ซ้ายหงายมืออแกนปลาย นิ้วตก เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จุมูกเท้าขวาแตะพื้น ทิศทาง : ด้านขวา

จังหวะการรำ	ชื่อท่ารำ	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
			(ปฏิบัติเหมือนกันทั้งชายและหญิง)
/---ปีະ/-ทั้ง- ทั้ง/ -ปีະ- ทั้ง/-ทั้ง-ปีະ/	ท่าตกปรัก (2) เข้าเวที		ศิระษะ : เอียงขวาข้างเดียวกับมือ มือ : มือซ้ายตั้งวงล่าง มือขวาหงายมือองแขนปลายนิ้วตก เท้า : ย่ำเท้าขวา-ซ้าย-ขวา แล้วใช้จุมุกเท้าซ้ายแตะพื้น ทิศทาง : ด้านขวา (ปฏิบัติเหมือนกันทั้งชายและหญิง)

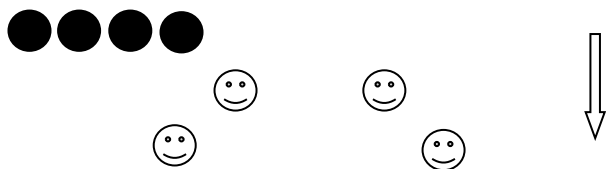
กระบวนกรรำมั่งคละ (โดยกำหนดให้ ● = ผู้ชาย ☺ = ผู้หญิง ↓ = ทิศทางด้านหน้าเวที)

กระบวนกรรำมั่งคละ หมายถึงรูปแบบการแปรแถวที่ใช้ในการรำรำ มีทั้งสิ้นจำนวน 7 รูปแบบ ดังนี้

1. แถวหน้ากระดานคู่ สองแถวสลับหว่าง ใช้ในท่าตกปรัก ท่าข้างประสานงา ท่ากาสาวไล่และท่ากวางเดินดง

2. แถวหน้ากระดานเรียงเดียว และปากพหนัง (วิหงาย) ใช้ในท่าปรบมือ ท่ากระโดดตบ(ล่อฉาบ) ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง และท่าปิด

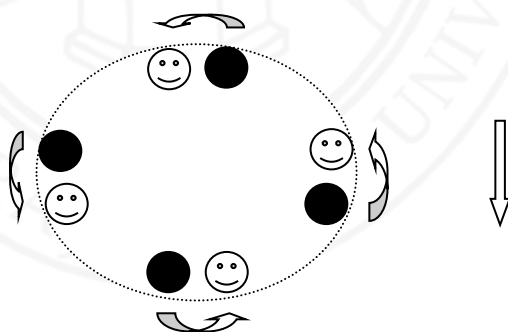
3. แถวปากพนัก ขายยืนซ้อนหลังผู้หญิงคู่ของตนเอง (วีหงาย) ใช้ในท่าไหว้

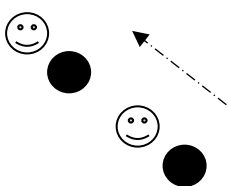
4. แถวปากพนักคู่ (วีหงายคู่) ใช้ในท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง ท่านางอาย ท่าลิงอุ้มแตง ท่าลิงข่ม ต่อท่าผาลาเพียงไหล่ ท่าจีบยาว และท่ามอญชมดาว

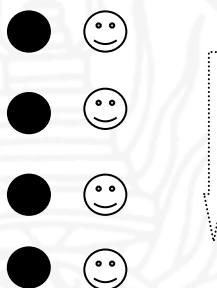
5. แถวรูปวงกลม ใช้ในท่าจีบ - ปล่อย

6. แถวเฉียงเรียงเดี่ยว (แถวตอนเรียงเดี่ยว ราเข้าเวท) ใช้ท่าตบปรัก ราคลับเข้าเวท

7. รูปแบบสำหรับการเคลื่อนขบวนแห่

6. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร
 ก. ท่าผาลาเพียงไหล่ ข. ท่ากระบี่สี่ท่า
 ค. ท่ามอญชมดาว ง. ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง

7. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร
 ก. ท่าผาลาเพียงไหล่ ข. ท่ากระบี่สี่ท่า
 ค. ท่ามอญชมดาว ง. ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง

8. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร
 ก. ท่าผาลาเพียงไหล่ ข. ท่ากระบี่สี่ท่า
 ค. ท่ามอญชมดาว ง. ท่าจีบยาว

9. ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร
 ก. ท่ามอญชมดาว ข. ท่ากระบี่สี่ท่า
 ค. ท่านางอาย ง. ท่าจีบ-ปล่อย

10. ข้อความต่อไปนี้ หมายถึงท่ารำอะไร

มือ : มือซ้ายตั้งวงบัวบาน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตกด้านหน้าระดับอก

เท้า : ย่ำเท้า ซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วยกเท้าขวา

- ก. ท่ามอญชมดาว ข. ท่าจีบยาว ค. กระบี่สี่ท่า ง. ท่าจีบ-ปล่อย

11. ข้อความต่อไปนี้ หมายถึงท่ารำอะไร

มือ : มือซ้ายตั้งวงบน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตกดวงแขน

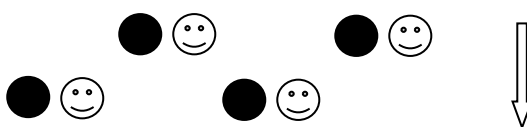
เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จมูกเท้าขวาแตะพื้น

- ก. ท่าแม่หม้ายทิ้งแป้ง ข. ท่ากระบี่สี่ท่า ค. ท่ามอญชมดาว ง. ท่าผาลาเพียงไหล่

12. กระบวนการรำมีการใช้รูปแบบการแปรแถวรวมทั้งสิ้นกี่รูปแบบ

- ก. 3 รูปแบบ ข. 5 รูปแบบ ค. 7 รูปแบบ ง. 9 รูปแบบ

13. รูปแบบการแปรแถวตั้งภาพ จะไม่พบในท่ารำตามข้อใด

ก. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ข. ท่ากวางเดินดง ค. ท่ากาสาวไล่ ง. ท่าตกปรัก

14. รูปแบบแถวเฉียงเรียงเดียว มีไว้สำหรับใช้กับท่ารำอะไร

ก. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ข. ท่ากวางเดินดง ค. ท่ากาสาวไล่ ง. ท่าตกปรัก

15. “เป็นท่ารำที่ใช้รำสลับกันระหว่างท่าฉลาและท่าจีบยาว” หมายถึงท่ารำอะไร

ก. ท่ามอญชมดาว ข. ท่าจีบยาว ค. ท่านางอาย ง. ท่าปิด

เฉลย

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ก	2	ข	3	ค	4	ง
5	ข	6	ก	7	ข	8	ค
9	ง	10	ก	11	ง	12	ค
13	ก	14	ง	15	ข		

แบบบันทึกคะแนนก่อนเรียน – หลังเรียน
 หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละ ท่าที่ 9-17 และกระบวนการรำ

เลขที่	ชื่อ - สกุล	คะแนนเต็ม 15 คะแนน		หมายเหตุ
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	

หมายเหตุ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ ๆ ละ 1 คะแนน รวม 15 คะแนน

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ความสอดคล้อง ของท่ารำ กับเพลง				ความ คล่องแคล่วใน การรำ				ความสวยงาม ของลีลา ท่ารำ				การแสดง สีหน้า และอารมณ์				ความกล้า แสดงออก				รวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
																						20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

หมายเหตุ* พิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนรวม 20 ทหารให้เหลือ 10 แล้วไปเทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

- ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะเด่นชัด
- ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะค่อนข้างชัดเจน
- ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะปานกลาง
- ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะน้อย

หมายเหตุ** คะแนนรวมเฉลี่ยเหลือเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

- 9-10 คะแนน ระดับดีมาก/ผ่าน
- 7-8 คะแนน ระดับดี/ผ่าน
- 5-6 คะแนน ระดับพอใช้/ผ่าน
- ต่ำกว่า 5 คะแนน ระดับปรับปรุง/ไม่ผ่าน

แบบประเมินการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (พฤติกรรม)

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ระดับการปฏิบัติ																คะแนนรวม					
		รักษาดิ ศาสตร์ กษัตริย์				มีวินัยรับผิดชอบ				ใฝ่เรียนรู้				มุ่งมั่น ในการทำงาน					รักความ เป็นไทย				
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		4	3	2	1	20

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

หมายเหตุ* พิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนรวม 20 หากให้เหลือ 10 แล้วไปเทียบกับเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

- ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะเด่นชัด
- ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะค่อนข้างชัดเจน
- ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะปานกลาง
- ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติหรือแสดงคุณลักษณะน้อย

หมายเหตุ** คะแนนรวมเฉลี่ยเหลือเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

- 9-10 คะแนน ระดับดีมาก/ผ่าน
- 7-8 คะแนน ระดับดี/ผ่าน
- 5-6 คะแนน ระดับพอใช้/ผ่าน
- ต่ำกว่า 5 คะแนน ระดับปรับปรุง/ไม่ผ่าน

บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อผู้สอน.....

(นางกนิษฐิณญ์ ลิ้มปนารมณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึก/ความคิดเห็นการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้

ความคิดเห็น	ความคิดเห็น
.....
.....
ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน	ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)	(.....)
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความคิดเห็นของผู้บริหาร/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสอบถามความพึงพอใจ
ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ ให้เลือกตอบได้เพียงข้อละ 1 ระดับความพึงพอใจด้วยเครื่องหมาย ✓ โดยกรุณาตอบให้ครบทุกข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ให้คะแนน 1 คะแนน เมื่อตอบน้อยที่สุด

ให้คะแนน 2 คะแนน เมื่อตอบน้อย

ให้คะแนน 3 คะแนน เมื่อตอบปานกลาง

ให้คะแนน 4 คะแนน เมื่อตอบมาก

ให้คะแนน 5 คะแนน เมื่อตอบมากที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้					
1. เนื้อหามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้					
2. เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน					
3. เนื้อหามีความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อน					
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. มีทักษะการปฏิบัติที่เป็นการแสดงตามกิจกรรมการเรียนการสอน					
6. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยในการส่งเสริมและสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง					
7. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
ด้านสื่อการเรียนรู้					
8. สื่อการเรียนการสอนเพียงพอและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
9. นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี					
10. สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้					
11. มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
12. การวัดการประเมินผลมีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน					
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับ					
13. นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูผู้สอน					
14. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน					
15. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชื่อ.....

(นางกณิฉฐิณญ์ ลิ้มปนารมณ)

ผู้รวบรวมข้อมูล

แบบประเมินความเหมาะสม
ของ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องร่ำมังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)
(ปรับปรุงจาก ชลายุทธ์ ครุฑเมือง.2555 : 209-211)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องร่ำมังคละ ว่ามีความเหมาะสม และความสอดคล้องในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

หัวข้อที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
รายการ					
1. วิสัยทัศน์					
1.1 มีการกล่าวถึงเหตุผลที่ต้องมีการจัดทำหลักสูตร					
1.2 มีการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
1.3 มีการกล่าวถึงความต้องการจำเป็น ที่มีความสมบูรณ์เพียงพอและน่าสนใจ					
1.4 มีการกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนได้ตามหลักสูตรนี้					
2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					
2.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนของหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อผู้เรียน					
2.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตร สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนได้					
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์					
3.1 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อผู้เรียน					

หัวข้อที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.2 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น					
4. หลักการของหลักสูตร					
4.1 หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนเข้าใจได้ง่าย					
4.2 หลักการของหลักสูตรมีความครอบคลุม จุดมุ่งหมาย					
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
5.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกล่าวถึงลักษณะของผลผลิตที่ต้องการให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน					
5.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญ					
5.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความครอบคลุม					
5.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถทำให้เกิดผลที่เป็นจริงได้					
6. โครงสร้างเนื้อหาสาระ					
6.1 มีการอธิบายถึงสภาพสังคมและชุมชนที่หลักสูตรจะนำไปใช้					
6.2 โครงสร้างเนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
6.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความครอบคลุมและชัดเจน					
6.4 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
6.5 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเพียงพอให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายได้					

หัวข้อที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.6 เนื้อหาสาระมีประโยชน์ต่อผู้ใช้หลักสูตรนี้					
7. เวลาในการจัดการเรียนรู้					
7.1 ระยะเวลาในการเรียนโดยรวมมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของได้					
7.2 ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลตามจุดประสงค์					
8. แนวการจัดการเรียนรู้					
8.1 แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
8.2 แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีรายละเอียดชัดเจนสามารถปฏิบัติตามได้					
8.3 แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนอย่างเป็นลำดับขั้น					
8.4 แนวดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการเรียนได้					
8.5 แนวดำเนินการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ					
8.6 แนวดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้					
9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้					
9.1 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับชุมชน					

หัวข้อที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.2 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ของหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อผู้เรียน					
10. การวัดและประเมินผล					
10.1 วิธีการวัดผลมีความหลากหลาย					
10.2 วิธีการวัดผล ง่ายและ สะดวกต่อการดำเนินการ					
10.3 วิธีการวัดผลมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
10.4 การกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ชัดเจน					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

แบบประเมินความสอดคล้องของ
แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องที่มีต่อแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้					
1	เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้				
2	เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน				
3	เนื้อหาที่มีความเข้าใจง่ายไม่สลับซับซ้อน				
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
4	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
5	มีทักษะการปฏิบัติที่เป็นการแสดงตามกิจกรรมการเรียนการสอน				
6	กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยในการส่งเสริมและสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง				
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์				
ด้านสื่อการเรียนรู้					
8	สื่อการเรียนการสอนเพียงพอและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้				
9	นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี				
10	สื่อการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้				

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
11	มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย				
12	การวัดการประเมินผลมีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน				
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับ					
13	นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูผู้สอน				
14	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน				
15	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

**แบบประเมินความเหมาะสมของ
แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมังคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมังคละ ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาครศึกษา (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) ความเป็นมาของรำมังคละ
ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้						
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วนได้แก่ 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 7. การวัดผลและประเมินผล						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/สาระการเรียนรู้/ จุดประสงค์การเรียนรู้						
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และ พัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A						
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด						
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและผลการเรียนรู้						
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอนและมีความ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้						
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยและ ความสามารถของผู้เรียน						
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติ ได้จริง						
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุมด้านองค์ ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน						
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ของผู้เรียน						
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์						
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง						
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้ เหมาะสม						
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนรู้						
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้จริง						
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ภาระงานอย่าง เหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดเชิงสร้างสรรค์						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น						
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัดและประเมินผลไว้ อย่างชัดเจน						
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจนและเหมาะสม						

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

**แบบประเมินความเหมาะสมของ
แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2) องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านรำมั่งคละ

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้						
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน ได้แก่ 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 7. การวัดผลและประเมินผล						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/สาระการเรียนรู้/ จุดประสงค์การเรียนรู้						
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A						
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด						
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลา และผลการเรียนรู้						
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอน และมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้						
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน						
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง						
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุมด้าน องค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน						
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิดของผู้เรียน						
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์						
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง						
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่ง การเรียนรู้ได้เหมาะสม						
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการ เรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้						
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้จริง						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน อย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิด เชิงสร้างสรรค์						
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น						
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัดและ ประเมินผลไว้อย่างชัดเจน						
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจน และเหมาะสม						

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

**แบบประเมินความเหมาะสมของ
แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้ว
ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ศิลปเลีล้งามอย่างไทย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3) ทักษะการปฏิบัติทำรำ
มั่งคละท่าที่ 1-8

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วย การเรียนรู้ที่กำหนดไว้						
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ครบถ้วน ได้แก่ 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 7. การวัดผลและประเมินผล						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/สาระการเรียนรู้/ จุดประสงค์การเรียนรู้						
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A						
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด						
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและผลการเรียนรู้						
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอนและ มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้						
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยและ ความสามารถของผู้เรียน						
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและ สามารถปฏิบัติได้จริง						
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุมด้าน องค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน						
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิดของผู้เรียน						
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์						
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง						
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่งการ เรียนรู้ได้เหมาะสม						
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้						
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้จริง						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน อย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดเชิง สร้างสรรค์						
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น						
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัด และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน						
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจน และเหมาะสม						

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

**แบบประเมินความเหมาะสมของ
แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้ว
ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สีสาลักษณ์งามอย่างไทย (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4) ทักษะการปฏิบัติทำรำ
มั่งคละท่าที่ 9-17

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์ กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้						
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ครบถ้วน ได้แก่ 1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ 3. สาระสำคัญ 4. สาระการเรียนรู้ 5. กิจกรรมการเรียนรู้ 6. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 7. การวัดผลและประเมินผล						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/สาระการเรียนรู้/ จุดประสงค์การเรียนรู้						
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A						
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด						
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและผลการเรียนรู้						
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอน และมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้						
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน						
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง						
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุม ด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน						
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิดของผู้เรียน						
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์						
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง						
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่งการ เรียนรู้ได้เหมาะสม						
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้						
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้จริง						

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน อย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดเชิง สร้างสรรค์						
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น						
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัด และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน						
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการ เรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจนและเหมาะสม						

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

แบบประเมินความสอดคล้องของ
แบบทดสอบด้านความรู้ของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องที่มีต่อแบบทดสอบด้านความรู้ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็นของท่าน

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบด้านความรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้อง
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบด้านความรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้อง
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบด้านความรู้ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
จุดประสงค์การเรียนรู้ : อธิบายความเป็นมาของรำมั่งคละที่ปรากฏในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ได้ถูกต้อง (แผนที่ 1)					
1	การรำมั่งคละพื้นบ้านในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์เท่าที่ปรากฏหลักฐานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เกิดขึ้นและพบเห็นได้บ่อยครั้งในท้องถิ่นใด ก. อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ข. อำเภอพิชัย ค. อำเภอลับแล ง. อำเภอทองแสนขัน ตอบ ข				
2	การรำมั่งคละพื้นบ้านในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์เมื่อครั้งอดีต มีลักษณะการรำตรงกับข้อใด ก. รำตาม ๆ กันไปไม่มีแบบแผนที่แน่นอน ข. รำตามแบบแผนของจังหวัดพิษณุโลก ค. รำตามแบบแผนของจังหวัดสุโขทัย				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ง. ทำรำผสมผสานทั้งของพิษณุโลกและสุโขทัย ตอบ ก				
3	รูปแบบการรำตามแบบแผนช่วงแรกในอดีตที่ เกิดขึ้นในสถานศึกษาเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ เกิดขึ้น จากการถ่ายทอดให้กับนักเรียนโดยใคร ก. นางพรรณี สายแสง ข. นางฐิติมา วิทยาวงศรุจิ ค. นางมาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ ง. นายถนัดกิจ ขวัญแก้ว ตอบ ค				
4	ก่อนปี พ.ศ.2491 ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้าง วงดนตรีม้งคละเพื่อใช้ประกอบการรำม้งคละ คือใคร ก. นายเพชร แสงอรุณ ข. นายยา ริดจุงพีช ค. นายประทีป ทิมให้ผล ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข ตอบ ง				
5	นายประทีป ทิมให้ผล มีบทบาทสำคัญอย่างไร กับการรำม้งคละที่บ้านบ้านกองโคในช่วงหลัง ปี พ.ศ.2521 ก. ผู้ให้ความอนุเคราะห์เครื่องดนตรีและ เครื่องแต่งกาย ข. ผู้ฟื้นฟูฝึกหัดวงดนตรีเพื่อใช้ประกอบการแสดง ค. ผู้ให้การสนับสนุนจัดหาครูผู้ฝึกสอน ง. ผู้จัดสร้างทำเครื่องดนตรีวงม้งคละ ตอบ ค				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
6	<p>วงดนตรีมังคละแบบพื้นบ้านที่ใช้ประกอบการรำ ในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ ณ ปัจจุบัน พบเห็นได้ ในท้องถิ่นใด</p> <p>ก. ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย ข. ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง ค. ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล ง. ตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน</p> <p>ตอบ ก</p>				
7	<p>รูปแบบการรำมังคละในปัจจุบันของจังหวัด อุตรดิตถ์ มีแบบแผนตรงตามข้อใด</p> <p>ก. รำตามแบบแผนของจังหวัดพิษณุโลก ข. รำตามแบบแผนของจังหวัดสุโขทัย ค. ทำรำผสมผสานทั้งของพิษณุโลกและสุโขทัย ง. ทำรำผสมผสานระหว่างสุโขทัยกับการ แสดงอีสาน</p> <p>ตอบ ง</p>				
จุดประสงค์การเรียนรู้ : อธิบายความหมายและลักษณะของนาฏยศัพท์ ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ได้ถูกต้อง (แผนที่ 1)					
8	<p>ข้อใดกล่าวถึงความหมายคำว่า “นาฏยศัพท์” ได้ ถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. ศัพท์ที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย ใช้สื่อ ความหมายในการฝึกหัดนาฏศิลป์ ข. ศัพท์ที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย ใช้เฉพาะใน การแสดงรำ ระเบียบเท่านั้น ค. ศัพท์ที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย ใช้เรียกชื่อท่า รำที่เป็นรำมาตรฐาน ง. ศัพท์ที่ใช้ในวงการนาฏศิลป์ไทย ใช้สื่อสารใน การแสดงโขนและละครเป็นหลัก</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ตอบ ก				
9	<p>“นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน นิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ยกฝ่าแขนขึ้นงอโค้งอยู่ระดับหางคิ้ว หักข้อมือตั้งขึ้น” การปฏิบัติในลักษณะนี้ คือท่ารำที่ชื่อว่าอะไร</p> <p>ก. การจีบส่งหลัง ข. การจีบล่อแก้ว ค. การตั้งวงบน ง. การตั้งวงกลาง</p> <p>ตอบ ค</p>				
10	<p>ข้อใดเป็นท่ารำที่เป็นท่าทางที่ใช้แทนคำพูดทั้งหมด</p> <p>ก. ท่าตัวเรา, ท่ารัก, ท่าอาย ข. ท่ายิ้ม, ท่าเรียก, ท่าโศกเศร้า ค. ท่าตัวเรา, ท่าเรียก, ท่าไล่ออกไป ง. ท่าโกรธ, ท่าขัดเคือง, ท่าตัวเรา</p> <p>ตอบ ค</p>				
11	<p>ข้อใดเป็นลักษณะการรำที่เป็น “ศัพทสี่อ้อม”</p> <p>ก. ขย่มตัว ข. สะดุดเท้า ค. ตบเท้า ง. กดไหล่</p> <p>ตอบ ก</p>				
12	<p>“จีบส่งหลัง” คือลักษณะของการปฏิบัติท่ารำตามข้อใด</p> <p>ก. นิ้วหัวแม่มือหักเข้าจรดข้อแรกของนิ้วชี้ กรีดนิ้วทั้งสามให้ตั้งออกเป็นรูปพัด คว่าจีบหักข้อมือเข้าหาฝ่าแขน</p> <p>ข. นำมือไปจีบบริเวณด้านหลัง แขนตั้ง ส่งแขนไปให้พ้นลำตัว</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ										
		+1	0	-1											
	ตอบ ง														
17	ข้อใดถูกต้อง เมื่อกล่าวถึงผู้แสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน รำมโนคละที่มีการจัดการแสดงเป็นคู่ ก. รำคู่กันระหว่างชายกับหญิง ไม่ระบุจำนวนคู่ ข. รำคู่กันระหว่างชายกับชาย ไม่ระบุจำนวนคู่ ค. รำคู่กันระหว่างหญิงกับหญิง ไม่ระบุจำนวนคู่ ง. ถูกต้องทั้งข้อ ก และข้อ ค ตอบ ง														
18	เครื่องดนตรีที่สำคัญและขาดไม่ได้ในการบรรเลง รวมวงดนตรีมโนคละ คือเครื่องดนตรีตามข้อใด ก. กลองยี่น-กลองหลอน ข. ปี่ชวา ค. ฉิ่ง ง. ฉาบล่อ ตอบ ก														
19	“เป็นเพลงครุใช้บรรเลงเริ่มต้นและเพื่อคารวะครู อาจารย์ ไม่มีบทร้อง” หมายถึงเพลงอะไรในวง ดนตรีมโนคละ ก. เพลงไม้หนึ่ง ข. เพลงไม้สี่ ค. เพลงไม้ห้า ง. เพลงไม้หก ตอบ ข														
20	จากตารางการบันทึกโน้ตแบบดนตรีไทยที่ปรากฏ ด้านล่างนี้ เป็นลักษณะจังหวะของบทเพลงใด ในวงมโนคละ <table border="1" data-bbox="379 1727 922 1843"> <tr> <td>เพลง</td> <td>---</td> <td>- ทัง -</td> <td>- ปะ -</td> <td>- ทัง -</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>ปะ</td> <td>ทัง</td> <td>ทัง</td> <td>ปะ</td> </tr> </table> ก. เพลงไม้หนึ่ง ข. เพลงไม้สี่ ค. เพลงไม้สี่ ง. เพลงไม้หก ตอบ ค	เพลง	---	- ทัง -	- ปะ -	- ทัง -	ปะ	ทัง	ทัง	ปะ				
เพลง	---	- ทัง -	- ปะ -	- ทัง -											
.....	ปะ	ทัง	ทัง	ปะ											

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
25	<p>การแสดงรำมั่งคละในขบวนแห่ ใช้รูปแบบ กระบวนการรำตามข้อใด</p> <p>ก. ปากพน้ำ ข. แถวตอน ค. แถวเฉียง ง. หน้ากระดาน ตอบ ข</p>				
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ : สามารถเลือกองค์ประกอบนาฏศิลป์มาใช้ในการแสดงในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (แผนที่ 2)</p>					
26	<p>“ท่าจีบ-ปล่อย” ในการรำมั่งคละคือลักษณะท่ารำ ที่ได้แบบอย่างปรับมาจากท่ารำตามข้อใด</p> <p>ก. ท่าปัด ข. ท่าสอดสร้อยมาลา ค. ท่าตกปรัก ง. ท่าพรหมสีหน้า ตอบ ค</p>				
27	<p>ข้อใดไม่ใช่วิธีการแสดงรำมั่งคละตามความเชื่อของ ผู้แสดงชาวบ้านในเขตจังหวัดอุดรธานี</p> <p>ก. งานต้อนรับแขก ข. งานประจำปี ค. งานบวช ง. งานศพ ตอบ ง</p>				
28	<p>อุปกรณ์ประกอบการแสดงรำมั่งคละ ตรงกับข้อใด</p> <p>ก. อวน-แห ข. ซ่อดอกไม้ ค. ตะกร้า ง. ไม่ใช่อุปกรณ์ใด ๆ ตอบ ง</p>				
29	<p>ข้อใดกล่าวถึง “ท่ากระโดดตบ” ในการรำมั่งคละได้ ถูกต้อง</p> <p>ก. พัฒนามาจากการล่อฉาบ ข. พัฒนามาจากการปรบมือ ค. พัฒนามาจากท่าการออกกำลังกาย ง. พัฒนามาจากท่ากลองโยน ตอบ ก</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
33	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่าตกรัก ข. ท่าซ่างประสานงา ค. ท่ากาสาวไส้ ง. ท่าปิด ตอบ ข</p>				
34	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่าตกรัก ข. ท่าซ่างประสานงา ค. ท่ากาสาวไส้ ง. ท่าปิด ตอบ ค</p>				
35	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่าปรบมือ ข. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ค. ท่าซ่างประสานงา ง. ท่ากวางเดินดง ตอบ ง</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
36	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่าปรบมือ ข. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ค. ท่าช้างประสานงา ง. ท่ากระโดดตบ ตอบ ข</p>				
37	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่าปรบมือ ข. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ค. ท่ากวางเดินดง ง. ท่ากระโดดตบ ตอบ ก</p>				
38	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่าปรบมือ ข. ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง ค. ท่าตักปรัก ง. ท่ากระโดดตบ ตอบ ง</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
50	 <p>ภาพทำรำที่ปรากฏนี้ หมายถึงทำรำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ทำแม่หม้ายทิ้งแป้ง ข. ทำลิงข่มตอ ค. ทำจีบปล่อย ง. ทำนางอาย ตอบ ข</p>				
51	 <p>ภาพทำรำที่ปรากฏนี้ หมายถึงทำรำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ทำผาลาเพียงไหล่ ข. ทำกระบี่สี่ท่า ค. ทำมอญชมดาว ง. ทำแม่หม้ายทิ้งแป้ง ตอบ ก</p>				
52	 <p>ภาพทำรำที่ปรากฏนี้ หมายถึงทำรำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ทำผาลาเพียงไหล่ ข. ทำกระบี่สี่ท่า ค. ทำมอญชมดาว ง. ทำแม่หม้ายทิ้งแป้ง ตอบ ข</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
53	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่าผาลาเพียงไหล่ ข. ท่ากระบี่สี่ท่า ค. ท่ามอญชมดาว ง. ท่าจีบยาว ตอบ ค</p>				
54	 <p>ภาพท่ารำที่ปรากฏนี้ หมายถึงท่ารำที่มีชื่อว่าอะไร ก. ท่ามอญชมดาว ข. ท่ากระบี่สี่ท่า ค. ท่านางอาย ง. ท่าจีบ-ปล่อย ตอบ ง</p>				
55	<p>ข้อความต่อไปนี้ หมายถึงท่ารำอะไร มือ : มือซ้ายตั้งวงบัวบาน มือขวาหงายมือปลายนิ้ว ตกด้านหลังระดับอก เท้า : ย่ำเท้า ซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วยกเท้าขวา ก. ท่ามอญชมดาว ข. ท่าจีบยาว ค. ท่ากระบี่สี่ท่า ง. ท่าจีบ-ปล่อย ตอบ ก</p>				
56	<p>ข้อความต่อไปนี้ หมายถึงท่ารำอะไร มือ : มือซ้ายตั้งวงบน มือขวาหงายมือปลายนิ้วตก งอแขน</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>เท้า : ย่ำเท้าซ้าย-ขวา-ซ้าย แล้วใช้จมูกเท้าขวาแตะพื้น</p> <p>ก. ทำแม่หม้ายทิ้งแป้ง</p> <p>ข. ทำกระบี่สี่ท่า</p> <p>ค. ทำมอญชมดาว</p> <p>ง. ทำผาลาเพียงไหล่</p> <p>ตอบ ง</p>				
57	<p>กระบวนกรรามีการใช้รูปแบบการแปรแถวรวมทั้งสิ้นกี่รูปแบบ</p> <p>ก. 3 รูปแบบ ข. 5 รูปแบบ</p> <p>ค. 7 รูปแบบ ง. 9 รูปแบบ</p> <p>ตอบ ค</p>				
58	<p>รูปแบบการแปรแถวตั้งภาพ จะไม่พบในท่ารำตามข้อใด</p> <p>ก. ทำสอดสร้อยมาลาแปลง</p> <p>ข. ทำกว้างเดินดง</p> <p>ค. ทำกาสาวไส้</p> <p>ง. ทำตกปรึก</p> <p>ตอบ ก</p>				
59	<p>รูปแบบแถวเฉียงเรียงเดียว มีไว้สำหรับใช้กับท่ารำอะไร</p> <p>ก. ทำสอดสร้อยมาลาแปลง</p> <p>ข. ทำกว้างเดินดง</p> <p>ค. ทำกาสาวไส้</p> <p>ง. ทำตกปรึก</p> <p>ตอบ ง</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
60	<p>“เป็นท่าเรือที่ใช้เรือสลับกันระหว่างท่าผาและท่าจิบยาว” หมายถึงท่าเรืออะไร</p> <p>ก. ท่ามอญชมดาว</p> <p>ข. ท่าจิบยาว</p> <p>ค. ท่านางอาย</p> <p>ง. ท่าปัด</p> <p>ตอบ ข</p>				

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

แบบประเมินความสอดคล้องของ

แบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละว่ามีความเหมาะสม และความสอดคล้องในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	ผู้แสดง				
2	ดนตรีและบทเพลง				
3	เครื่องแต่งกาย				
4	โอกาสที่ใช้แสดง				
5	ท่ารำ และกระบวนการรำ				

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

แบบประเมินความสอดคล้องของ
แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ นาฏยศัพท์ และภาษาท่าเบื้องต้น
ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ นาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น ของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละว่ามีความเหมาะสม และความสอดคล้องในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ นาฏยศัพท์ และภาษาท่าเบื้องต้น มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ นาฏยศัพท์ และภาษาท่าเบื้องต้น มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ นาฏยศัพท์ และภาษาท่าเบื้องต้น ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	นาฏยศัพท์				
2	ภาษาท่า				

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

แบบประเมินความสอดคล้องของ
แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละ ของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมั่งคละของหลักสูตรท้องถิ่น ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมีความเหมาะสมและสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมีความเหมาะสมและสอดคล้อง
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	ความสอดคล้องของทำรำกับเพลง				
2	ความคล่องแคล่วในการรำ				
3	ความสวยงามของลีลาทำรำ				
4	การแสดงสีหน้าและอารมณ์				
5	ความกล้าแสดงออก				

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

แบบประเมินความสอดคล้องของ

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรำมั่งคละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ของนักเรียนในหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องรำมั่งคละ ว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องใน
ด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเหมาะสมและสอดคล้อง
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเหมาะสมและสอดคล้อง
-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
1	รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 1.1 เข้าใจมีส่วนร่วมรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะการแสดง 1.2 เคารพผู้อาวุโส กตัญญูต่อผู้ให้ความรู้ครูอาจารย์ 1.3 ยกย่องเชิดชูจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของ ชาติไทย 1.4 นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนา ที่ตนนับถือ				
2	มีวินัยรับผิดชอบ 2.1 ขยันฝึกซ้อม 2.2 ปฏิบัติทำร่าอย่างต่อเนืองและสม่ำเสมอ 2.3 ตรงเวลา 2.4 ทำงานเสร็จตามกำหนด				
3	ใฝ่เรียนรู้ 3.1 ตั้งใจเรียน 3.2 ตั้งใจทำกิจกรรม				

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเห็น			หมายเหตุ
		+1	0	-1	
	3.3 นำความรู้มาประยุกต์ใช้ 3.4 สร้างสรรค์งานได้				
4	มุ่งมั่นในการทำงาน 4.1 ตั้งใจทำงาน 4.2 มีความพยายาม 4.3 มีความอดทน 4.4 ทำงานจนสำเร็จ				
5	รักความเป็นไทย 5.1 มีมารยาท สัมมาคารวะที่ดี 5.2 แต่งกายสุภาพ 5.3 งามอย่างไทย ประณีตอ่อนช้อยในการรำ 5.4 มีทักษะในการแสดงนาฏศิลป์ไทย				

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบด้านความรู้ ของหลักสูตรท้องถิ่น
 รำมั่งละ จำนวน 60 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
26	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
51	1	1	1	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	1.00	ใช้ได้
53	1	1	1	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	1.00	ใช้ได้
56	1	1	1	1.00	ใช้ได้
57	1	1	1	1.00	ใช้ได้
58	1	1	1	1.00	ใช้ได้
59	1	1	1	1.00	ใช้ได้
60	1	1	1	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.33 ถึง 1.00 โดยเลือกตัดข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ต่ำกว่า 0.50 ทั้งจำนวน 30 ข้อ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก-ง่ายค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น
แบบทดสอบด้านความรู้ (แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน)

ข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
1	0.60	0.67	0.89
2	0.50	0.60	
3	0.60	0.67	
4	0.50	0.60	
5	0.63	0.47	
6	0.50	0.33	
7	0.60	0.27	
8	0.57	0.33	
9	0.53	0.27	
10	0.57	0.47	
11	0.57	0.47	
12	0.57	0.47	
13	0.50	0.73	
14	0.57	0.47	
15	0.67	0.53	
16	0.53	0.53	
17	0.50	0.47	
18	0.50	0.73	
19	0.63	0.47	
20	0.60	0.53	
21	0.50	0.33	
22	0.57	0.47	
23	0.50	0.73	
24	0.53	0.27	
25	0.57	0.33	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
26	0.63	0.33	
27	0.50	0.33	
28	0.53	0.27	
29	0.53	0.27	
30	0.67	0.53	

จากตารางที่ 2 พบว่า แบบทดสอบด้านความรู้ มีค่าความยากง่าย (p) มีค่าระหว่าง 0.50-0.67 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า ระหว่าง 0.27-0.73 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.89

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความสอดคล้องของทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น
ของหลักสูตรท้องถิ่นรำมั่งคละ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะปฏิบัติหน้าที่ระดับและภาษาท่าเบื้องต้น ของหลักสูตรท้องถิ่นรำมั่งคละ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

ตารางที่ 4 ผลการประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดงของหลักสูตรท้องถิ่น
รำมั่งคละ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบของการแสดงของหลักสูตรท้องถิ่นรำมั่งคละ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

ตารางที่ 5 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละของหลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละ
 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 5 พบว่า ความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละ ของหลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ของนักเรียนในหลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละ

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 6 พบว่า แบบประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในหลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

ตารางที่ 7 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อ
หลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

N=3

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่นรำมังคละ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งสามารถ
นำไปใช้ได้ทุกข้อ

ตารางที่ 8 ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องรามังคละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

N=43

ที่	คะแนน ก่อนเรียน (30)	คะแนน ก่อนเรียน (30)
1	10	28
2	17	29
3	9	27
4	10	27
5	8	28
6	9	25
7	12	27
8	12	26
9	14	28
10	17	30
11	13	29
12	12	25
13	10	27
14	10	26
15	15	26
16	17	28
17	12	28
18	17	25
19	16	25
20	10	25
21	8	28
22	9	28
23	11	29

ตารางที่ 8 (ต่อ)

N=43

ที่	คะแนน ก่อนเรียน (30)	คะแนน ก่อนเรียน (30)
24	12	26
27	15	29
28	15	28
29	18	30
30	17	27
31	10	26
32	17	25
33	12	24
34	10	28
35	14	28
36	17	29
37	13	30
38	17	28
39	9	25
40	10	29
41	11	27
42	15	29
43	17	30
	553	1178
	12.86	27.40
	42.87	91.33

ตารางที่ 9 ผลการประเมินทักษะปฏิบัติ นานุรักษ์ศัพท์และภาษาท่าเบื้องต้น ของหลักสูตรท้องถิ่น

รำมั่งคละ คะแนนเต็ม 8 คะแนน

ที่	รายการประเมิน		รวม	ผลการประเมิน	
	นานุรักษ์ศัพท์	ภาษาท่า		ผ่าน	ไม่ผ่าน
	4	4	8		
1	4	4	8	✓	
2	4	4	8	✓	
3	4	3	8	✓	
4	3	4	7	✓	
5	4	4	8	✓	
6	4	4	8	✓	
7	4	4	8	✓	
8	4	3	7	✓	
9	4	4	8	✓	
10	4	4	8	✓	
11	3	4	7	✓	
12	4	4	8	✓	
13	4	4	8	✓	
14	4	4	8	✓	
15	4	4	8	✓	
16	4	3	7	✓	
17	4	4	8	✓	
18	4	4	8	✓	
19	4	4	8	✓	
20	4	4	8	✓	
21	4	4	8	✓	
22	4	4	8	✓	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน		รวม	ผลการประเมิน	
	นาฏยศัพท์	ภาษาท่า		ผ่าน	ไม่ผ่าน
	4	4	8		
23	4	4	8	√	
24	4	4	8	√	
25	4	3	7	√	
26	4	4	8	√	
27	4	4	8	√	
28	4	4	8	√	
29	4	4	8	√	
30	4	4	8	√	
31	3	4	7	√	
32	4	4	8	√	
33	4	4	8	√	
34	4	4	8	√	
35	4	4	8	√	
36	4	4	8	√	
37	4	4	8	√	
38	4	4	8	√	
39	4	3	7	√	
40	4	4	8	√	
41	3	4	7	√	
42	4	4	8	√	
43	4	4	8	√	
ค่าเฉลี่ย	3.91	3.88	7.79		
ร้อยละ	97.75	97.00	97.37		

ตารางที่ 10 ผลการประเมินทักษะการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง ของหลักสูตรท้องถิ่น
 รำมั่งคละ คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ร.น.	รายการประเมิน					รวม	ผลการประเมิน	
	ผู้แสดง	ดนตรีและบทเพลง	เครื่องแต่งกาย	โอกาสที่ใช้แสดง	ท่าร่า และกระบวนการร่า		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	4	4	4	4	4	20	√	
2	4	4	4	4	4	20	√	
3	4	3	4	4	4	19	√	
4	4	4	4	4	3	19	√	
5	4	4	4	4	4	20	√	
6	4	4	4	3	4	19	√	
7	4	4	4	4	4	20	√	
8	4	3	4	4	4	19	√	
9	4	4	4	4	4	20	√	
10	4	4	4	4	4	20	√	
11	4	4	4	4	4	20	√	
12	4	4	4	4	4	20	√	
13	4	4	4	4	4	20	√	
14	4	4	4	3	4	19	√	
15	4	4	4	4	4	20	√	
16	4	3	4	4	4	19	√	
17	4	4	4	4	4	20	√	
18	4	4	4	4	4	20	√	
19	4	4	4	4	4	20	√	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ร.น.	รายการประเมิน					รวม	ผลการประเมิน	
	ผู้แสดง	ดนตรีและบทเพลง	เครื่องแต่งกาย	โอกาสที่ใช้แสดง	ท่าร่า และกระบวนการร่า		ผ่าน	ไม่ผ่าน
20	4	4	4	4	4	20	✓	
21	4	4	4	4	3	19	✓	
22	4	3	4	4	4	19	✓	
23	4	4	4	4	4	20	✓	
24	4	4	4	4	4	20	✓	
25	4	3	4	4	4	19	✓	
26	4	4	4	3	4	19	✓	
27	4	4	4	4	4	20	✓	
28	4	4	4	4	4	20	✓	
29	4	4	4	4	4	20	✓	
30	4	4	4	4	4	20	✓	
31	4	4	4	4	4	20	✓	
32	4	4	4	4	3	19	✓	
33	4	4	4	4	4	20	✓	
34	4	4	4	4	4	20	✓	
35	4	4	4	4	4	20	✓	
36	4	4	4	4	4	20	✓	
37	4	3	4	4	3	18	✓	
38	4	4	4	3	4	19	✓	
39	4	4	4	4	4	20	✓	
40	4	4	4	4	4	20	✓	
41	4	4	4	4	4	20	✓	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ร.น.	รายการประเมิน					รวม	ผลการประเมิน	
	ผู้แสดง	ดนตรีและบทเพลง	เครื่องแต่งกาย	โอกาสที่ใช้แสดง	ท่ารำ และกระบวนการรำ			
							ผ่าน	ไม่ผ่าน
	4	4	4	4	4	20		
42	4	4	4	4	4	20	✓	
43	4	4	4	4	4	20	✓	
ค่าเฉลี่ย	4	3.93	4	3.91	3.91	19.75		
ร้อยละ	100	98.25	100	97.75	97.75	98.75		

ตารางที่ 11 ผลการประเมินทักษะปฏิบัติร้ำมังคะ ของหลักสูตรท้องถิ่นร้ำมังคะ

คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ร.ที่.	รายการประเมิน					รวม	ผลการประเมิน	
	ความสอดคล้องของทำร้ำกับเพลง	ความคล่องแคล่วในการร้ำ	ความสวยงามของลีลาทำร้ำ	การแสดงสีหน้าและอารมณ์	ความกล้าแสดงออก			
	4	4	4	4	4		20	ผ่าน
1	4	4	4	4	4	20	√	
2	4	4	4	4	4	20	√	
3	4	4	4	4	4	20	√	
4	4	4	4	4	3	19	√	
5	4	4	4	4	4	20	√	
6	4	4	4	4	4	20	√	
7	4	4	4	4	4	20	√	
8	4	4	4	4	4	20	√	
9	4	4	4	4	4	20	√	
10	4	4	4	4	3	19	√	
11	4	4	4	3	4	19	√	
12	4	4	4	4	4	20	√	
13	4	3	4	4	4	19	√	
14	4	4	4	4	3	19	√	
15	4	4	4	4	4	20	√	
16	4	4	4	4	4	20	√	
17	4	4	4	4	3	19	√	
18	4	4	4	4	4	20	√	
19	4	4	4	4	4	20	√	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ร.ล.	รายการประเมิน					รวม	ผลการประเมิน	
	ความสอดคล้องของทำงกับเพลง	ความคล่องแคล่วในการร่า	ความสวยงามของลีลาทำงร่า	การแสดงสีหน้าและอารมณ์	ความกล้าแสดงออก			
	4	4	4	4	4		20	ผ่าน
20	4	4	4	4	3	19	√	
21	4	3	4	4	4	19	√	
22	4	4	4	4	4	20	√	
23	4	4	4	4	3	19	√	
24	4	4	4	4	4	20	√	
25	4	4	4	4	4	20	√	
26	4	4	4	4	3	19	√	
27	4	3	4	4	4	19	√	
28	4	4	4	3	4	19	√	
29	4	4	4	4	4	20	√	
30	4	4	4	4	4	20	√	
31	4	4	4	4	4	20	√	
32	4	4	4	4	4	20	√	
33	4	4	4	4	4	20	√	
34	4	4	4	4	4	20	√	
35	4	4	4	4	4	20	√	
36	4	4	4	4	4	20	√	
37	4	3	4	4	4	19	√	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ร.น.	รายการประเมิน					รวม	ผลการประเมิน	
	ความสอดคล้องของท่าเรือกับเพลง	ความคล่องแคล่วในการรื้อ	ความสวยงามของสถานีท่าเรือ	การแสดงให้เห็นและอารมณ์	ความกล้าแสดงออก			
	4	4	4	4	4			
38	4	4	4	4	4	20	√	
39	4	4	4	4	4	20	√	
40	4	4	4	4	4	20	√	
41	4	4	4	4	4	20	√	
42	4	4	4	4	4	20	√	
43	4	4	4	4	4	20	√	
ค่าเฉลี่ย	4.00	3.91	4.00	3.95	3.83	19.69		
ร้อยละ	100	97.75	100	98.75	95.75	98.45		

แผนการจัดการเรียนรู้ มีจำนวน 4 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของมัธยมศึกษา (แผนที่ 1) เรื่อง ความเป็นมาของรามังคละในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง

N = 3

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน ได้แก่ 2.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ 2.3 สาระสำคัญ 2.4 สาระการเรียนรู้ 2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ 2.6 สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 2.7 การวัดผลและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/ สาระการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A	5.00	0.00	มากที่สุด
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลา และผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอน และมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุม ด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติ ของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิดของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.33	0.58	มาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้อง กับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มาก
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตนเอง ได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ ภาระ งานอย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ ในการคิดเชิงสร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัด และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจน และเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลรวมความเหมาะสม		4.95	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้
ที่ 1 ความเป็นมาควรรศึกษา (แผนที่ 1) เรื่อง ความเป็นมาของรามังคละในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์
นาฏยศัพท์และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้อง พบว่าในภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้มี
ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($x = 4.95$, $S.D. = 0.05$) โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 5.00 ได้แก่ ข้อที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้,
ข้อที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน, ข้อที่ 3 ความสอดคล้องของ
สาระสำคัญ/ สาระการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้, ข้อที่ 4 จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระ
การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A, ข้อที่ 5 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน
การเรียนรู้/ตัวชี้วัด, ข้อที่ 6 สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและผลการเรียนรู้, ข้อที่ 7 กิจกรรม
การเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอนและมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้, ข้อที่ 9 กิจกรรม
การเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง, ข้อที่ 10 กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนา
ครอบคลุมด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน, ข้อที่ 11 กิจกรรมการเรียนรู้เป็น
กิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน, ข้อที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง,
ข้อที่ 14 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสม, ข้อที่ 15 แผนการ
จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้, ข้อที่ 16 ผู้เรียนสามารถคิด
และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้จริง, ข้อที่ 17 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ ภาระงาน
อย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดเชิงสร้างสรรค์, ข้อที่ 18 แผนการจัดการเรียนรู้

มีการบูรณาการกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, ข้อที่ 19 การวัดและประเมินผลระบุ เครื่องมือวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน และข้อที่ 20 การวัดและประเมินผลสอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจนและเหมาะสม

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ (แผนที่ 2) เรื่อง องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน รำมั่งคละ

N = 3

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน ได้แก่			
	2.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด			
	2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้			
	2.3 สาระสำคัญ			
	2.4 สาระการเรียนรู้			
	2.5 กิจกรรมการเรียนรู้			
	2.6 สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้			
	2.7 การวัดผลและประเมินผล	4.67	0.58	มากที่สุด
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/ สาระการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A	4.67	0.58	มากที่สุด
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลา และผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอน และมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุม ด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติ ของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิดของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.33	0.58	มาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้อง กับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ ภาระงาน อย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิด เชิงสร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัด และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจน และเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
ผลรวมความเหมาะสม		4.85	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้
ที่ 2 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ (แผนที่ 2) เรื่อง องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน
รำมั่งคละ พบว่าในภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.18) โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ได้แก่ ข้อที่ 1 แผนการ
จัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้, ข้อที่ 5 จุดประสงค์การเรียนรู้
สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด, ข้อที่ 6 สารการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและ
ผลการเรียนรู้, ข้อที่ 8 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน,
ข้อที่ 9 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง, ข้อที่ 10 กิจกรรมการเรียนรู้
สามารถพัฒนาครอบคลุมด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน, ข้อที่ 11 กิจกรรมการ
เรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน, ข้อที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียน
ปฏิบัติจริง, ข้อที่ 14 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสม, ข้อที่ 15
แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสารการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้, ข้อที่ 16 ผู้เรียน
สามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้จริง, ข้อที่ 17 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/
ภาระงานอย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และข้อที่ 18 แผนการ
จัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ตารางที่ 14 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย (แผนที่ 3) เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละท่าที่ 1-8

N = 3

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์ กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ครบถ้วน ได้แก่			
	2.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด			
	2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้			
	2.3 สาระสำคัญ			
	2.4 สาระการเรียนรู้			
	2.5 กิจกรรมการเรียนรู้			
	2.6 สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้			
	2.7 การวัดผลและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/ สาระ การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A	4.67	0.58	มากที่สุด
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลา และผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอน และมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุมด้าน องค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิดของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.33	0.58	มาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่ง การเรียนรู้ได้เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มาก
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ ภาระงาน อย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ ในการคิดเชิงสร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	4.33	0.58	มาก
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัด และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจน และเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลรวมความเหมาะสม		4.88	0.08	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 องค์ประกอบนำพาช่างสร้างสรรค์ (แผนที่ 3) เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรามังคละท่าที่ 1-8 พบว่าในภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D.= 0.08) โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ได้แก่ ข้อที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้, ข้อที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน, ข้อที่ 5 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด, ข้อที่ 6 สารการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและผลการเรียนรู้, ข้อที่ 8 กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน, ข้อที่ 9 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง, ข้อที่ 10 กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุมด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน, ข้อที่ 11 กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน, ข้อที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง, ข้อที่ 14 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสม, ข้อที่ 15 แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสารการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้, ข้อที่ 16 ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้จริง, ข้อที่ 17 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ ภาระงานอย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดเชิงสร้างสรรค์, ข้อที่ 19 การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน และข้อที่ 20 การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจนและเหมาะสม

ตารางที่ 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
ลีลาเลิศล้ำงามอย่างไทย (แผนที่ 4) เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละท่าที่ 9-17

N = 3

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์ กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ครบถ้วน ได้แก่ 2.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ 2.3 สาระสำคัญ 2.4 สาระการเรียนรู้ 2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ 2.6 สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ 2.7 การวัดผลและประเมินผล	4.67	0.58	มากที่สุด
3	ความสอดคล้องของสาระสำคัญ/ สาระ การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิด K P A	4.67	0.58	มากที่สุด
5	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
6	สาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลา และผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้ (5 STEP) แบ่งเป็นขั้นตอน และมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน	4.00	0.00	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
9	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุม ด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติ ของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
11	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิดของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
12	กิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.33	0.58	มาก
13	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
14	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่ง การเรียนรู้ได้เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
15	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
16	ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตนเองได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
17	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ ภาระงานอย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ ไปใช้ในการคิดเชิงสร้างสรรค์	5.00	0.00	มากที่สุด
18	แผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการกับความรู้ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	4.00	0.00	มาก
19	การวัดและประเมินผลระบุเครื่องมือวัด และประเมินผลไว้อย่างชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ ชัดเจน และเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
ผลรวมความเหมาะสม		4.75	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ลีลาเลิศล้ำงามของไทย (แผนที่ 4) เรื่อง ทักษะการปฏิบัติทำรำมังคละท่าที่ 9-17 พบว่า ในภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, $S.D. = 0.18$) โดยแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ได้แก่ ข้อที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้, ข้อที่ 5 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด, ข้อที่ 6 สารการเรียนรู้ เหมาะสมกับเวลาและผลการเรียนรู้, ข้อที่ 9 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง, ข้อที่ 10 กิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาครอบคลุมด้านองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน, ข้อที่ 11 กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของผู้เรียน, ข้อที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง, ข้อที่ 14 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสม, ข้อที่ 15 แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับสารการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้, ข้อที่ 16 ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้จริง และ ข้อที่ 17 แผนการจัดการเรียนรู้กำหนด ชิ้นงาน/ ภาระงานอย่างเหมาะสม เน้นการนำความรู้ไปใช้ในการคิดเชิงสร้างสรรค์

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างภาพกิจกรรมและผลงานการแสดงรำมังคละของนักเรียน

ภาพกิจกรรมการสอนรำมั่งคละ

ภาพกิจกรรมการสอนรำมั่งคละ

ภาพกิจกรรมการสอนรำมั่งคละ

ภาพกิจกรรมการแสดง รำมั่งคละ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางกณิจภูมิญศ์ ลิ้มปนารมณั์

วัน เดือน ปี เกิด 17 มีนาคม 2521

สถานที่เกิด จังหวัดกำแพงเพชร

วุฒิการศึกษา พ.ศ. 2547 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

พ.ศ. 2551 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

พ.ศ. 2555 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาการดนตรีและนาฏศิลป์)
มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่อยู่ปัจจุบัน 146/152 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
53000